

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการดูแลบำบัดฟื้นฟูเด็กถูก
ทารุณกรรมทางเพศในครอบครัวที่อยู่ในเครือข่าย
บ้านพักเด็ก จังหวัดเชียงใหม่

กรณีศึกษา : การเข้าถึงอัตลักษณ์ของเด็กที่ถูกทารุณกรรม
ทางเพศโดยบุคคลในครอบครัว

ทัศนีย์ ปุวรรตน์ และคณะ

พฤษภาคม 2547

ISBN 974 – 656 – 416 –1

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการดูแลบำบัดฟื้นฟูเด็กถูก
ทารุณกรรมทางเพศในครอบครัวที่อยู่ในเครือข่าย
บ้านพักเด็ก จังหวัดเชียงใหม่

กรณีศึกษา : การเข้าถึงอัตลักษณ์ของเด็กที่ถูกทารุณกรรม
ทางเพศโดยบุคคลในครอบครัว

คณะผู้วิจัย

ทัศนีย์	ปวรรัตน์	หัวหน้าโครงการ	คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รสสุคนธ์	ทาริยะ	ผู้วิจัย	ศูนย์ประสานงานเพื่อพิทักษ์ สิทธิเด็ก จังหวัดเชียงใหม่

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.ภาค) และ
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

กิตติกรรมประกาศ

โครงการ “การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการดูแลบำบัดฟื้นฟูเด็กถูกทารุณกรรมทางเพศในครอบครัวที่อยู่ในเครือข่ายบ้านพักเด็ก จังหวัดเชียงใหม่” สำเร็จลุล่วงไปได้ เนื่องจากการสนับสนุนอนุเคราะห์ช่วยเหลือจากหลาย ๆ ฝ่าย และขอขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

ขอขอบคุณ กองทุนสนับสนุนการวิจัยภาค (สกว.ภาค) และสำนักงานส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณ กรณีศึกษาและครอบครัว คือ ขวัญ ,หญิง , ใจ , หน่อชี่ และอริสา (นามสมมติ) เรื่องราวชีวิตของเด็กหญิงทั้ง 5 สะท้อนให้เห็นถึงแง่มุมของผู้ถูกกระทำ ซึ่งแสดงออกมาเป็นความรู้สึกนึกคิด ความมีตัวตนที่แตกต่างกันไป การได้รับการบำบัดฟื้นฟูเยียวยา ทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม จะทำให้พวกเขาได้รับการยอมรับจากคนในสังคมและคืนสู่สังคมได้

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่เครือข่ายบ้านพักเด็กจังหวัดเชียงใหม่ 5 แห่ง ได้แก่ บ้านพักเด็กและครอบครัว (บ้านพิงใจ) , สถานสงเคราะห์เด็กบ้านเวียงพิงค์ , มูลนิธิศูนย์ชีวีตใหม่ , มูลนิธิพุทธเกษตร และมูลนิธิศูนย์ฮอทไลน์ ที่ได้อนุเคราะห์ให้ข้อมูล , การประสานงาน และร่วมสังเคราะห์อัตลักษณ์ของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ

ขอขอบคุณทีมงานสหวิชาชีพ ได้แก่ คุณพิริยะ สีทะกุลัง ทนายความ, อาจารย์ยี่ระรัตน์ บริพันธ์กุล อาจารย์ภาควิชาจิตเวช คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , คุณนิภา ลาขโรจน์ และคุณยรรยง ตระการธำรง ผู้เชี่ยวชาญด้านการทำงานกับชนเผ่า ที่ได้เข้าร่วม Conference Case เพื่อหาแนวทางในการช่วยเหลือกรณีศึกษาและครอบครัวในแต่ละครั้ง

ขอขอบคุณ ดร.สิทธิณัฐ ประพุทธนิธินสาร,ดร.เพิ่มศิริ นิติมานพ และ ดร.อภิญา เพื่องฟูสกุล อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , คุณสรรพสิทธิ์ คุ้มประพันธ์ และคุณอัจฉรา จันทริโอรกุล มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก กรุงเทพมหานคร และคุณปิ่นทิพย์ ชะเอม เครือข่ายเด็กและเยาวชนภาคเหนือ ที่ได้ร่วมเสวนาและให้แนวทางในการวิเคราะห์งานวิจัย

และท้ายที่สุดขอขอบคุณ คุณรสสุคนธ์ ทาริยะ นักสังคมสงเคราะห์ เลขาธิการศูนย์ประสานงานเพื่อพิทักษ์สิทธิเด็ก จังหวัดเชียงใหม่ (ศป.พด.) ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่ามาร่วมเป็นคณะนักวิจัยในการวิจัยครั้งนี้ด้วยดีตั้งแต่เริ่มต้นพัฒนาโครงการวิจัยจนงานเสร็จสิ้นสมบูรณ์ และขอขอบคุณ คุณอมรรัตน์ ขัตติยศ ผู้ประสานงานประจำโครงการที่ได้รับมอบหมายทำงานในส่วนต่าง ๆ ของโครงการในครั้งนี้อย่างเต็มกำลังความสามารถ จนงานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

อาจารย์ทัศนีย์ ปุวรรตน์

หัวหน้าโครงการวิจัย

บทคัดย่อ

โครงการ “การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการดูแลบำบัดฟื้นฟูเด็กถูกทารุณกรรมทางเพศในครอบครัวที่อยู่ในเครือข่ายบ้านพักเด็ก จังหวัดเชียงใหม่” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการมองตัวตน การให้ความหมายจากการถูกกระทำทารุณกรรมทางเพศจากบุคคลในครอบครัวอันแสดงถึงอัตลักษณ์ของเด็กที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นกรณีศึกษา, ศึกษากระบวนการดูแลช่วยเหลือเด็กในเครือข่ายบ้านพักเด็ก จำนวน 5 แห่ง และศึกษาปัญหาและอุปสรรคของบ้านพักเด็กในการช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศในครอบครัว

วิธีการศึกษา การเข้าถึงอัตลักษณ์ของเด็กในการวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 3 มุมมองซึ่งทำได้โดย

1) การเข้าถึงมุมมองของเด็ก: กรณีศึกษา ใช้วิธีการศึกษาโดย การสัมภาษณ์เด็ก, การให้เด็กเล่าประสบการณ์ของตนเองผ่านการพูด, การเขียน, และการวาดภาพ เป็นรายกรณี

ผลการศึกษาพบว่า มุมมองของเด็กหรืออัตลักษณ์ของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ (กรณีศึกษา) มีความแตกต่างกัน เนื่องจากจากปัจเจกบุคคลมีมุมมองที่หลากหลายในความเป็นตัวของตัวเอง และต่อบุคคลอื่น ตัวตนของเด็กคือสิ่งที่เด็กสร้างขึ้นจากการที่คิดว่า คนอื่นคิดกับตัวเขา และต้องการจากตัวเขา ซึ่งเรียกว่า เป็นตัวตนที่เกิดจากความคาดหวังจากคนอื่นที่มีต่อตัวเขา และคนที่คาดหวังจากตัวเด็กก็ไม่ได้มีคนเดียว เพราะเด็กมีปฏิสัมพันธ์กับหลาย ๆ คน ซึ่งเด็กจะมีตัวตนข้างในที่ต่อรอง, เลือก, รับ หรือปฏิเสธ ความคาดหวังที่คนอื่นมีต่อตัวเขาได้

นอกจากนี้ตัวตนของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศได้มีการเปลี่ยนแปลงเป็น 3 ช่วงระยะเวลา คือ ก่อนถูกกระทำ ถูกกระทำ และหลังถูกกระทำ ช่วงระยะเวลาดังกล่าวส่งผลกระทบในระยะยาว เช่น การเป็นคนไม่เปิดเผยเก็บกด การแสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบนในเรื่องเพศ เป็นต้น ทั้งนี้เป็นเพราะปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อตัวเด็ก คือ ตัวเด็กเอง ครอบครัว สังคมและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นตัวหล่อหลอมให้เด็กมีทัศนคติ แสดงความคิดความรู้สึกของตนเองในทางลบและช่วยเหลือตนเองไม่ได้

2) การเข้าถึงมุมมองทางสังคมที่มีต่อเด็ก: ทัศนคติของสังคมต่อเรื่องเพศ ใช้วิธีการศึกษาโดยการลงพื้นที่เยี่ยมบ้านของกรณีศึกษาและครอบครัวที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ผลการศึกษาพบว่า ในสังคมพื้นที่ที่เด็กและครอบครัวอาศัยอยู่ เรื่องการมีเพศสัมพันธ์กับเด็กโดยเฉพาะผู้กระทำซึ่งเป็นบุคคลในครอบครัวหรือเครือญาติเดียวกัน ถือเป็นสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับ ส่งผลกระทบต่อเด็กซึ่งเป็นผู้ถูกกระทำเด็กตกเป็นเหยื่อ เด็กได้รับการถูกประทุษร้ายจากสังคม

และไม่สามารถคืนสู่ชุมชนได้ทั้ง ๆ ที่ไม่ใช่ความผิดของเด็ก เช่น ในกรณีของชนเผ่าที่เกี่ยวข้องกับการผิดผี เมื่อเด็กถูกกระทำคนในชุมชนต่างมองว่าเป็นความผิดของเด็ก และไม่让孩子อยู่ในชุมชนร่วมกัน เป็นต้น

3) การเข้าถึงมุมมองของเครือข่ายบ้านพักเด็ก: การช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศใช้วิธีการศึกษาโดยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่บ้านพักเด็กในกระบวนการช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศของบ้านพัก

ผลการศึกษาพบว่า เครือข่ายบ้านพักเด็กมีวิธีการเข้าถึงอัตลักษณ์ตัวตนของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยอาศัยการทำงานร่วมกันโดยใช้วิธีการประสานงาน การส่งต่อ และมีบริการที่สอดคล้องกับความต้องการของเด็กแต่ละราย เช่น ความแตกต่างทางชาติพันธุ์ อายุ การศึกษา สภาพความรุนแรงของปัญหา เป็นต้น

นอกจากนี้กระบวนการในการช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศก็ส่งผลให้อัตลักษณ์ของเด็กเปลี่ยนแปลงไปได้เช่นกัน เช่น การช่วยเหลือในกระบวนการยุติธรรมซึ่งทำให้เด็กจะต้องถูกถามซ้ำอันเป็นผลกระทบทางด้านจิตใจของเด็ก เป็นต้น

จากผลการศึกษาระบบการดูแลบำบัดฟื้นฟูเด็กถูกทารุณกรรมทางเพศในครอบครัวที่อยู่ในเครือข่ายบ้านพักเด็กจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การทำงานของบ้านพักเด็กยังขาดทักษะในการเก็บข้อมูลสืบค้นข้อเท็จจริง และการประเมินสภาวะของเด็ก ครอบครัวและชุมชนของเด็ก ดังนั้นการวิจัยจึงมีส่วนร่วมในการช่วยพัฒนาบ้านพักเพื่อแสวงหาแนวทางการทำงานให้เป็นระบบให้ดียิ่งขึ้น เช่น การใช้ เครื่องมือ, เทคนิค และวิธีการทางสังคมสงเคราะห์ในการเจาะลึกข้อมูลในเชิงลึก เช่น การสร้างสัมพันธภาพกับเด็กและครอบครัว การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน การทำ Case Conference กับทีมสหวิชาชีพจากสาขาต่าง ๆ เช่น แพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ ตำรวจ หน่วยงาน อัยการ รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญทางด้านวัฒนธรรม เพื่อร่วมกันประเมินปัญหาเด็กและร่วมกันวางแผนในการแก้ไขปัญหาให้กับเด็กและครอบครัว เป็นต้น ซึ่งจากการพัฒนาระบบการทำงานในบ้านพักเด็กจะช่วยทำให้บ้านพักเด็กมีกระบวนการเข้าถึงตัวตนของเด็ก และช่วยให้เด็กและครอบครัวสามารถแก้ไขปัญหาและมีศักยภาพเพียงพอที่จะคืนสู่สังคมต่อไป และองค์กรบ้านพักสามารถวางแผน และพัฒนากิจกรรมให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของเด็กได้

ส่วนข้อเสนอแนะมีดังนี้คือ ข้อเสนอแนะต่อบ้านพักเด็กทั้ง 5 แห่ง บ้านพักเด็กควรมีการพัฒนาองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ เช่น แนวคิดเรื่องการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก, แนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ และกระบวนการช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ รวมทั้งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 เป็นต้น เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการทำงานช่วยเหลือเด็กและครอบครัว

สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศและครอบครัวให้ดียิ่งขึ้น และควรมีการเสริมเทคนิคทักษะด้านต่าง ๆ เช่น การสร้างสัมพันธภาพ, การสัมภาษณ์ บ้าน, การจดบันทึกข้อมูล การทำ Case Conference การประสานงาน เป็นต้น ให้กับเจ้าหน้าที่ บ้านพัก เพื่อเป็นการเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศและมีการ พัฒนาทักษะการทำงานให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะของงานวิจัย ควรมีการแยกประเภทในการช่วยเหลือเด็กให้สอดคล้องกับ ปัญหาของเด็กและครอบครัวโดยมีประเภทของบ้านพักเด็กที่ช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรมทาง เพศและครอบครัวโดยตรง และมีบุคลากรที่เพียงพอในการทำงาน มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้และ ทักษะในการช่วยเหลือเด็กและครอบครัวโดยตรง เช่น ครู พี่เลี้ยง นักจิตวิทยา เป็นต้น บ้านพักเด็ก ควรอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมเพื่อป้องกันปัญหาเด็กถูกกระทำซ้ำ

นอกจากนี้ รัฐควรสนับสนุนงบประมาณในการป้องกันและแก้ไขปัญหาลูกให้กับบ้านพัก เพื่อการปฏิบัติงานได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และเพียงพอต่อปัญหาที่เกิดขึ้น และบ้านพักเด็กแต่ละ แห่งควรมีการวิจัยและประเมินผลอย่างต่อเนื่องอันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาย่างถูกวิธี

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ควรมีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสวัสดิ ภาพเด็กให้สามารถช่วยเหลือคุ้มครองเด็กได้อย่างแท้จริงโดยปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เด็ก

ข้อเสนอแนะต่อสังคม ปัญหาการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กไม่ใช่ปัญหาของเด็กและ ครอบครัวเท่านั้น แต่เป็นปัญหาของชุมชนและสังคมที่ทุกคนจะต้องร่วมกันรับผิดชอบ ป้องกันและ แก้ไขปัญหาร่วมกัน

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	
บทคัดย่อ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญภาพ	ง
สารบัญตาราง	จ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	2
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	4
กรอบคิดในการวิจัย	5
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดและทฤษฎี	10
- แนวคิดการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก	10
- แนวคิดเรื่องอัตลักษณ์	15
- แนวคิดกระบวนการปฏิบัติงานกับเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	
ขอบเขตของการวิจัย	30
กลุ่มเป้าหมาย	30
แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล	31
การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอ	32
บทที่ 4 ผลการศึกษา	
กรณีศึกษา : เด็กถูกทารุณกรรมทางเพศ	33

องค์กรเครือข่ายบ้านพักเด็ก จังหวัดเชียงใหม่	79
บทที่ 5 บทวิเคราะห์	
อัตลักษณ์ของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ	109
กระบวนการช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศของบ้านพัก	139
ปัญหาอุปสรรคของเครือข่ายบ้านพักเด็กในการดำเนินงานช่วยเหลือเด็ก	152
 บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	
การดำเนินงานของบ้านพักเด็กกับความสอดคล้องกับตัวตนเด็ก	158
ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ	158

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กระบวนการทำงานแบบสหวิชาชีพ	21
ภาพที่ 2 แสดงเส้นทางชีวิตของขวัญ	47
ภาพที่ 3 แสดงเส้นทางชีวิตของหญิง	53
ภาพที่ 4 แสดงเส้นทางชีวิตของโจ	60
ภาพที่ 5 แสดงเส้นทางชีวิตของหน่อช	67
ภาพที่ 6 แสดงเส้นทางชีวิตของอริสา	77
ภาพที่ 7 มุมมองในการเข้าถึงตัวตนเด็ก	110
ภาพที่ 8 ตัวตนของเด็ก	123
ภาพที่ 9 การเข้าถึงตัวตนเด็ก	136

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลเบื้องต้นของกรณีศึกษา	34
ตารางที่ 2 แสดงการนิยามความหมายของเด็ก	121
ตารางที่ 3 แสดงองค์ประกอบในการช่วยเหลือเด็ก	137

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

1.1 ความเป็นมา

ปัญหาเด็กถูกทารุณกรรมทางเพศเป็นวิกฤตการณ์ที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นตามลำดับ ในแต่ละวันสามารถพบเห็นเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาตามสื่อต่างๆ รวมไปถึงการรวบรวมสถิติข้อมูลของหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือ โดยในปี พ.ศ.2542 มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก พบว่า มีเด็กที่ได้รับการช่วยเหลือทั้งสิ้น 162 คน เป็นกรณีล่วงเกินทางเพศ 120 คน และทำร้ายทารุณ 19 คน และปัญหาล่วงเกินทางเพศมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ จากปี พ.ศ.2526 ที่มีเพียง 3 ราย เป็น 75 รายในปี พ.ศ. 2541 (กฎหมายคุ้มครองเด็กฯ ความเป็นธรรมที่ต้องรอคอย , หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ฉบับวันที่ 30 เดือนมิถุนายน พ.ศ.2543,หน้า 2.)

และจากสถิติเด็กถูกทารุณกรรมของกองคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ระบุว่า ในปี พ.ศ.2543 มีเด็กหญิงถูกทารุณกรรมทางเพศ จำนวน 113 ราย อายุต่ำสุด 2 ปี ต่อมาในปี พ.ศ.2544 มีจำนวน 140 ราย อายุต่ำสุด 3 ปี และในปี พ.ศ.2545 มีจำนวน 138 ราย อายุต่ำสุด 9 เดือน นอกจากนี้ยังมีดัชนีปัจจัยภาคสังคมตติลลและเลวร้ายขึ้นทุกวัน โดยพบว่า มีเด็กที่ถูกข่มขืนอายุน้อยที่สุด คือ 7 เดือน มีการข่มขืนและพยายามฆ่าเกือบ 200 ราย ในแต่ละปี และมีเด็กถูกทำร้ายด้วยความรุนแรงกว่า 10,000 คน จะเห็นได้ว่าเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศมีจำนวนมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันอายุของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศกลับลดลงเรื่อยๆ

จากข้อมูลโรงพยาบาลตำรวจ พบว่า ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา มีเด็กและสตรีถูกทารุณกรรมทางเพศเพิ่มมากขึ้น มีคนไข้เพิ่มขึ้นกว่า 1,000 ราย ซึ่ง 13.6 % ถูกทารุณกรรมจากครอบครัว 11.6 % ถูกทารุณจากคนแปลกหน้า และ 13 % คนที่รู้จักกัน โดยในส่วนของเด็กที่ถูกทารุณกรรมจากคนในครอบครัว มีอยู่รายหนึ่งเป็นเด็กหญิงอายุ 3 ขวบถูกข่มขืนมาอย่างต่อเนื่อง หลังนำตัวมาพัฒนาฟื้นฟูที่ศูนย์พึ่งได้โรงพยาบาลตำรวจ 2 ปี ปรากฏว่าเด็กมีพัฒนาการด้านไอคิวเพิ่มขึ้นกว่า 90 % จากเดิม 85 % แต่เด็กยังมีปัญหาในการเข้าสังคม ไม่ยอมพูดคุยกับคนอื่น รวมทั้งมีพฤติกรรมที่ผิดปกติทางเพศ ชอบปั่นดินน้ำมันเป็นรูปอวัยวะเพศชาย และชอบสำเริงความใคร่ด้วยตัวเอง ปัจจัยที่เกิดมาจากสังคมมีการเปลี่ยนแปลงรับวัฒนธรรมตะวันตกมากขึ้น รวมถึงปัญหาในครอบครัว (www.Daylineews.com)

นอกจากนี้ข้อมูลของศูนย์ประสานงานเพื่อพิทักษ์สิทธิเด็กจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่เดือน มกราคม พ.ศ. 2541 - สิงหาคม พ.ศ.2544 พบว่า เด็กที่ถูกทารุณกรรมเป็นเด็กถูกละเมิดทางเพศมากที่สุด 124 ราย และบุคคลที่ละเมิดต่อเด็ก ก็ไม่ใช่ใครที่โหด ส่วนใหญ่จะเป็นคนที่รู้จักกับเด็กถึง 46 ราย ได้แก่ พ่อ แม่ ของเด็กเอง กล่าวคือ พ่อแท้ 15 ราย พ่อเลี้ยง 14 ราย มารดาแท้ 2 ราย มารดาเลี้ยง 1 ราย รวมทั้งมีบุคคลที่เป็นทั้งครู อาจารย์ พระสงฆ์ และผู้นำชุมชนด้วย

จากสถิติและปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นดังกล่าวข้างต้น ชี้ให้เห็นว่า เด็กถูกทารุณกรรมทางเพศจากครอบครัวมีจำนวนที่มากที่สุด สะท้อนให้เห็นถึงความเสื่อมถอยของระบบความสัมพันธ์ของบุคคลภายในครอบครัวและชุมชน ในขณะที่ด้านหนึ่งของสังคมไทยได้เร่งรัดพัฒนาความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากขึ้น แต่สภาพจิตใจของสังคมกลับไม่ได้รับการพัฒนาควบคู่ไปด้วย จึงนำไปสู่การตั้งคำถามที่ว่า เพราะเหตุใดเด็กจึงได้ถูกทำร้ายโดยบุคคลภายในครอบครัว ทั้ง ๆ ที่ครอบครัวควรจะมีความบทบาทหน้าที่ในการดูแลและให้ความคุ้มครองต่อเด็กมากที่สุด

สถานการณ์ความปลอดภัยของเด็กในปัจจุบัน มีการเลี้ยงดูที่ไม่ค่อยได้รับความปลอดภัยทั้งจากการเลี้ยงดู อาศัยสถานที่และสิ่งแวดล้อมต่างๆ อีกทั้งยังไม่มีการเฝ้าระวังเกี่ยวกับการให้ความปลอดภัยและคุ้มครองเด็ก จึงปรากฏให้เห็นว่าในสังคมไทยมีการปล่อยทิ้งให้เด็กอายุน้อยอยู่เพียงลำพังและขาดความตระหนักถึงอันตรายของบุคคลที่ใกล้ชิดเด็ก (สรรพสิทธิ์ คุ้มประพันธ์. นับถอยหลัง พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก ๔ เด็กทำผิด...พ่อแม่ต้องรับผิดชอบ , หนังสือพิมพ์ ผู้จัดการ ฉบับวันที่ 17 เดือนมีนาคม พ.ศ.2547 , หน้า 39.)

1.2 ความสำคัญของปัญหา

จากสถานการณ์ความรุนแรงของปัญหาเด็กถูกทารุณกรรมทางเพศในสังคมไทย ทำให้มีองค์กรภาครัฐและเอกชนเข้ามาดำเนินการให้ความช่วยเหลือเด็กถูกทารุณกรรมทางเพศซึ่งตกอยู่ในช่วงภาวะวิกฤตของชีวิต นับเป็นจุดเปลี่ยนตัวตนของเด็กให้กลายเป็น "ผู้ถูกกระทำ" หรือ "ตกเป็นเหยื่อ" ของสังคมที่ได้รับผลกระทบต่าง ๆ ทั้งความเจ็บปวดทางด้านร่างกายและจิตใจ อีกทั้งยังเป็นรอยแผลที่ยากจะกลับคืนสู่สภาพเดิมได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความรุนแรงที่เด็กได้รับภายในครอบครัว และทัศนคติของสังคมที่มีต่อเรื่องเพศ เช่น บางชุมชนลงโทษเด็กที่เด็กมีความสัมพันธ์ทางเพศกับพ่อ เป็นต้น

ในขณะเดียวกันกระบวนการในการสืบค้นข้อเท็จจริง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเดิมมิได้ถูกออกแบบมาโดยคำนึงถึงเด็กและเยาวชนที่เป็ผู้เสียหายหรือพยาน หลาย

ต่อหลายครั้งมีผลทำให้เด็กเยาวชนหรือสตรีซึ่งตกเป็นผู้เสียหายเหล่านั้นต้องกระเจิดกระเจิงขวัญหนีดีฝ่อ ถ้าเป็นกรณีผู้เสียหายในคดีถูกข่มขืนหรือถูกล่วงละเมิดทางเพศผู้เสียหายเหล่านั้นก็มีสภาพไม่ต่างอะไรจากการถูกข่มขืนหรือล่วงเกินซ้ำอีก โดยกระบวนการยุติธรรม และกันหลายครั้งอีกเช่นกันที่ผู้เสียหายเหล่านั้นเลิกพึ่งพากระบวนการยุติธรรม เพราะกระบวนการดังกล่าวขาดมาตรการทางด้านจิตวิทยาและความเป็นมิตรกับเหยื่อ นอกจากนี้คดีส่วนใหญ่ที่เด็กเยาวชนและสตรีถูกทำร้ายหรือล่วงเกินทางเพศนั้นเป็นคดีที่ถูกเรียกว่า “Secret Crimes” คือ เป็นคดีที่มักเกิดขึ้นในที่ลับ ในบ้าน ในโรงเรียน หรือในวัด ฯลฯ ตัวผู้กระทำความผิดก็มักเป็นคนที่ใกล้ชิดหรือมีอิทธิพลกับเหยื่อ หรือเป็นผู้ที่เหยื่อต้องพึ่งพิง จึงนับเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งในการค้นหาความจริงเพื่อให้ได้ตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษหลายครั้งที่เหยื่อหรือผู้เสียหายเหล่านั้นไม่ยอมพูดอะไรเลยหรือมีอาจกลัวตัวผู้กระทำความผิด (กอร์ปกุล วจินัยภาค แก้วทิพย์. เครือข่ายคุ้มครองเด็กและสตรี, หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับวันที่ 7 กันยายน 2547, หน้า 6.) ยกตัวอย่างเช่น เด็กบางรายถูกล่วงเกินมีบุตรกับพ่อเลี้ยง แต่เด็กไม่กล้าแจ้งความกับตำรวจ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามมีองค์กรที่ทำงานกับเด็กที่ถูกทารุณกรรมได้พบปัญหาเด็กมากขึ้น เพราะได้เห็นความสำคัญว่าเด็กควรจะได้รับ ความคุ้มครองและการดูแลจากสังคมด้วยซึ่งเป็นการคำนึงถึงสภาพจิตใจและสิทธิของเด็กเป็นสำคัญ

ในปัจจุบันทุกฝ่ายทั้งภาครัฐและเอกชนก็ได้ตระหนักถึงปัญหาสังคม ปัญหาเกี่ยวกับเด็กมากขึ้น โดยเฉพาะในเขตภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่นับได้ว่าเป็นจังหวัดนำร่องในการให้ความช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรม มีการทำงานเป็นเครือข่ายทีมสหวิชาชีพ (Multidisciplinary Team) มีการสร้างข้อตกลงปฎิญา (Protocol) ร่วมกันเพื่อใช้เป็นแนวทางในการให้ความช่วยเหลือเด็ก

การให้ความช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรม ในทางสังคมสงเคราะห์ได้แบ่งระยะของปัญหาเป็น 3 ระยะ คือ ระยะวิกฤติ ระยะสั้น และระยะยาว

ด้านการช่วยเหลือในระยะสั้นนั้น องค์กรที่สำคัญขององค์กรหนึ่งที่จะให้ความช่วยเหลือแก่เด็ก คือ บ้านพักเด็ก (Emergency Home Care) บ้านพักเด็กจะเป็น “บ้าน” ที่ปลอดภัยสำหรับเด็กชั่วคราว เมื่อเด็กได้เข้ามาอยู่ในบ้านพัก ทางเจ้าหน้าที่บ้านพักจะคอยดูแลบำบัดฟื้นฟูเด็ก และสิ่งสำคัญคือ ต้องเตรียมความพร้อมแก่เด็กทั้งทางร่างกาย และจิตใจ เพื่อให้เด็กสามารถกลับเข้าสู่สังคมได้อย่างปกติสุข

ในกระบวนการให้ความช่วยเหลือเด็กถูกทารุณกรรมทางเพศ ภายใต้ระบบการดูแลบำบัดฟื้นฟูของบ้านพักต่าง ๆ จะพบว่าเด็กหลายคนที่ได้รับการช่วยเหลือไม่สามารถกลับคืนสู่สังคมได้ และต้องกลับมาอยู่ในบ้านพักครั้งแล้วครั้งเล่า เพราะการให้ความช่วยเหลือของบ้านพักไม่ได้สอดคล้อง

คล้อยกับตัวตนของเด็กและการยอมรับของชุมชน ทำให้เด็กกลับไปสู่ปัญหาเดิมที่เคยประสบหรือได้รับแรงกดดันมากขึ้นกว่าเดิม แต่ทั้งนี้ก็มีเด็กหลายคนที่สามารถกลับคืนสู่สังคมได้เป็นปกติโดยการให้ความช่วยเหลือของบ้านพัก จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจว่า แต่ละบ้านพักมีกระบวนการในการช่วยเหลือเด็กถูกทารุณกรรมทางเพศอย่างไรในการเข้าถึงตัวตนของเด็กและสามารถช่วยให้เด็กพ้นวิกฤตปัญหาและกลับไปใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุข ทั้งนี้จึงจำเป็นต้องศึกษาระบบการดูแลบำบัดฟื้นฟูของบ้านพัก เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานร่วมกัน เพื่อที่จะสามารถนำมาพัฒนาระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงการมองตัวตน การให้ความหมายจากการถูกกระทำทารุณกรรมทางเพศจากบุคคลภายในครอบครัว อันแสดงถึงอัตลักษณ์ของเด็กที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นกรณีศึกษา
2. เพื่อศึกษาระบบการดูแลเด็กในเครือข่ายบ้านพักว่ามีกระบวนการในการช่วยเหลือเด็กอย่างไร
3. เพื่อศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคในการทำงานของระบบเครือข่ายบ้านพักเด็ก

3. คำถามหลักของการวิจัย

1. บ้านพักเด็กเป็นองค์กรเครือข่ายในการให้ความช่วยเหลือเด็กถูกทารุณกรรมทางเพศในแต่ละองค์กรมีกระบวนการเข้าถึงอัตลักษณ์ของเด็กอย่างไร
2. กระบวนการให้ความช่วยเหลือเด็กควรมีแนวทางอย่างไรที่จะเหมาะสมกับอัตลักษณ์ของเด็ก
3. เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ มีอัตลักษณ์ หรือการมองตัวตน การให้ความหมายต่อการถูกกระทำทารุณกรรมทางเพศอย่างไร

4. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงการเข้าถึงอัตลักษณ์ของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศจากการปฏิบัติงานช่วยเหลือเด็กของบ้านพักเด็ก เป็นกรณีศึกษาแต่ละกรณี
2. ได้ทราบถึงระบบการดูแลเด็กในเครือข่ายบ้านพักว่ามีกระบวนการในการช่วยเหลือเด็กอย่างไร

3. ได้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคในการทำงานของระบบเครือข่ายบ้านพักเด็ก

5. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้มีระยะเวลาดังแต่ เดือนพฤศจิกายน 2546 ถึง เดือน สิงหาคม 2547 เป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 10 เดือน

6. กรอบคิดในการวิจัย

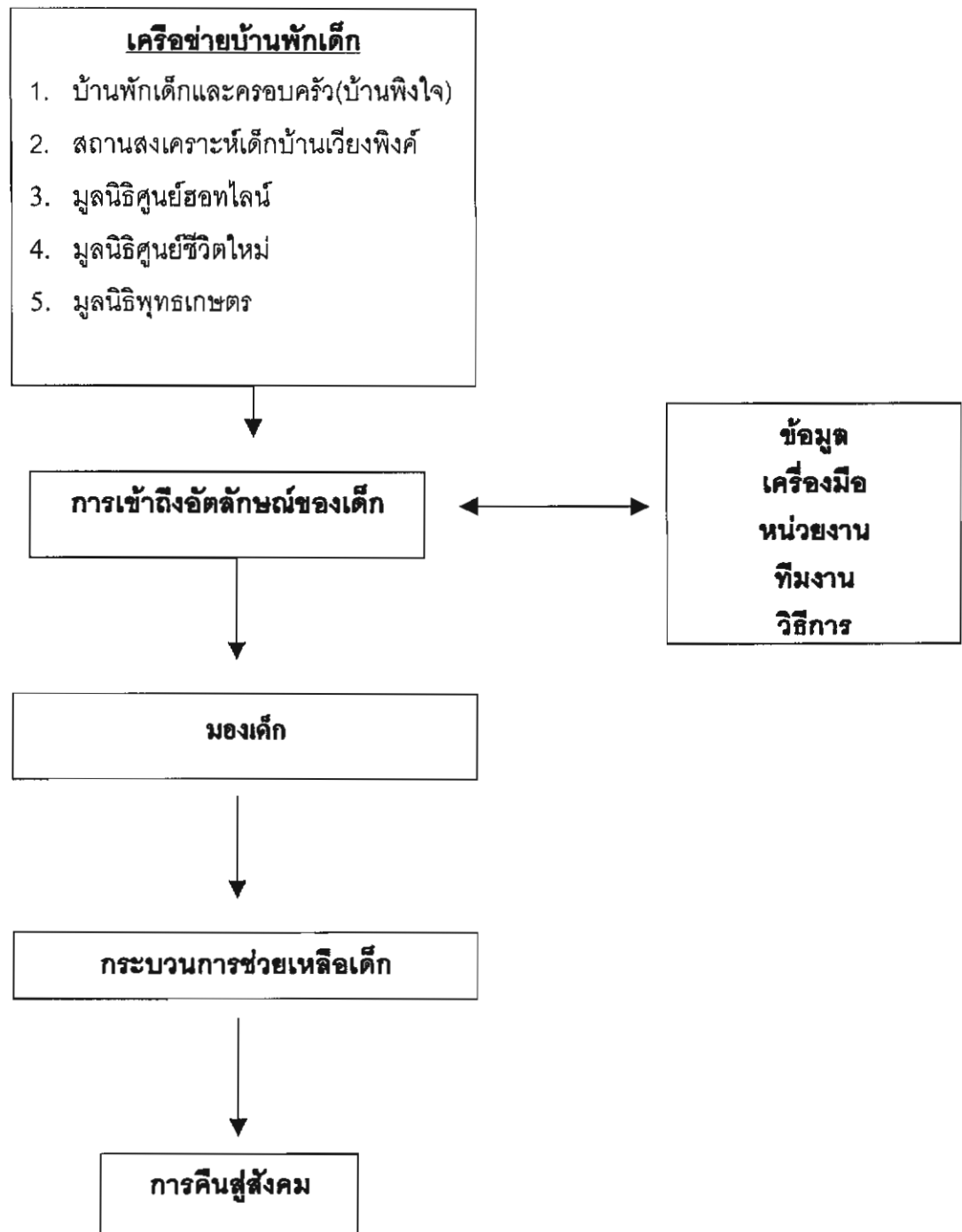
กรอบคิดในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งประเด็นไปที่การศึกษาระบบการทำงานเพื่อดูแลบำบัดฟื้นฟูเด็กถูกทารุณกรรมทางเพศของเครือข่ายบ้านพักเด็กจำนวน 5 แห่ง อันได้แก่ บ้านพักเด็กและครอบครัว (บ้านพิงใจ) , สถานสงเคราะห์เด็กบ้านเวียงพิงค์ , มูลนิธิศูนย์ฮอทไลน์ , มูลนิธิศูนย์ชีวิตรใหม่ และมูลนิธิพุทธรเกษตร

ทั้งนี้การที่จะปฏิบัติงานเกี่ยวกับการช่วยเหลือเด็กของบ้านพักจะต้องมีความเข้าใจ “เด็ก” ในฐานะที่เด็กเป็นศูนย์กลางของการช่วยเหลือ ทั้งนี้เด็กจะมีความเป็นตัวตนหรือ มุมมองที่มีต่อตนเองและต่อความคาดหวังจากการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นอันสะท้อนออกมาเป็นความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมที่แสดงออกมาในบริบททางสังคมที่แตกต่างกันไป

ดังนั้นบ้านพักจะเข้ามามีส่วนร่วมในการมองเด็กในเวที Conference Case ร่วมกัน ในการเข้าถึงอัตลักษณ์ของเด็กเป็นอันดับแรก และจากนั้นจึงร่วมกันหาแนวทางในการช่วยเหลือเด็กต่อไป

การค้นหาข้อมูลข้อเท็จจริงกับตัวเด็กในกระบวนการเข้าถึงตัวตนของเด็ก บ้านพักจะต้องอาศัยทั้ง ความรู้, ทฤษฎี, ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทำงาน ตลอดจนเครื่องมือต่างๆ เข้ามาเป็นองค์ประกอบของการช่วยเหลือให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองและคืนสู่สังคมได้

กรอบคิดในการวิจัย

7. นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย

หัวข้อการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ “โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการดูแลบำบัดฟื้นฟูเด็กทารุณกรรมทางเพศในครอบครัวที่อยู่ในเครือข่ายบ้านพักเด็ก จังหวัดเชียงใหม่” โดยผู้ทำวิจัยได้ให้คำจำกัดความ ดังนี้

ระบบการดูแลบำบัดฟื้นฟู หมายถึง กระบวนการให้ความช่วยเหลือเด็กถูกทารุณกรรมทางเพศของเครือข่ายบ้านพักเด็กจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองและสามารถกลับคืนสู่สังคมได้

เครือข่ายบ้านพักเด็ก หมายถึง องค์กรที่ให้ความช่วยเหลือเด็กถูกทารุณกรรมทางเพศในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ บ้านพักเด็กและครอบครัว(บ้านพิงใจ) , สถานสงเคราะห์เด็กบ้านเวียงพิงค์ , มูลนิธิศูนย์ฮอทไลน์ , มูลนิธิศูนย์ชีวิตใหม่ และมูลนิธิพุทธรักษา

เด็กถูกทารุณกรรมทางเพศ หมายถึง เด็กผู้หญิงที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ที่ถูกบุคคลในครอบครัว และ/หรือญาติ ล่วงละเมิดทางเพศ โดยครอบคลุมทั้งการล่วงละเมิดโดยไม่มีการสัมผัสและการล่วงละเมิดโดยการสัมผัส รวมไปถึงการใช้เด็กเพื่อหาผลประโยชน์ทางเพศ

อัตลักษณ์ของเด็ก หมายถึง มุมมองของเด็กที่มีต่อตนเองและต่อความคาดหวังจากการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่สะท้อนออกมาเป็นความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรม

การเข้าถึงอัตลักษณ์ของเด็ก หมายถึง การเข้าถึงมุมมองของเด็กถูกทารุณกรรมทางเพศที่มีต่อตนเองและความคาดหวังจากการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น โดยอาศัย ข้อมูล ทีมงาน เครื่องมือ หน่วยงาน วิธีการต่าง ๆ ในการทำงานของเครือข่ายบ้านพักเด็กทั้ง 5 แห่ง

9. ข้อจำกัดในการวิจัย

1. ได้ทำการวิจัยเครือข่ายบ้านพักเด็ก เฉพาะบ้านพัก 5 แห่ง
2. ได้ทำการวิจัยโดยศึกษาเฉพาะเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัว บ้านพักละ 1 กรณีศึกษา
3. กระบวนการบำบัดฟื้นฟูและคืนสู่สังคมต้องใช้เวลาประเมินการทำงานขององค์กร ซึ่งก็จะขยายเวลาในระยะที่ 2 ต่อไป

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมา เพื่อเป็นกรอบคิดในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีประเด็นดังนี้ คือ

1. แนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1 แนวคิดการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก
 - 1.2 แนวคิดอัตลักษณ์
2. กระบวนการช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ

1.1 แนวคิดการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก (Sexual child abuse)

1) นิยามความหมายของการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก

จิราภา ชมชื่นจิต (2542) การทารุณกรรมทางเพศ คือ การที่เด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศโดยบุคคลภายในครอบครัวเดียวกัน (Intrafamilial) เช่น บิดามารดา พ่อเลี้ยง แม่เลี้ยง ญาติใกล้ชิด พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันหรือต่างบิดามารดา รวมถึงผู้ปกครองหรือผู้อุปการะเด็ก กระทำต่อเด็กที่อยู่ในความคุ้มครองของตน การล่วงเกินทางเพศ แม้กระทำในชั้นอนาจารหรือเป็นการกระทำระหว่างเพศชายต่อเพศชาย เพศหญิงต่อเพศหญิง ก็ถือว่าเป็นการกระทำทารุณต่อเด็กเช่นกัน กล่าวได้ว่า การทารุณทางเพศมีความหมายครอบคลุมกิจกรรมทางเพศทุกชนิดระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ อาจจะทำให้บาดเจ็บด้วยก็ได้

ศูนย์ประสานงานเพื่อพิทักษ์สิทธิเด็ก จ.เชียงใหม่ (2542) การทารุณกรรมทางเพศ หมายถึง ความหมายรวมถึงการลบล้างบริเวณส่วนตัวของเด็ก การแสดงพฤติกรรมทางเพศให้เด็กดูโดยเจตนา การอวดอวัยวะเพศ การให้เด็กดูสื่อต่าง ๆ (เช่น หนังสือ รูปภาพ วีดีโอเทป ภาพยนตร์ ฯลฯ) ที่แสดงถึงเรื่องเพศ การให้เด็กถอดเสื้อผ้าเพื่อถ่ายรูป บันทึกวีดีโอเทป การแอบดูเด็กในห้องน้ำหรือห้องนอน การจับต้อง กอด จูบ ล้วง ควัก หรือสอดใส่ด้วยมือ หรืออวัยวะเพศ บริเวณช่องคลอด ทวารหนัก

หรือปาก หรือการให้เด็กทำสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวเพื่อตอบสนองความต้องการทางเพศของผู้กระทำ ตลอดจนจนถึงการล่อลวงบังคับ ช่มชู้ให้เด็กขายบริการทางเพศเพื่อแลกเปลี่ยนกับเงินหรือผลประโยชน์ทางอื่น ฯลฯ

แพทย์หญิงศรีเวียง ไพโรจน์กุล (2544) ได้นิยามความหมายการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก ว่า หมายถึง การกระทำความผิดทางเพศต่อเด็ก โดยที่เด็กไม่สามารถยินยอมพร้อมใจหรือไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะเข้าใจการกระทำเหล่านี้ กิจกรรมดังกล่าวทำเพื่อความพึงพอใจทางเพศของผู้กระทำ

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ได้ให้ความหมายของเด็กที่ถูกทารุณกรรม หมายความว่า การกระทำหรือละเว้นการกระทำด้วยประการใด ๆ จนเป็นเหตุให้เด็กเสื่อมเสียเสรีภาพหรือเกิดอันตรายแก่ร่างกายจิตใจ การกระทำผิดทางเพศต่อเด็ก การใช้เด็กให้กระทำหรือประพฤตินิสัยที่ที่น่าจะเป็นอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจหรือขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี ทั้งนี้ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม

Fingelhor (1988) อ้างใน แพทย์หญิงศรีเวียง ไพโรจน์กุล, 2544 ได้นิยามความหมายของการทารุณกรรมทางเพศรวมไปถึง การสัมผัสทางเพศที่กระทำต่อเด็ก โดยวิธีการบังคับช่มชู้ หรือหลอกล่อ รวมทั้งไม่สามารถยินยอมเนื่องจากความแตกต่างทางอายุและพัฒนาการ

2) รูปแบบของการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็ก

แพทย์หญิงศรีเวียง ไพโรจน์กุล (2544) ได้แบ่งรูปแบบของการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กดังนี้ คือ

1. การล่วงละเมิดโดยไม่มีการสัมผัส ซึ่งได้แก่

- การเปิดอวัยวะเพศให้เด็กดู
- การให้เด็กดูภาพหรือวีดีโอโป๊
- การสำเร็จความใคร่ต่อหน้าเด็ก
- การทำกิจกรรมทางเพศให้เด็กดู

2. การล่วงละเมิดโดยการสัมผัส

- การสัมผัสกอดจูบลูบคลำร่างกายหรืออวัยวะเพศของเด็ก
- การให้เด็กลูบคลำจับต้องอวัยวะเพศของผู้ใหญ่ หรือให้เด็กสำเร็จความใคร่ให้
- การสอดใส่อวัยวะเพศ หรือสิ่งของอย่างอื่นทางช่องคลอด หรือทวารหนัก หรือทางปากของเด็ก

3. การใช้เด็กเพื่อหาผลประโยชน์

- การใช้เด็กในการถ่ายภาพหรือวิดีโอโป๊
- การใช้เด็กค้าประเวณี

3) ลักษณะของการกระทำทารุณกรรมทางเพศ

จิราภา ชมชื่นจิตต์ (2542: 20) ได้แบ่งลักษณะของการกระทำทารุณกรรมทางเพศ ดังนี้คือ

1. การกระทำทารุณกรรมทางเพศในเด็กโดยใช้กำลัง

กรณีนี้ผู้กระทำมักจะกระทำเพียงครั้งเดียวหรือจำนวนน้อยครั้ง เด็กผู้เคราะห์ร้ายมักจะเป็นเด็กหญิงอายุประมาณ 8-10 ปี รวมทั้งเด็กอาจจะอายุน้อยกว่านี้ก็ได้ ซึ่งการทารุณกรรมทางเพศในกรณีนี้มักจะมีอาการบาดเจ็บมาก จนกระทั่งถึงพิการได้ อาการที่ปรากฏเช่น มีการฉีกขาดของช่องคลอดจนถึงทวารหนัก บางรายยังมีการติดเชื้อซ้ำซ้อนจนต้องตัดมดลูกทิ้ง ทำให้สูญเสียความสามารถในการมีบุตรไปได้ในที่สุด

2. การมีความสัมพันธ์ทางเพศกับเด็กเป็นระยะเวลานาน

ซึ่งจะพบบ่อยครั้งกว่ากรณีแรก พบว่าเฉลี่ยแล้วเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ 9 ใน 10 รายจะเกิดในกรณีนี้ ผู้เคราะห์ร้ายมักจะเป็นเด็กโตก่อนเข้าวัยรุ่นหรือในวัยรุ่นตอนต้น ผู้กระทำทารุณกรรมทางเพศมักจะเป็นบุคคลที่เด็กคุ้นเคยอาจจะเป็นพ่อ พ่อเลี้ยง พี่ น้อง ญาติ เพื่อนบ้าน เป็นต้น ซึ่งจะมีความสัมพันธ์ทางเพศกันในระยะเวลานาน บางรายอาจจะนานเป็นปี เด็กมักจะไม่พูดถึงเรื่องนี้เลย เด็กบางรายอาจจะได้รับสิ่งของหรือสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กพอใจ จากการที่ยอมมีความสัมพันธ์ทางเพศกับผู้กระทำ หรือบางรายอาจจะถูกผู้กระทำข่มขู่ไม่ให้เล่าความจริง

นอกจากนี้ ศูนย์ประสานงานเพื่อพิทักษ์สิทธิเด็ก จังหวัดเชียงใหม่ (2542) ได้แบ่งลักษณะของการกระทำทารุณกรรมทางเพศตามความรุนแรง ดังนี้คือ

1. กรณีที่ไม่รุนแรง

เป็นการทารุณกรรมทางเพศที่ไม่มีการสัมผัสร่างกาย เช่น การเปลือยกาย หรือให้เด็กดูอวัยวะเพศ แอบดูเด็กอาบน้ำ พุดสวนลาม พุดส่องแสงส่องง่าม โทรศัพท์ลามก หรือให้เด็กดูภาพลามก วิดีโอลามก เพื่อเร้าเร้าหรือกระตุ้นอารมณ์ทางเพศของเด็ก

2. กรณีที่รุนแรง

เป็นการทารุณกรรมทางเพศที่มีการสัมผัสร่างกายของเด็กด้วย แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะคือ

- ยังไม่ถึงขั้นที่ลวงล้าเข้าไปในอวัยวะเพศของเด็ก ตัวอย่างเช่น การลูบคลำอวัยวะเพศหรือตามร่างกายด้วยมือหรือปาก เพื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศของเด็ก การให้เด็กจับคลำอวัยวะเพศหรือการสำเร็จความใคร่ให้ผู้กระทำ ซึ่งในบางกรณีอาจมีการทำร้ายร่างกายเด็กร่วมด้วย
- มีการลวงล้าเข้าไปในอวัยวะเพศหรือทางทวารหนักของเด็ก ตัวอย่างเช่น การข่มขืนกระทำชำเรา การทำอนาจารทางทวารหนัก ซึ่งในบางกรณีอาจจะมีการทำร้ายร่างกายเด็กด้วย

โดยสรุป การทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก หมายถึง การล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กผู้หญิงที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี โดยบุคคลในครอบครัว และ/หรือญาติ ครอบคลุมทั้งการล่วงละเมิดโดยไม่มีการสัมผัสและการล่วงละเมิดโดยการสัมผัส รวมไปถึงการใช้เด็กเพื่อหาผลประโยชน์

4) เหตุการณ์และขั้นตอนต่าง ๆ ของการล่วงละเมิดทางเพศในเด็ก

การล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็ก มักจะเป็นเหตุการณ์ต่อเนื่องที่มีขั้นตอนต่าง ๆ ตามลำดับเหล่านี้ (แพทย์หญิงศรีเวียง ไพโรจน์กุล, 2544)

1. **ระยะเกี่ยวพัน (Engagement phase)** โดยผู้ล่วงละเมิดจะเริ่มเข้ามาเกี่ยวพันกับเด็ก ล่อลวงเด็กให้ตกเป็นเหยื่อ ผู้ล่วงละเมิดมักเป็นบุคคลที่สามารถเข้าถึงเด็ก และมักเป็นบุคคลที่เด็กไว้วางใจหรือเป็นบุคคลใกล้ชิด คนที่อาศัยอยู่ในครอบครัวหรือบ้านพักเดียวกัน บางครั้งผู้ล่วงละเมิดอาจใช้วิธีการหลอกล่อ หรือให้สินบนโดยที่เด็กส่วนใหญ่ไม่รู้ตัว

2. **ระยะปฏิสัมพันธ์ทางเพศ (Sexual interaction phase)** เด็กมักถูกหลอกล่อโดยเริ่มจากการสัมผัสลูบคลำ จนในที่สุดถึงขั้นการล่วงละเมิดโดยการสอดใส่ ระยะเวลาที่เด็กถูกหลอกล่อจนถึงเกิดการล่วงละเมิดโดยการสอดใส่บางครั้งอาจเกิดขึ้นเป็นเวลานาน ซึ่งบางครั้งเด็กไม่สามารถระบุช่วงเวลาที่เกิดเหตุการณ์ได้แน่นอน

3. **ระยะเวลาปิดเป็นความลับ (Secrecy phase)** ผู้ล่วงละเมิดมักใช้วิธีข่มขู่ไม่ให้เด็กบอกคนอื่น โดยอาจข่มขู่ว่าจะทำร้าย หรือขู่ว่าถ้าเปิดเผยความจริงจะทำให้ครอบครัวแตกแยก มารดาจะไม่พอใจ เด็กอาจถูกออกจากบ้าน เด็กอาจไม่แน่ใจว่าถ้าเปิดเผยความลับจะมีคนเชื่อถือหรือไม่ รวมทั้งสภาพสังคมที่ไม่เชื่อว่าบิดาจะล่วงละเมิดลูกของตนเอง ทำให้เด็กไม่กล้าเปิดเผยให้ใครทราบ

4. **ระยะเปิดเผยความลับ (Disclose phase)** การที่ความลับถูกเปิดเผยอาจเกิดขึ้น

- **โดยอุบัติเหตุ** ผู้ล่วงละเมิดและเด็กที่เป็นเหยื่อไม่ตั้งใจที่จะเปิดเผยแต่เกิดการล่วงรู้โดย

บุคคลที่สาม หรือเกิดจากการที่เด็กตั้งครรภ์หรือติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ หรือเกิดการติดเชื้อหรือบาดเจ็บของอวัยวะเพศ การที่ความลับถูกเปิดเผยโดยวิธีนี้มักเป็นภาวะวิกฤติ ทั้งต่อตัวเด็กและผู้ปกครอง

- **โดยตั้งใจ** เด็กเปิดเผยความจริงต่อมารดา หรือผู้ใกล้ชิด เช่น ครู เพื่อน เนื่องจากเด็กอาจกลัวการตั้งครรภ์ หรือต้องการอิสรภาพ ผู้ที่ทำงานช่วยเหลือเด็กต้องประเมินว่าเหตุใดเด็กจึงยอมเปิดเผยความลับ บางครั้งเด็กคาดหวังว่าหลังเปิดเผยความลับเหตุการณ์ทุกอย่างจะดีขึ้นทันที โดยเด็กไม่ทราบว่าจะมีความยุ่งยากตามมา ดังนั้นผู้ช่วยเหลือเด็กต้องทำความเข้าใจและบอกให้เด็กรับรู้ถึงความยุ่งยากที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินการต่าง ๆ และต้องให้ความมั่นใจแก่เด็กว่าจะสนับสนุนช่วยเหลือเด็ก มิฉะนั้นเด็กส่วนใหญ่มักกลับคำให้การหลังเผชิญความยุ่งยากต่าง ๆ ที่ตามมา หรือเด็กอาจถูกข่มขู่จากบิดาหรือผู้ล่วงละเมิดหรือถูกเกลี้ยกล่อมจากมารดาให้กลับคำให้การ

5. การกดขี่ (Suppression phase) หลังการเปิดเผยความลับ เด็กอาจถูกบังคับให้กลับคำให้การ โดยเด็กอาจถูกข่มขู่หรือถูกปฏิเสธจากคนในครอบครัว ผู้ให้การช่วยเหลือเด็กต้องเตรียมใจสำหรับสถานการณ์นี้ไว้ก่อนเพื่อจะได้ไม่เกิดอารมณ์โกรธเด็กเมื่อเด็กกลับคำให้การ รวมทั้งบอกเด็กให้ทราบว่าถึงแม้เด็กกลับคำให้การ ผู้ช่วยเหลือเด็กก็ยังเชื่อในสิ่งที่เด็กบอกเล่าต้องมีที่ท่าทำให้เด็กเกิดความมั่นใจว่าผู้ช่วยเหลือจะยังคงให้ความสนับสนุนแก่เด็กต่อไป

5) ปฏิกริยาที่เกิดขึ้นกับการเปิดเผยความลับของการถูกล่วงละเมิดทางเพศ

แพทย์หญิงศรีเวียง ไพโรจน์กุล (2544) อธิบายว่า เมื่อความลับถูกเปิดเผยจะเกิดมีปฏิกริยาเกิดขึ้นกับบุคคลรอบข้าง

- **ผู้ล่วงละเมิด** ซึ่งอาจเป็นบิดาอาจแสดงความไม่พอใจ ปฏิเสธ แสดงความก้าวร้าว และมักข่มขู่เด็กหรือบุคคลในครอบครัวให้กลับคำให้การ
- **มารดา** มารดาบางคนเชื่อคำพูดของบุตรและออกมาปกป้อง ในขณะที่บางคนอาจลังเลใจ และเลือกไม่ถูกว่าจะอยู่ฝ่ายใด ผู้ให้การช่วยเหลือเด็กต้องไม่แสดงท่าทีตำหนิมารดา แต่ควรแสดงท่าทีให้มารดาเข้าใจว่าการช่วยเหลือเพื่อให้มารดามีความเข้มแข็งพอในการปกป้องบุตร ในขณะเดียวกันถ้ามารดาปฏิเสธและแสดงความโกรธบุตร ผู้ให้การช่วยเหลือเด็กต้องระงับความรู้สึกของตัวเอง และยังคงต้องแสดงท่าทีที่จะให้การสนับสนุนหรือช่วยเหลือแก่มารดา
- **พี่น้อง** พี่น้องของเด็กที่ถูกล่วงละเมิดจากบิดา อาจมีปฏิกริยาเช่นเดียวกับมารดา สิ่งที่เกิดขึ้นในการให้การช่วยเหลือเด็กที่ถูกล่วงละเมิดโดยบิดา คือผู้ให้การช่วยเหลือมักจะเลเยพี่น้องของเด็กที่เป็นเหยื่อ ควรต้องมีการประเมินด้วยว่าเด็กอื่นถูกตกเป็นเหยื่อด้วยหรือไม่ การที่ความลับเรื่อง

การถูกล่วงละเมิดถูกเปิดเผย พี่น้องของเด็กที่เป็นเหยื่อจะอยู่ในภาวะวิกฤติเช่นกันจากความกดดัน ความเครียดที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว สิ่งจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือด้วยเช่นกัน

- **เด็กที่เป็นเหยื่อ** หลังการเปิดเผยความลับ เด็กที่เป็นเหยื่อมักจะอยู่ในภาวะวิกฤติ มีความเปราะบางต่อความกดดันต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว เด็กอาจถูกบีบคั้นจากผู้ล่วงละเมิดให้ กลับคำให้การ เด็กมีความรู้สึกไม่ปลอดภัย รู้สึกผิดที่ทำให้ครอบครัวแตกแยก ทำให้บิดาต้องถูกจองจำขณะเดียวกันรู้สึกว่าการเปิดเผยความลับ ดังนั้นผู้ช่วยเหลือต้องทำให้เด็กรู้สึกปลอดภัย โดยการแยกเด็กหรือผู้ล่วงละเมิดออกจากบ้าน และให้การประคับประคองทางจิตใจแก่เด็ก

6) ผลกระทบของการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก

ศูนย์ประสานงานเพื่อพิทักษ์สิทธิเด็ก จังหวัดเชียงใหม่ (2542: 8) ได้แบ่งผลกระทบของการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก มีผลให้เกิดผลกระทบที่ยาวนานและรุนแรงในหลายด้าน ซึ่งได้แก่

1. ผลกระทบทางร่างกาย

เด็กอาจจะมีอาการเจ็บป่วยจากการติดเชื้อโรค โดยเฉพาะโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เช่น หนองใน ซิฟิลิส การอักเสบในอุ้งเชิงกราน ซึ่งอาจทำให้เกิดความผิดปกติที่ถาวร เช่น ต้องตัดมดลูกทิ้ง เป็นต้น รวมทั้งยังมีการตั้งครรภ์ อาจจะมีการบาดเจ็บทางร่างกายจากการใช้กำลังทำร้าย บางรายอาจถึงแก่ความตายได้

2. ผลกระทบทางด้านจิตใจ

เด็กอาจมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ มีปัญหาในการปรับตัวรวมทั้งพัฒนาการของบุคลิกภาพจะถูกกระทบกระเทือนไปด้วย

การทารุณกรรมทางเพศก่อให้เกิดบาดแผลทางใจ (Phychic Trauma) โดย Finkelhor และ Browne อ้างใน ศรีเวียง ไพโรจน์กุล ได้อธิบายกลไกการเกิดบาดแผลทางใจ จากการถูกทารุณกรรมทางเพศดังนี้คือ

1. การมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมกับวัย (Traumatic Sexualization) คือ การที่เด็กถูกกระตุ้นทางเพศก่อนวัยอันควร และการที่ผู้ใหญ่มีพฤติกรรมเสริมการตอบสนองทางเพศของเด็ก (เช่น ให้งานวัด ให้ความเอ็นดูเป็นพิเศษ) ทำให้เด็กหันไปใช้พฤติกรรมทางเพศเป็นเครื่องมือ เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งอื่น ๆ ที่ตนต้องการ สิ่งนี้จะนำไปสู่การมีพฤติกรรมทางเพศก่อนวัยอันควร ความสับสนในเอกลักษณ์ทางเพศและการกระตุ้นทางเพศที่ผิดปกติ

2. ความรู้สึกไร้อำนาจในตัวเอง (Power Lessness) หรือการมีความรู้สึกที่ช่วยตนเองไม่ได้ ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์รอบตัวได้ อันสืบเนื่องมาจากการถูกกระทำทารุณกรรมทางเพศนำไปสู่ความกลัวและความวิตกกังวลเป็นอย่างยิ่ง

3. ตราบาป (Stigmatization หรือ Labelling) เด็กจะมีความรู้สึกที่ตนเองแตกต่างจากผู้อื่น รู้สึกว่าตนเองเป็นคนมีมลทิน นำไปสู่ความอาย ความรู้สึกผิด และรู้สึกว่าตนเองไร้ค่า

4. ความรู้สึกที่ตนเองถูกทรยศหักหลัง (Betrayal) จากการที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการบำบัดความต้องการทางเพศโดยบุคคลที่ตนเองไว้วางใจ หรือมีเป็นผู้มีหน้าที่ปกป้องคุ้มครองตนเองแต่กลับเป็นผู้ทำลายเด็กเอง ทำให้ความรู้สึกนี้แผ่ไปยังบุคคลอื่น เด็กจะขาดความไว้วางใจผู้ใหญ่ รวมทั้งมีความโกรธที่รุนแรงมากอีกด้วย

อาการทางจิตใจแบ่งออกได้เป็น 2 ระยะคือ

1. ระยะเริ่มแรก (Immediate Effect) เกิดในระยะเวลาที่เด็กเพิ่งถูกทารุณ เด็กอาจมีอาการหวาดกลัว ผื่นร้าย วิตกกังวล เจ็บซึม ตกใจง่าย นอกจากนี้อาจมีการเจ็บป่วยทางกายที่เรียกว่าจิตสรีระแปรปรวน (Psychosomatic Disorder) เช่นเด็กอาจมีปัสสาวะรดที่นอน บ่นว่าปวดท้อง หรือปวดอวัยวะเพศ เป็นต้น

เด็กบางรายอาจเกิดความผิดปกติที่เรียกว่า Post-traumatic Stress Disorder ซึ่งเป็นอาการเนื่องมาจากประสบกับเหตุการณ์สะเทือนขวัญ กลไกการปรับตัวที่เคยใช้ในชีวิตประจำวันนั้นใช้ไม่ได้ผลเกิดเป็นความวิตกกังวลท่วมท้น อันนำไปสู่อาการผิดปกติทางจิต และระบบประสาทอัตโนมัติที่ตื่นตัวมากเกินไป (Hyperarousal State) รวมทั้งมี Flashback คือรู้สึกเหมือนตนเองกำลังประสบกับเหตุการณ์สะเทือนขวัญนั้นอีก บางรายที่ถูกทารุณกรรมอย่างรุนแรง หรือมีความเครียดอย่างอื่น ๆ ร่วมด้วย อาจมีกลไกทางจิตที่ผิดปกติ จนกลายเป็นโรคจิตในช่วงสั้น ๆ ได้ (Brief Psychosis)

การตรวจสภาพจิตจะพบว่า เด็กมีอาการเศร้า มีความรู้สึกผิด ซึ่งเป็นผลมาจากการที่เด็กคิดว่าตนเองมีส่วนร่วมในการทำให้เกิดเหตุการณ์นั้นด้วย เพราะการกระตุ้นทางเพศที่เกิดขึ้นอาจเป็นความรู้สึกแปลกใหม่ที่เด็กไม่เคยประสบมาก่อน เด็กอาจเกิดความรู้สึกพอใจในขณะนั้น บางครั้งผู้ใหญ่เองอาจกล่าวหาว่าเด็กชอบหรือเป็นคนเปิดโอกาสให้ผู้ใหญ่ทำ

2. ระยะยาว (Long Term Effect) เด็กจะมีปัญหาเกี่ยวกับพัฒนาการทางจิตใจ เช่น การพัฒนาความไว้วางใจพื้นฐาน (Basic Trust) ต่อบุคคลและสังคมรอบตัว โดยเฉพาะในกรณีของ Incest และความรู้สึกนับถือตนเองจะเสียไป ความรู้สึกผิด โกรธและความอาย จะนำไปสู่อาการซึมเศร้า ซึ่งบางครั้งรุนแรงถึงการพยายามฆ่าตัวตาย การเรียนจะแย่ลง เด็กบางรายอาจหนีออกจากบ้านหรือหันมาใช้สารเสพติด การพัฒนานบุคลิกภาพอาจมีปัญหาเกิดเป็นบุคลิกภาพผิดปกติ หรือมีบุคลิกภาพหลายแบบในคนคนเดียวกัน โดยเฉพาะถ้าการทำทารุณกรรมทางเพศนั้นเกิดขึ้นบ่อย และเป็นเวลานาน พฤติกรรมทางเพศเมื่อโตขึ้น อาจผิดปกติไปด้วย เด็กบางรายจะมีลักษณะยาวนานมีพฤติกรรมล่าส่อน หรือกลายเป็นคนเก็บกด เมื่อโตขึ้นไม่สามารถมีความสุขทางเพศได้เหมือนทั่วไป

3. ผลกระทบต่อสังคม

ผลกระทบต่อสังคมในด้านนี้มักถูกมองข้ามไป และมักจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กไม่กล้าเล่าเรื่องที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศให้ใครฟัง เด็กอาจจะต้องถูกส่งตัวไปอยู่ที่อื่น ห่างจากบิดามารดา ไม่สามารถดูแลปกป้องได้ ในกรณีของการ Incest บิดาอาจถูกจำคุก ในบางรายครอบครัวอาจจะต้องย้ายที่อยู่ ถ้าหากไม่สามารถปรับตัวกับผลกระทบทางสังคมที่เกิดขึ้นได้

นอกจากนี้ในทัศนะของสังคมวัฒนธรรมที่มีต่อเด็กที่ถูกล่วงละเมิด (The Social Cultural perspective and child abuse) Straus and Gelles (1986) จากสหรัฐอเมริกาได้ศึกษาเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กถูกล่วงละเมิดทางร่างกาย ในการศึกษาพบว่า มีการใช้ความรุนแรงในระดับสูงกับเด็ก การใช้ความรุนแรงเป็นการลงโทษทางสังคมที่ใช้ในการควบคุมเด็ก สังคมได้ให้การยอมรับการลงโทษทางร่างกายกับเด็ก ไม่ว่าจะเป็นที่โรงเรียน ที่อนุญาตให้ใช้การว่ากล่าวตักเตือน ดังนั้น การทารุณกรรม (การล่วงละเมิดเด็ก ดูเหมือนเป็นความคิดทางสังคมที่เริ่มมาจากการใช้ความรุนแรงเล็ก ๆ น้อย ๆ

Goode (1971) ได้ตรวจสอบสาเหตุของกระบวนการที่ยอมรับในการใช้ความรุนแรงในครอบครัว เห็นได้ว่า ระบบอำนาจที่มีอยู่ในสังคมอย่างกว้างขวาง การประนีประนอม การยินยอมเป็นกฎที่ดูเหมือนจะเป็นที่ต้องการ และนำไปสู่การบังคับโดยใช้ความรุนแรงไม่ว่าจะเป็นเด็กและผู้ปกครอง ต่างก็ถูกขัดเกลามาให้เชื่อมั่นในกฎการบังคับที่ถูกกฎหมายและเป็นประโยชน์สูงสุด Goode เชื่อว่าความรุนแรงเกิดในครอบครัวที่ยากจนเป็นส่วนใหญ่ ครอบครัวที่ร่ำรวยจะเปิดเผยการใช้ความรุนแรงน้อยมากพวกเขามีอำนาจที่จะปกปิดเรื่องความรุนแรงไม่ให้รู้ได้ ผู้ปกครองที่ยากจนมีตัวเลือกน้อยจึงมักจะใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา

Gelles and Conell (1985) อธิบายว่าปัจจัยสำคัญที่มีส่วนช่วยเด็กและลักษณะภายนอกอื่น ๆ ของครอบครัวที่ล่วงละเมิดอาจจะทำให้ผู้กระทำผิดไม่กระทำการล่วงละเมิดเพราะมันเกิดขึ้นในครอบครัวที่ยากจนดังนั้นเป็นการยากที่จะทำให้มันหมดไป และเพราะว่าประเพณีของรัฐต่อต้านความสัมพันธ์ทางเพศการล่วงละเมิดทางเพศในครอบครัว

Straus (1994) ชี้ให้เห็นว่าความผิดปกติของผู้ที่ได้รับการลงโทษทางกาย (ทำให้หมดความเชื่อมั่นในตนเอง ความสัมพันธ์ทางสังคมต่ำ) ครอบครัวเหล่านั้น (เป็นผลมาจากการถ่ายทอดการลงโทษมาจากครอบครัว) และในสังคมส่วนใหญ่การทำงานนี้นั้นทำให้โดดเดี่ยวเพิ่มขึ้น ทักษะในการปรับตัวในการแก้ปัญหาและมีรูปแบบพฤติกรรมที่ไม่ปกติ โดยจะใช้การลงโทษทางกายเป็นทางออก

จากความคิดดังกล่าวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการดูแลและควบคุมเด็ก ความต้องการที่จะไม่ให้เกิดการใช้ความรุนแรงไม่ว่าจะใน อังกฤษ ตั้งแต่ 1998 ในยุโรป เคยมีการป้องกันและเอาใจใส่ที่ สวีเดนมีการต่อต้านการใช้ความรุนแรงกับเด็กโดยผู้ปกครองที่ปฏิบัติมายาวนาน และเคยประสบ

ผลสำเร็จมาแล้วในการวิเคราะห์ดังกล่าวสามารถนำมาปรับใช้กับการล่วงละเมิดทางเพศ เช่น การหาผลประโยชน์ทางเพศกับผู้หญิง การควบคุมไม่แท้จริงคดีตัวอย่างเช่น ศิลป, หนังสือ, โฆษณา, และ โสเภณี

ความคิดที่จะต่อต้านจากสังคมได้ขยายออกไปอย่างกว้างขวาง ในทางทฤษฎีจิตวิทยา ,จิตวิทยาสังคมที่สามารถช่วยเหลือการถูกล่วงละเมิดและช่วยเด็กได้ สังคมเริ่มที่จะป้องกัน บรรเทาเหตุการณ์นี้แล้ว

องค์กรที่ทำงานด้านนี้ต้องการความร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายบางรายที่ยังไม่ได้รับการจัดการกับปัญหาอย่างแท้จริง

หลักการที่อ่อนแอของความคิดที่ผิดพลาดจากความจริง ไม่สามารถช่วยอธิบายว่าทำไมบางคนถึงยังเชื่อในวัฒนธรรมที่ผิดพลาดและบางคนถึงไม่ทำ (Brian Corby, Child abuse towards a knowledge base, 2000: 147-148)

1.2 แนวคิดเรื่อง “อัตลักษณ์”

การวิจัยได้นำแนวคิดเรื่อง “อัตลักษณ์” มาเป็นส่วนหนึ่งในการอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นต่อตัวตนของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ ซึ่งได้มีเนื้อหาบททวนแนวคิดดังนี้คือ

คำว่า “อัตลักษณ์” (Identity) มีคำที่มีลักษณะใกล้เคียงกันหลากหลายคำ ในศาสตร์ทางสังคมต่าง ซึ่งให้มุมมองของคำนี้เอาไว้ใกล้เคียงกัน ยกตัวอย่างเช่น Subject, Individual, Personality, Self, Agency เป็นต้น (อภิญญา เฟื่องฟูสกุล, 2543)

โดยทั่วไป เรามักรู้สึกว่า อัตลักษณ์ ของใครหรืออะไรบางอย่างน่าจะหมายถึง คุณสมบัติที่เป็นลักษณะเฉพาะของบุคคล หรือ สิ่งนั้น ในพจนานุกรมภาษาไทย – อังกฤษ หรือ อังกฤษ – ไทย (วิทย์ เทียงบุรณะธรรม, 2527: 1049) คำแปลของ Identity คือคำว่า “เอกลักษณ์” ซึ่งตรงกับความหมายของคำนี้ในพจนานุกรมภาษาอังกฤษ นั่นก็คือสิ่งที่เป็คุณสมบัติของคนหรือสิ่งหนึ่ง และมีนัยขยายต่อไปว่าเป็นคุณสมบัติเฉพาะของสิ่งนั้นที่ทำให้สิ่งนั้นโดดเด่นขึ้นมาหรือแตกต่างไปจากสิ่งอื่น

ทว่าในยุคหลังสมัยใหม่ (Postmodernism) ความหมายของคำว่า “อัตลักษณ์” เปลี่ยนแปลงไป โดยมีการตั้งคำถามเกี่ยวกับวิธีการมองโลก การเข้าถึง “ความจริง” การเลื่อนไหลเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทซึ่งมิได้ หมายถึง คุณสมบัติเฉพาะตัวอีกต่อไป ความหมายของอัตลักษณ์จึงเปลี่ยนแปลงสัมพันธ์ตามวัฒนธรรมทางสังคม บริบทของโลกยุคโลกาภิวัตน์ มิติของเวลา และ พื้นที่ การปฏิวัติเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัยก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรมที่หลากหลายซับซ้อนและรวดเร็ว ความจริงไม่จำเป็นต้องอธิบายหรือเข้าถึงได้ในแนวทางเดียว แต่สามารถอธิบายหรือนิยามความจริง

ขึ้นมาใหม่ นั่นเองทำให้การให้ความหมายของอัตลักษณ์ (Identity) มีความแตกต่างกันไปในมุมมองของศาสตร์ต่างๆ รวมถึงการนำไปใช้กับการอธิบายกลุ่มเป้าหมายในเรื่องใดลักษณะใด

1) มุมมองของอัตลักษณ์ในทฤษฎีทางจิตวิทยา

ดังที่ได้กล่าวในตอนต้น จิตวิทยา มักใช้คำว่า บุคลิกภาพ (Personality) ในการอธิบายคำว่า อัตลักษณ์ (Identity) โดยทฤษฎีทางจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่องานศึกษาเกี่ยวกับอัตลักษณ์ คือ ทฤษฎีในสายจิตวิทยามุขภาพ (Personality Psychology) ซึ่งเป็นสาขาหนึ่งของ จิตวิทยาที่มุ่งศึกษากระบวนการทางจิตวิทยาที่ทำให้บุคลิกภาพของแต่ละบุคคลก่อรูปร่างขึ้น ยกตัวอย่างเช่น ในสายจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis) ซิกมุนด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) เสนอแนวคิดการก่อรูปของอัตลักษณ์ของปัจเจกโดยวางอยู่บนฐานของอัตลักษณ์ทางเพศซึ่งก่อตัวขึ้นมาจากโครงสร้างจิตวิทยา อัตลักษณ์และพัฒนาการของบุคลิกภาพในทฤษฎีของฟรอยด์ จึงมีศูนย์กลางอยู่ที่ อัตลักษณ์ทางเพศ ที่ดำเนินไปตามโครงสร้าง 3 ระดับ ของจิตใจ คือ Id , Ego , Superego ซึ่งสำหรับฟรอยด์ บุคลิกภาพของปัจเจกเป็นกระบวนการแห่งความขัดแย้งของโครงสร้างทางจิตทั้งสามระดับนี้ (Intrapsychic) โดยมีกลไกการปกป้องตนเอง (Defense mechanism) เช่น การเก็บกด (Repression) , การทดแทน (Displacement) หรือการชดเชย (Compensation) ปรากฏรูปออกมาในรูปแบบการตอบสนองของความฝัน , ความกลัว หรือ การย่ำคิดย่ำทำ

ลักษณะการอธิบายของฟรอยด์มองอัตลักษณ์ในลักษณะเดิมเพราะปมต่างๆและกระบวนการเก็บกดโครงสร้างของจิตใจเหล่านี้มีลักษณะที่เป็นตัวกำหนดแบบตายตัว เป็นตัวกำหนดสากลเปลี่ยนแปลงไม่ได้ มองลักษณะปรากฏการณ์ทางสังคมที่เบี่ยงเบนออกมาจากแกนกลางของ Norm หรือ บรรทัดฐาน เป็นความเจ็บป่วย หรือ ความผิดปกติ

ในขณะที่ อัตลักษณ์ ของฟรอยด์เกิดจากความขัดแย้งระหว่างชั้นต่างๆ ของจิตสำนึกและจิตใต้สำนึก “ อัตลักษณ์ ” ของนักจิตวิทยา อีกคนหนึ่งคือ อีริคสัน กลับบอกว่า อัตลักษณ์เป็นความต่อเนื่องของคุณสมบัติที่เป็น “เอกลักษณ์” ของคนคนหนึ่ง อัตลักษณ์จึงเป็นแก่นแกนของบุคคลและเป็นผลจากปฏิสัมพันธ์ที่สมดุลย์ สอดคล้องกันระหว่างปัจเจกและสังคมแนวคิดของอีริคสันถูกปรับไปใช้อย่างแพร่หลายในบริการการให้คำปรึกษา (Counseling) และในโปรแกรมพัฒนาบุคลิกภาพต่างๆ ของสถานศึกษา รวมถึงหน่วยงานต่างๆในหลายระดับ แต่อย่างไรก็ตามข้อด้อยของทฤษฎีนี้คือไม่ใช่ทุกคนในสังคมที่จะมีโอกาสเท่าเทียมกันในการเข้าถึงทรัพยากรทางสังคมเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ หรือ อัตลักษณ์ที่สมดุลย์กันได้

นอกจาก ฟรอยด์ และ อีริคสัน แล้วในทางจิตวิทยาบุคลิกภาพยังมี กอร์ดอน อัลพอร์ต (Gordon Allport) ซึ่งกล่าวถึงบุคลิกภาพว่าเป็นเรื่องของการจัดระเบียบของพลังพลวัตทางจิตวิทยาที่กำหนดลักษณะเฉพาะทางพฤติกรรม และความคิด รวมถึง ยังสนใจลักษณะโดดเด่นบางประการในบุคลิกภาพของมนุษย์ที่ถูกดึงออกมาจัดให้เป็นลักษณะเฉพาะตัวที่มีแบบแผน เรียกว่า Trait ซึ่ง Trait นั้นเป็นโครงสร้างภายในบุคลิกภาพที่จะสร้างแบบแผน ความโน้มเอียงอย่างใดอย่างหนึ่งในการตอบสนองต่อโลกข้างนอก แนวคิดในเรื่อง Trait ช่วยตอกย้ำแนวคิดเรื่องความต่อเนื่องและแก่นแกนของบุคลิกภาพ อันเป็นจุดเริ่มต้นหนึ่งที่สำคัญในแนวคิดเรื่อง "อัตลักษณ์"

2) มุมมองเรื่องอัตลักษณ์ในทฤษฎีทางสังคมวิทยา

สังคมวิทยาของอัตลักษณ์เอาไว้อย่างน่าสนใจว่า "อัตลักษณ์ร่วมของสังคมไม่ใช่ผลรวมของอัตลักษณ์ของปัจเจก" ลักษณะโครงสร้างสังคมในแต่ละยุคจึงผลิตรูปแบบที่แตกต่างกันของจิตวิญญาณร่วมของสังคม จิตวิญญาณร่วมเปรียบได้กับศีลธรรมของสังคมด้วย

เอมิล เดอร์ไคม์ (Emile Durkheim) นักสังคมวิทยา มองสังคมอันเกี่ยวเนื่องกับ อัตลักษณ์ว่า สังคมที่มีสุขภาพดีจะต้องเป็นสังคมที่เปิดช่องให้ปัจเจกสามารถเป็นตัวของตัวเองได้โดยไม่ทำให้เกิดความแตกแยกหรือปั่นป่วนยุ่งเหยิง ส่วนประเด็นการเชื่อมโยงปัจเจกเข้ากับ อัตลักษณ์ร่วมของสังคมนั้น เดอร์ไคม์เห็นว่าพลวัต สำคัญคือ พลังของพิธีกรรม ซึ่งปัจเจกร่วมกันสร้างและผลิตซ้ำสัญลักษณ์ที่เป็นเสมือนอัตลักษณ์ร่วมของสังคม

คาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx) นักสังคมวิทยาคลสิกผู้หนึ่งในปลายศตวรรษที่สิบเก้าที่ย้ำจารีตของการให้ความสำคัญกับตัวกำหนดเชิงโครงสร้างมากกว่าปัจเจก แต่โครงสร้างของมาร์กซ์หมายถึง โครงสร้างสังคมของกระบวนการผลิตเราจะเข้าใจพฤติกรรมของปัจเจกที่ต้องดูที่ตำแหน่งแห่งที่ของเขาในกระบวนการผลิต ใครคือเจ้าของปัจจัยการผลิต ใครคือผู้ผลิตโดยตรง การจัดการแรงงานเป็นอย่างไร กล่าวอีกนัยหนึ่งมโนทัศน์ชนชั้น (Class) คือสิ่งที่กำหนดอัตลักษณ์ปัจเจกและเป็นตัวเชื่อมปัจเจกเข้ากับโครงสร้าง

แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) นักสังคมวิทยาอีกคนหนึ่งซึ่งมีหน่วยการวิเคราะห์อยู่ที่ระดับของกลุ่ม (Collective) เสมอไม่ใช่ระดับปัจเจก โดยเวเบอร์พยายามสร้างตัวแบบเชิงนามธรรม (Ideal Type) ของบุคลิกภาพในแบบต่างๆ เขาสนใจพลังทางศาสนาที่มีอิทธิพลต่อการสร้างแบบแผนของบุคลิกภาพ โลกทัศน์ และ ความโน้มเอียงทางพฤติกรรม เขาได้สร้างตัวแบบของบุคลิกภาพ (Personality Type) ที่ได้แรงบันดาลใจจากศาสนาในหลายแบบ

นักจิตวิทยาในสายปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Interactionism) มีความเห็นว่า อัตลักษณ์ คือสิ่งที่เกิดขึ้นในกระบวนการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม โดยกลุ่มทางสังคมที่ใกล้ชิดปัจเจกมากที่สุด เช่น กลุ่มปฐมภูมิ (หมายถึงครอบครัวหรือเพื่อนบ้าน) เป็นสิ่งแวดล้อมที่สามารถดึงเอาคุณสมบัติด้านบวกต่างๆ เช่น มิตรภาพและความสมานฉันท์ออกมาจากปัจเจกได้

จอร์จ เฮร์เบิร์ต มีด (George Herbert Mead) ศึกษา พัฒนาการที่ความรู้สึกเกี่ยวกับ "ตัวตน" ค่อยๆ ก่อเกิดจากกระบวนการปฏิสัมพันธ์ เขาเห็นว่า กลไกสำคัญของการสร้างตัวตนคือ การเรียนรู้ที่จะสวมบทบาท (Role – Taking) ของผู้อื่น และหัวใจสำคัญในการเรียนรู้ก็คือ ภาษาซึ่งเป็นช่องทางถ่ายทอดระบบสัญลักษณ์และกฎเกณฑ์ร่วมของสังคม

อัตลักษณ์ของปัจเจกบุคคลในทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์นั้นมิได้เป็นภาพที่มีความต่อเนื่อง เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทฤษฎีนี้ตระหนักถึงเหลี่ยมมุมที่หลากหลายของความเป็นตัวตน ซึ่งความรู้สึกต่อเนื่องของอัตลักษณ์เป็นผลมาจากการที่คนเรามีประสบการณ์ต่อร่างกายของตนเองในฐานะองค์ประกอบที่เป็นกลุ่มก้อนเดียว

นอกจากนั้น เออร์วิง กือฟมัน นักสังคมวิทยาในสายปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์จำแนกแยกแยะความแตกต่างระหว่างอัตลักษณ์ส่วนบุคคลและอัตลักษณ์ทางสังคม อัตลักษณ์ทางสังคมจึงมีสองส่วน ส่วนหนึ่งคือ มาตรฐานที่สังคมเรียกร้องจากปัจเจกบุคคล (Virtual Identity) และอีกส่วนหนึ่งคือ อัตลักษณ์ที่เป็นจริงของคนคนนั้น (Actual Identity) สิ่งที่น่าสนใจในแนวคิดของกือฟมันเกี่ยวกับอัตลักษณ์ คือ การศึกษาการจัดการอัตลักษณ์ทางสังคมของคนโดยหลายๆคนพบว่าการรู้จักและมีปฏิสัมพันธ์ส่วนตัวจนทำให้เกิดความเคยชินจะทำให้คนอื่นปฏิบัติต่อเขาเหมือนคนปกติ การศึกษาเหล่านี้ทำให้เห็นมิติที่ซ้อนทับกันของอัตลักษณ์ทางสังคมและอัตลักษณ์ปัจเจกในกระบวนการปฏิสัมพันธ์ ตลอดจนยุทธศาสตร์และวิธีการต่างๆที่ปัจเจกบุคคลใช้เพื่อสร้าง และ ปกป้องภาพลักษณ์ของตนเอง

3) มุมมองของอัตลักษณ์ในแนวคิดทางมานุษยวิทยา

จุดแข็งอย่างหนึ่งของมานุษยวิทยา คือ การให้ความสำคัญ กับลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมในสังคม มองเรื่องของอัตลักษณ์ว่า เป็นคุณสมบัติที่คนหยิบยืมหรือ สร้างขึ้นมาตามสถานการณ์เฉพาะหน้า ดังนั้น การแปรเปลี่ยนอัตลักษณ์ ของคนตามบริบทจึงมีไม่รู้จักจบ จุดเด่น อีกประการหนึ่งของทฤษฎีทางมานุษยวิทยา คือ การลงงานสนามที่ทำให้มานุษยวิทยาละเอียดอ่อนกับความแตกต่างของแต่ละสังคมในการนิยามอัตลักษณ์ของบุคคลความแตกต่างที่ค้นพบช่วยในการวิพากษ์ และทำลายมายาคติของความเป็นสากลของอัตลักษณ์แบบตะวันตกลงได้

คำว่า "อัตลักษณ์" ในแนวคิดทางมานุษยวิทยา ค่อนข้างโดดเด่น โดยมีการนำอัตลักษณ์มาอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคม พฤติกรรมของกลุ่มคน รวมถึง กลุ่มเป้าหมาย ในหลากหลายวัฒนธรรมซึ่งก่อให้เกิดการให้คำอธิบายความหมายของคำนี้ตามพื้นที่ หรือขอบเขตที่จะนำไปใช้กับเรื่อง หรือ กลุ่มเป้าหมายเหล่านั้นได้ดีที่สุดโดยยังมีการเปิดพื้นที่ให้เกิดการตั้งคำถาม และการหาคำตอบที่จะอธิบายได้เพิ่มเติม ตามมิติของเวลา หรือ สถานการณ์ทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งอาจจะมีมุมมองอีกลักษณะหนึ่งเกิดขึ้นอันจะเป็นการพัฒนาความเข้าใจให้เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม

กล่าวโดยสรุป "อัตลักษณ์" ในศาสตร์ทางสังคมต่างๆที่ได้นำเสนอ มีจุดเริ่มต้นคล้ายคลึงกัน นั่นคือ มองอัตลักษณ์ในลักษณะของการอธิบายถึงคุณสมบัติ หรือ สิ่งที่เป็นตัวตน แก่นแกน ที่แท้จริงในมุมมองหนึ่ง ความจริงด้านหนึ่ง แต่เมื่อมิติของเวลา สถานการณ์ทางสังคมเปลี่ยนแปลงไปก่อให้เกิดการมองความจริงในมุมมองอื่นหรือคำอธิบายที่หลากหลายมากขึ้น รวมถึงไม่มีความจริงที่เป็นสากลอธิบายความจริงได้ทางเดียว แต่สามารถที่จะอธิบายเพิ่มเติมได้ อัตลักษณ์ จึงเปรียบเสมือนการอธิบายที่เกิดขึ้นได้จากภายในตัวตนของผู้ที่มองตนเอง รวมถึง จากภายนอกสะท้อนมุมมองต่อบุคคลผู้นั้น ดังนั้น บางครั้ง คำอธิบายหรือคำจำกัดความของอัตลักษณ์ของบุคคลคนหนึ่ง กลุ่มคนหนึ่ง ชุมชน สังคมหนึ่ง จึงมีทั้งความเหมือนในทิศทางเดียวกัน รวมถึง มีความแตกต่างที่สวนทางกัน ซึ่งเป็นจุดหนึ่งที่ทำให้ต่างฝ่ายต่างพยายามที่จะหาเหตุผลและคำอธิบายสนับสนุนความเป็นอัตลักษณ์ในความเข้าใจของตนเองขึ้น

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จะได้ทำการอธิบายการให้ความหมายของอัตลักษณ์ (Identity) ในมุมมองของศาสตร์ ทางจิตวิทยา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา เพื่อใช้ในการอธิบายกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นเด็กถูกทารุณกรรมทางเพศจากครอบครัวเป็นสำคัญ กล่าวคือ อัตลักษณ์ของเด็กถูกทารุณกรรมทางเพศ หมายถึงมุมมองของเด็กที่มีต่อตนเองและต่อความคาดหวังจากการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่สะท้อนออกมาเป็นความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรม

2.2 กระบวนการปฏิบัติงานกับเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ

กระบวนการในการช่วยเหลือเด็กที่ถูกละเมิดทางเพศ จากศูนย์ประสานงานเพื่อพิทักษ์สิทธิเด็ก จ.เชียงใหม่ ได้ทำการวิจัยและได้ข้อสรุปแนวทางการช่วยเหลือเด็กจากองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน มีขั้นตอนการช่วยเหลือตั้งแต่

การรับแจ้งเหตุ

การตรวจสอบข้อเท็จจริง

การประเมินปัญหา ความต้องการช่วยเหลือ

การช่วยเหลือในด้านร่างกาย จิตใจ สังคม กฎหมาย

การคืนเด็กสู่สังคม

การติดตามประเมินผลการให้ความช่วยเหลือ

กระบวนการช่วยเหลือได้ดำเนินการเป็นไปตามข้อตกลงร่วมกันบนพื้นฐานการคุ้มครองเด็กตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

1) ลักษณะการทำงานแบบทีมสหวิชาชีพ (Multidisciplinary Team)

การช่วยเหลือและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิเด็ก ไม่สามารถกระทำได้โดยหน่วยงานหนึ่งหน่วยงานใดเพียงลำพัง จึงจำเป็นต้องอาศัยหลายหน่วยงาน หลายสาขาวิชาชีพ ทั้งภาครัฐและเอกชน หรือที่เรียกว่า “ทีมสหวิชาชีพ” (Multidisciplinary Team) กล่าวคือ วิชาชีพที่มาร่วมมือกันในการทำงานด้านเด็ก ประกอบไปด้วยบุคลากร 3 กลุ่มดังนี้คือ

1. ด้านการแพทย์และสาธารณสุข ได้แก่ นิติแพทย์ กุมารแพทย์ สูตินารีแพทย์ จิตแพทย์ นักจิตวิทยา พยาบาล นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตกรรมบำบัด เป็นต้น

2. ด้านกฎหมาย ได้แก่ อัยการ ทนายความ ตำรวจ ผู้พิพากษา เป็นต้น

3. ด้านสังคม ได้แก่ นักสังคมสงเคราะห์ ครู นักพัฒนาชุมชน ผู้นำชุมชน พี่เลี้ยงเด็ก อาสาสมัครชุมชน เป็นต้น

การทำงานในลักษณะวิชาชีพดังกล่าว อาจทำได้ทั้ง 2 แบบ คือ

1. การประสานงานระหว่างวิชาชีพภายในองค์กรเดียวกัน เช่น โรงพยาบาลซึ่งมีแพทย์หลายสาขา พยาบาล นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ รวมทั้งนักวิชาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเด็กจะได้รับบริการต่าง ๆ ภายในหน่วยงานเดียวกันโดยที่เด็กจะได้ไม่ต้องเดินทางไปรับบริการหลายแห่งรวมทั้งความสะดวกรวดเร็วในการบำบัดรักษาด้วย

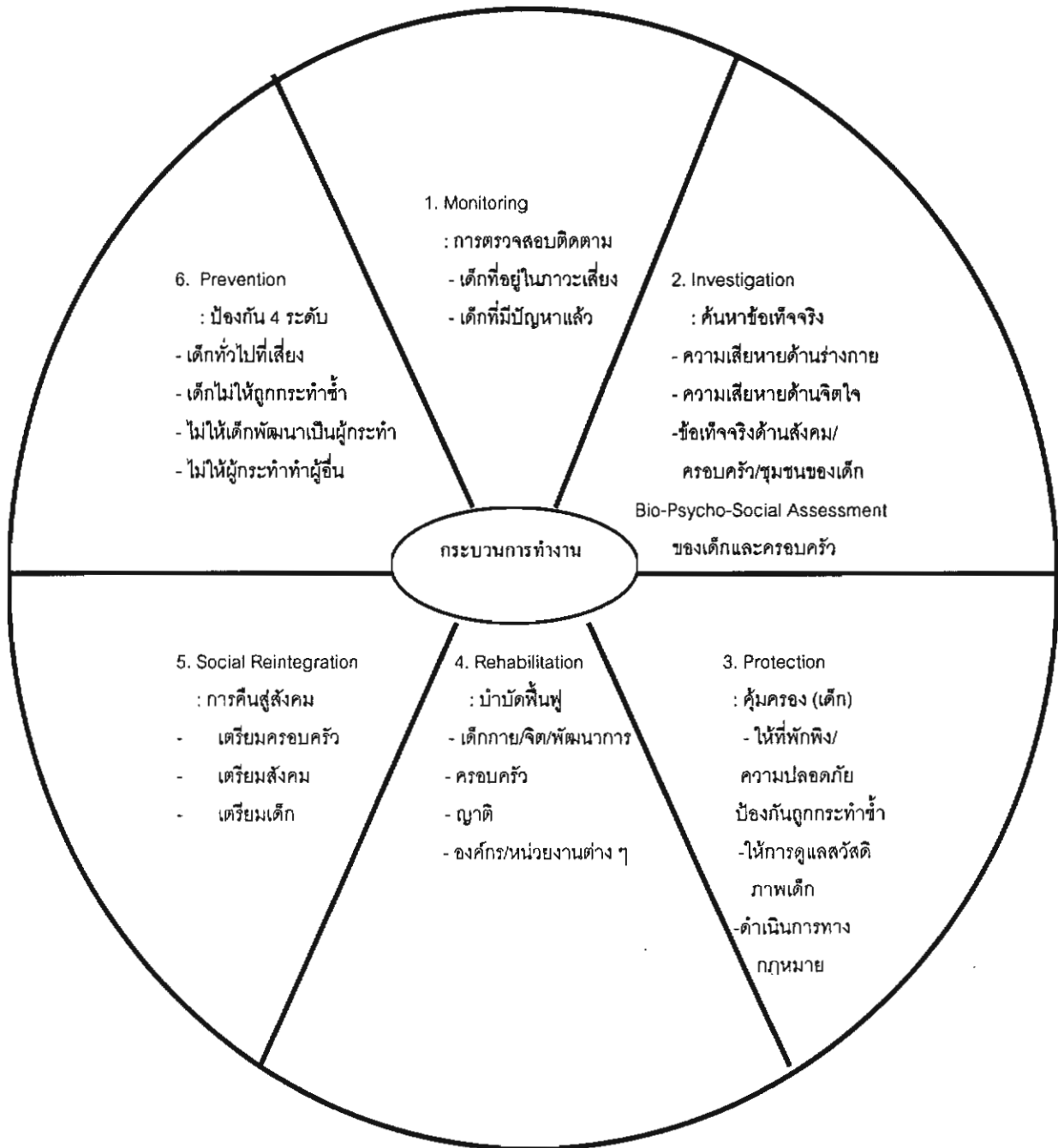
2. การประสานงานระหว่างหน่วยงานในรูปแบบการประสานงานส่งต่อ เช่น โรงพยาบาล สังคมสงเคราะห์ องค์กรพัฒนาเอกชน โรงเรียน ซึ่งไม่มีบุคลากรทุกสาขาวิชาชีพ จึงมีความจำเป็นจะต้องอาศัยความร่วมมือจากวิชาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เด็กได้รับการบริการต่าง ๆ อย่างครบวงจรและเกิดประโยชน์สูงสุดกับเด็กด้วย (ศูนย์ประสานงานเพื่อพิทักษ์สิทธิเด็ก จังหวัดเชียงใหม่)

2) กระบวนการทำงานของทีมสหวิชาชีพ (Multidisciplinary Team)

ทีมสหวิชาชีพ (Multidisciplinary Team) เหล่านี้จะต้องร่วมกันระดมสมองในการช่วยเหลือเด็กถูกทารุณกรรม ตั้งแต่เริ่มต้นการทำงาน จนกระทั่งสิ้นสุดกระบวนการทำงาน ดังนี้คือ

1. การตรวจสอบติดตาม (Monitoring)
2. การค้นหาข้อเท็จจริง (Investigation)
3. การคุ้มครองเด็ก (Protection)
4. การบำบัดฟื้นฟู (Rehabilitation)
5. การคืนสู่สังคม (Social Reintegration)
6. การป้องกัน (Prevention)

ภาพที่ 1 :กระบวนการทำงานแบบสหวิชาชีพ

ที่มา : สรรพสิทธิ์ คู่มือประพันธ์ : มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก กรุงเทพมหานคร

กระบวนการแรก เริ่มต้นจากการพบความผิดปกติที่น่าสงสัยว่าจะเกิด Child Abuse เช่น สุขภาพจิต สุขภาพกายที่ผิดปกติ พัฒนาการตามวัยที่ผิดปกติ บุคลิกภาพและพฤติกรรมที่ผิดปกติ บุคคลที่พบความผิดปกติเหล่านี้ก่อนมักจะเป็นผู้ประกอบวิชาชีพด้านการศึกษาระดับประถมศึกษาและ การแพทย์ ซึ่งผ่านการฝึกอบรมให้รู้จักสังเกตความผิดปกติดังกล่าวแล้ว เริ่มต้นกระบวนการค้นหา ความจริง โดยเริ่มต้นจากการค้นหาความเสียหายที่ร่างกายของเด็กโดยแพทย์หรือกุมารแพทย์ ไม่ว่าจะ เป็นการตรวจร่างกายเพื่อหาบาดแผล กระดูกหักความบอบช้ำเสียหายของอวัยวะภายใน ตรวจ การติดเชื้อโดยเฉพาะการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ และการตรวจสอบการตั้งครรภ์ กรณีที่มีการกระทำ ข้ำเรา เมื่อสรุปได้ว่ามีความเสียหายที่ถูกกระทำโดยบุคคลและหรือหาร้องรอยความเสียหายทางร่าง กายที่ก่อให้เกิดความผิดปกติไม่ได้ จะต้องส่งต่อไปหน่วยจิตเวชเด็กหรือวัยรุ่น

หน่วยจิตเวชเด็กหรือวัยรุ่น ปกติจะมีผู้ประกอบวิชาชีพ 3 อาชีพ คือ จิตแพทย์เด็ก นักจิต วิทยา และนักสังคมสงเคราะห์ที่จะซักถามเด็กทำกิจกรรม เผ่าสังเกต รวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบ วิชาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กรายนี้ ทั้งนี้เพื่อค้นหาอาการหรือกลุ่มอาการที่ผิดปกติทางจิตประสาท วิเคราะห์สาเหตุที่ก่อให้เกิดอาการหรือกลุ่มอาการที่ผิดปกติดังกล่าวในรายละเอียด (ซึ่งเป็นผลจาก การถูกกระทำ) ค้นหาว่าเด็กถูกกระทำมาอย่างไร ใครเป็นผู้กระทำ ค้นหาสัมพันธภาพระหว่างเด็กกับ ผู้กระทำ ค้นหาสัมพันธภาพระหว่างเด็กกับบุคคลแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งหาสาเหตุว่าทำไม บุคคลเหล่านี้ไม่สามารถคุ้มครองเด็กหรือเข้าเติมเด็ก

กระบวนการที่ 2 จะเริ่มต้นทันทีที่พบว่าเด็กได้รับความเสียหายจากบุคคลภายในครอบครัว หรือผู้มีอิทธิพลต่อบุคคลในครอบครัวโดยเด็กจะต้องอยู่ในสถานที่ปลอดภัยจากการถูกกระทำซ้ำ ได้ แก่ บ้านพักฉุกเฉิน โรงพยาบาล สถานสงเคราะห์ ครอบครัวทดแทน หรือแม้แต่ที่ครอบครัวเดิมหาก ว่ามีหลักประกันความปลอดภัยให้แก่เด็ก เช่น ในต่างประเทศ นักสังคมสงเคราะห์สามารถเข้าไปอยู่ อาศัยร่วมกับครอบครัวเด็ก และจัดระบบเพื่อคุ้มครองเด็ก เป็นต้น ขณะเดียวกันก็ต้องติดตามดูแล เด็กคนอื่นๆ ที่ตกอยู่ในภาวะแวดล้อมเดียวกัน อาจเป็นพี่น้อง หรือเด็กอื่น ๆ การแยกเด็กจากครอบ ครวหรือการแทรกแซงครอบครัว กรณีนี้ต้องมีผู้ประกอบวิชาชีพด้านกฎหมายเข้ามาช่วยดำเนินการ เพราะอาจต้องดำเนินการทางคดีความ ไม่ว่าจะในคดีแพ่ง (เกี่ยวกับอำนาจการปกครองหรือการแยก เด็ก) รวมทั้งดำเนินคดีอาญา เพื่อควบคุมไม่ให้ผู้กระทำสามารถกระทำซ้ำต่อเด็กคนใดคนหนึ่งอีก ตามเงื่อนไขและเงื่อนไขเวลาที่กฎหมายกำหนด

ขณะเดียวกันก่อนที่จะดำเนินการใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อชีวิตครอบครัวหรืออนาคตของเด็ก จำเป็นต้องเรียกประชุมทีมสหวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วยฝ่ายสังคมสงเคราะห์ (รวมทั้งนักสังคม สงเคราะห์ที่มีโอกาสเผ่าสังเกตเด็กฝ่ายการแพทย์ และฝ่ายกฎหมาย เพื่อดำเนินการประเมินสภาวะ

ครอบครัวก่อน ทั้งนี้เพื่อให้การประเมินสภาวะเด็กและครอบครัว มีพื้นฐานอยู่บนข้อมูลทุกด้าน ทั้ง การแพทย์ สังคมสงเคราะห์ และกฎหมาย ซึ่งจะทำให้การแทรกแซงครอบครัวยังไม่จำเป็นกระบวนการคุ้มครองเด็ก หรือการป้องกันเด็กเฉพาะหน้า การบำบัดฟื้นฟูเด็ก สามารถเชื่อมโยงกับการคืนสู่สังคมของเด็กตามหลักเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็ก โดยสอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก)

กระบวนการที่ 3 คือกระบวนการบำบัดฟื้นฟูจะต้องมีการทำงานร่วมกันเป็นทีมจากฝ่าย การแพทย์ สังคมสงเคราะห์ และกฎหมาย โดยเริ่มต้นจากการวิเคราะห์พยาธิสภาพของเด็กทั้งกาย และจิตใจ ทั้งนี้ต้องมีรายละเอียดที่สามารถชี้ให้เห็นว่าอาการ (Symptom) หรือกลุ่มอาการ (Syndrome) เกิดจากสาเหตุหลักใดบ้าง สาเหตุรองใดบ้างรวมทั้งติดตามสืบสาวให้เห็นกระบวนการ เกิดอาการหรือกลุ่มอาการดังกล่าวด้วย ทั้งนี้โดยการซักถาม การเฝ้าสังเกต และการทำบันทึกทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้อง และสามารถกำหนดแนวทางในการบำบัดฟื้นฟู หรือแผนงานในการบำบัดฟื้นฟูโดยทีมจิต เวชเด็กจะเป็นผู้วางแนวทางประสานกับนักจิตวิทยา และนักสังคมสงเคราะห์ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กและ ครอบครัว เพื่อให้กิจกรรมบำบัดฟื้นฟูสอดคล้องกับแนวทางของทีมจิตเวชเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากนักกฎหมายจะช่วยเหลือให้ผู้กระทำความผิดแสดงความรับผิดชอบด้วยการขอโทษเด็กอย่างสำนึกผิด ช่วยให้การบำบัดฟื้นฟูเด็กกระทำได้อย่างรวดเร็ว และสัมฤทธิ์ผล ทั้งนี้ นักวิจัยทางจิตเวชจากหลาย ประเทศแถลงถึงผลงานวิจัยของตนว่าการที่ผู้กระทำความผิดมีความสำนึกผิดและช่วยเหลือในการบำบัด ฟื้นฟูเด็ก เด็กผู้เสียหายจะสามารถฟื้นฟูตนเองได้รวดเร็วมาก แผนการบำบัดฟื้นฟูเด็กปกติจะควบคุม ไปกับแผนการบำบัดฟื้นฟูครอบครัว หรือการคืนสู่สังคมของเด็กด้วย

กระบวนการคืนเด็กสู่สังคม ก็จำเป็นต้องอาศัยทีมสหวิชาชีพดำเนินการ เพราะการปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมทางสังคมของเด็ก ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว ชุมชน และโรงเรียน ไม่อาจจะปฏิบัติ ได้ตามลำพัง ตัวอย่างเช่น การบำบัดฟื้นฟูครอบครัว จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้หากสมาชิกในครอบครัว ไม่ยินยอมร่วมมือจึงต้องอาศัยกลไกทางกฎหมายช่วยกระตุ้นหากยอมร่วมมือแต่การวินิจฉัยปัญหา และแผนบำบัดฟื้นฟูของทีมจิตเวชขาดการสนับสนุนจากนักสังคมสงเคราะห์ที่เกี่ยวข้องในด้านข้อมูล การติดตามการเปลี่ยนแปลง การบำบัดฟื้นฟูครอบครัวก็จะไม่เกิดผล นอกจากนี้หากไม่สามารถปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมทางสังคมของเด็กได้ ต้องหาครอบครัวทดแทนให้กับเด็ก ต้องย้ายเด็กออกจาก ชุมชน รวมถึงการย้ายโรงเรียนด้วย ฝ่ายการแพทย์ และนักสังคมสงเคราะห์ไม่สามารถกระทำได้โดย ปราศจากการช่วยเหลือของฝ่ายกฎหมาย รวมไปถึงการปกปิดเอกลักษณ์ของเด็กผู้เสียหายเพื่อไม่ให้ บุคคลอื่น ๆ ทราบว่าเด็กเคยถูกระทำความผิด

การป้องกันด้วยการลดปัจจัยเสี่ยงในครอบครัวและชุมชน จะต้องประกอบด้วยกลไกที่ให้บริการเด็กและครอบครัวตามปกติอย่างใกล้ชิด เช่น โรงเรียน นักสังคมสงเคราะห์ชุมชน สถาน

พยาบาล รวมทั้งสถานีดำรงในบางกรณี เป็นต้น โดยมีเครื่องมือหรือเกณฑ์วินิจฉัยตรวจวัดการมีปัจจัยเสี่ยงจากกลุ่มเป้าหมายที่เข้ามารับบริการหรือไปให้บริการ จัดระบบการรับส่งเรื่องหรือการประสานงานหรือ Referral ตัวอย่างเช่น เมื่อมีการแจ้งความที่สถานีดำรงกรณีทำร้ายตนตีระหว่างสามีภรรยา เจ้าหน้าที่ตำรวจควรตรวจสอบรายละเอียดว่ามีเด็กอยู่ในครอบครัวนี้หรือไม่ แม้ว่าเด็กจะไม่ถูกทำร้าย แต่ก็เกิดปัจจัยเสี่ยงแล้ว เจ้าหน้าที่ตำรวจควรส่งเรื่องให้ฝ่ายสังคมสงเคราะห์ดำเนินการต่อ เป็นต้น ซึ่งอาจต้องมีการบำบัดฟื้นฟู และการสงเคราะห์อื่น ๆ ตามมา เพื่อลดปัจจัยเสี่ยง รวมทั้งกลไกทางกฎหมายที่จะแทรกแซงด้วย (สรรพสิทธิ์ คุมพ์ประพันธ์ 2543: 119-123)

การช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรมเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ผู้ที่ทำงานจะต้องใช้ความรู้วิจญาณในการพิจารณารายละเอียดเกี่ยวกับเด็กและปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กให้ละเอียดทุกแง่มุม กระบวนการแก้ไขปัญหาคู่ครองสิทธิเด็กจำเป็นจะต้องใช้บุคลากรในหลายวิชาชีพร่วมมือกันในการทำงาน ซึ่งบุคลากรเหล่านี้จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องสิทธิเด็ก ปัญหาการละเมิดสิทธิเด็ก กระบวนการขั้นตอนการคุ้มครองเด็กอย่างถูกต้องตามหลักวิชาชีพเพื่อทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศายันตร์ แสงวณิช (2535) ได้ศึกษาเรื่อง "คดีการทารุณกรรมเด็กในเชียงใหม่: การหารูปแบบแก้ไขและจัดการทางกฎหมาย" วิธีการศึกษาใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามในเรื่องการทารุณกรรมเด็ก ซึ่งได้แก่ จิตแพทย์ ตำรวจ ประชาสงเคราะห์ ผู้พิพากษาคดีเด็กและเยาวชน ผู้พิพากษาสมทบ ผู้รักษาศีลธรรม ในจังหวัดเชียงใหม่ รวมจำนวนทั้งสิ้น 12 ท่าน พบว่า การทำทารุณกรรมเด็กทั้งทางด้านร่างกายและทางเพศมีอยู่ทั่วไป ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากญาติพี่น้องและคนรู้จักและเกิดขึ้นในหมู่ประชากรที่ยากจน แนวทางการป้องกันนั้นต้องให้ความรู้แก่บิดามารดาและเด็กให้รู้ถึงข้อเสียและอันตรายที่จะเกิดขึ้น สื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้แก่ประชาชน เมื่อมีผู้กระทำผิดควรลงโทษอย่างรุนแรงส่วนกฎหมายในขณะนี้ นักวิชาชีพซึ่งตอบคำถาม กล่าวถึงกฎหมายในงานศึกษาชิ้นนี้ว่า กฎหมายในขณะนี้ดีอยู่แล้ว แต่ควรมีการบังคับใช้กันอย่างจริงจัง และควรมาตรการในการป้องกันและแก้ไขจากสาเหตุอย่างแท้จริง และการหามาตรการป้องกันน่าจะดีกว่าการแก้ไขภายหลังจากเกิดเหตุการณ์ขึ้นแล้ว

ปริญญา รัฐมนตรี (2537) ได้ศึกษาเรื่อง "บทบาทของศาลเยาวชนและครอบครัวในการคุ้มครองเด็กจากการถูกทารุณกรรมโดยบุคคลในครอบครัว" ผลการศึกษาพบว่า ศาลเยาวชนและครอบครัวไทยในปัจจุบันได้ให้การคุ้มครองเด็กที่ถูกทารุณกรรมบนพื้นฐานที่ว่า บิดามารดาจะเป็นผู้กระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ดีที่สุดต่อเด็ก ศาลมีอำนาจคุ้มครองเด็กได้ภายในขอบเขตของการบกพร่องของการใช้อำนาจปกครองและจะต้องได้รับความยินยอมจากบิดาหรือมารดา โดยมีคำฟ้องเสียก่อน ในขณะที่ศาลคดีเด็กและเยาวชนต่างประเทศให้ความคุ้มครองเด็กบนพื้นฐานที่ว่า ลักษณะของตัวเด็กนั้นเองจะเป็นตัวกำหนดว่า เด็กควรได้รับความคุ้มครองจากรัฐและศาลเพื่อให้มีสวัสดิภาพและการดำรงชีวิตที่เหมาะสมแก่วัยและความจำเป็นจึงมีขอบเขตอำนาจในการคุ้มครองเด็กที่กว้างขวางกว่าและสามารถให้การคุ้มครองได้โดยไม่ต้องอาศัยความยินยอมจากบิดาและมารดาแต่ประการใด

พรฤดี นิธิรัตน์ (2540) ได้ศึกษาเรื่อง "ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการกระทำทารุณกรรมของเด็กในครอบครัว ศึกษาในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร" พบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการถูกทารุณกรรมของเด็กคือ ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครอง เช่น อาชีพ ระดับการศึกษา พฤติกรรมการเล่นการพนัน สำหรับลักษณะส่วนบุคคลของเด็กได้แก่ ความเกี่ยวพันระหว่างเด็กกับผู้ปกครอง ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า เด็กที่มีแนวโน้มในการถูกทารุณกรรม คือ เด็กที่เป็นลูกเลี้ยงหรือลูกบุญธรรม เด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตัวเองต่ำ เด็กที่อยู่กับผู้ปกครอง ที่มีลักษณะดังนี้ คือ ประกอบอาชีพใช้แรงงาน การศึกษาต่ำ มีลูกหลายคน และชอบเล่นการพนัน เด็กที่อยู่ในครอบครัวลักษณะดังนี้ คือ ครอบครัวเดี่ยว สิ่งแวดล้อมมีความแออัด เศรษฐฐานะต่ำ มีความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ดี และครอบครัวที่มีภาวะวิกฤติสูง

สาธิตา ธิตินุทธี (2542) ได้ศึกษาเรื่อง "การฟื้นฟูสมรรถภาพสังคมของเด็กที่ถูกทารุณกรรม" ผลการศึกษา พบว่า สิ่งสำคัญในการแก้ไขปัญหาและการฟื้นฟูสมรรถภาพทางสังคมแก่เด็กที่ถูกกระทำทารุณกรรม สำคัญจะต้องแก้ปัญหาที่อารมณ์ จิตใจ เพื่อให้เด็กได้ปรับปรุงตัวเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและที่สำคัญคือ สามารถกลับคืนสู่สังคม ใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งพัฒนามาจากแนวความคิดการป้องกันการกระทำทารุณกรรมต่อเด็ก ทั้งนี้เด็กที่ถูกกระทำทารุณกรรมทางเพศนั้นย่อมได้รับผลกระทบทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ผลกระทบต่อบุคลิกภาพ พฤติกรรมของเด็ก ขั้นตอนในการให้ความช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรมประกอบด้วย การแยกเด็กออกจากผู้กระทำเป็นสิ่งแรก หรือแยกออกจากสภาพแวดล้อมที่เป็นอันตราย เป็นการชั่วคราว ตามด้วยการส่งเด็ก

เข้ารับการรักษายาบาลทางร่างกายและจิตใจ การประชุมทีมงานสหวิชาชีพ เพื่อร่วมมือกัน กำหนดแนวทางการช่วยเหลือ การบำบัดฟื้นฟูและพัฒนาเด็กโดยอาศัยเครือข่ายการทำงานและการเตรียมความพร้อมของครอบครัว ก่อนการส่งเด็กกลับบ้านโดยการบำบัดฟื้นฟู ครอบครัว ช่วยเหลือ สนับสนุนครอบครัวให้คำแนะนำปรึกษา โดยภาพรวมวิธีการฟื้นฟูสมรรถภาพทางสังคมแก่เด็กที่ถูกทารุณกรรม คือ การให้การรักษาเด็กในทุกรูปแบบ ทั้งการบำบัดทางสุขภาพกาย สุขภาพจิต การพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพทางสังคม สามารถสื่อสารติดต่อกับผู้อื่น หรือ สังคมภายนอกได้อย่างราบรื่น นอกจากนี้ยังพบว่าในปัจจุบันหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเห็นความสำคัญของการฟื้นฟูสมรรถภาพทางสังคม ดังเห็นได้จากการนำไปปฏิบัติงาน มีการทำงานเป็นทีมงานสหวิชาชีพ (Multidisciplinary Team) ทำให้ปัญหาเกี่ยวกับเด็กที่ถูกทารุณกรรมได้รับการแก้ไขปัญหายอย่างจริงจัง ซึ่ง สารีภา ได้ให้ข้อเสนอแนะเอาไว้ว่าควรที่จะขยายรูปแบบการทำงาน ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในต่างจังหวัดที่ปัญหาเด็กที่ถูกทารุณกรรมมีแนวโน้มจะทวีความรุนแรง สร้างเครือข่ายการทำงานลงชุมชน โรงเรียน และควรมีการจัดอบรมบุคลากรให้มีความรู้ เกิดทักษะในการปฏิบัติงานให้มากยิ่งขึ้น

อัจฉรา สุวรรณศรี (2543) ได้ศึกษา เรื่อง "ความคิดเห็นของครูระดับประถมศึกษาปีที่ 1 และประถมศึกษาปีที่ 2 ต่อปัญหาเด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศ: ศึกษาเฉพาะครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร" ผลการศึกษาพบว่า ความเข้าใจของครูต่อปัญหาเด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศ ครูมีความเข้าใจเป็นอย่างดี ทั้งทางด้านลักษณะรูปแบบของการล่วงละเมิด สถานการณ์ของปัญหาและความรุนแรงของปัญหาในปัจจุบัน รวมถึงผลกระทบของปัญหาต่อตัวเด็ก ครูมีความตระหนักในบทบาทของครูในเรื่องที่เกี่ยวกับการสอนและการให้ความรู้กับเด็กเพื่อให้เด็กรู้จักปฏิเสธพฤติกรรมและบอกเล่าเรื่องราวให้ผู้อื่นทราบมากที่สุด รวมถึงเห็นถึงความจำเป็นในวิธีการทำงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาคือเด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศ และนอกจากนั้นชุมชนรอบตัวเด็กเป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญซึ่งบุคลากรอื่นๆควรมีบทบาทมากกว่าครูในเรื่องการรณรงค์กับชุมชนซึ่งถือเป็นสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กที่ใกล้ชิดมีความตระหนักถึงปัญหาเด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศ โดยหากเกิดจากบุคคลในครอบครัวเป็นผู้กระทำและตระหนักถึงการบำบัดฟื้นฟูเด็กเป็นกลุ่ม อีกทั้งครูเห็นว่าครูและบุคลากรอื่น วิชาชีพที่เกี่ยวข้องควรมีบทบาทใกล้เคียงกันในเรื่องการสอนวิธีการป้องกันและระมัดระวังตัวเอง การทำงานร่วมกันกับพ่อแม่ผู้ปกครอง การช่วยเด็กเตรียมความพร้อมเพื่อจัดการกับปัญหา เป็นต้น

เป็นสิ่งแรก หรือแยกออกจากสภาพแวดล้อมที่เป็นอันตราย เป็นการชั่วคราว ตามด้วยการส่งเด็กเข้ารับการรักษายาบาลทางร่างกายและจิตใจ การประชุมทีมงานสหวิชาชีพ เพื่อร่วมมือกันกำหนดแนวทางการช่วยเหลือ การบำบัดฟื้นฟูและพัฒนาเด็กโดยอาศัยเครือข่ายการทำงานและการเตรียมความพร้อมของครอบครัว ก่อนการส่งเด็กกลับบ้านโดยการบำบัดฟื้นฟู ครอบครัว ช่วยเหลือสนับสนุนครอบครัวให้คำแนะนำปรึกษา โดยภาพรวมวิธีการฟื้นฟูสมรรถภาพทางสังคมแก่เด็กที่ถูกทารุณกรรม คือ การให้การรักษาลูกในทุกรูปแบบ ทั้งการบำบัดทางสุขภาพกาย สุขภาพจิต การพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพทางสังคม สามารถสื่อสารติดต่อกับผู้อื่น หรือ สังคมภายนอกได้อย่างราบรื่น นอกจากนี้ยังพบว่าในปัจจุบันหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเห็นความสำคัญของการฟื้นฟูสมรรถภาพทางสังคม ดังเห็นได้จากการนำไปปฏิบัติงาน มีการทำงานเป็นทีมงานสหวิชาชีพ (Multidisciplinary Team) ทำให้ปัญหาเกี่ยวกับเด็กที่ถูกทารุณกรรมได้รับการแก้ไขปัญหาย่างจริงจัง ซึ่ง สารีภา ได้ให้ข้อเสนอแนะเอาไว้ว่าควรที่จะขยายรูปแบบการทำงาน ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในต่างจังหวัดที่ปัญหาเด็กที่ถูกทารุณกรรมมีแนวโน้มจะทวีความรุนแรง สร้างเครือข่ายการทำงานลงชุมชน โรงเรียน และควรมีการจัดอบรมบุคลากรให้มีความรู้ เกิดทักษะในการปฏิบัติงานให้มากยิ่งขึ้น

อัจฉรา สุวรรณศรี (2543) ได้ศึกษา เรื่อง “ความคิดเห็นของครูระดับประถมศึกษาปีที่ 1 และประถมศึกษาปีที่ 2 ต่อปัญหาเด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศ: ศึกษาเฉพาะครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” ผลการศึกษาพบว่า ความเข้าใจของครูต่อปัญหาเด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศ ครูมีความเข้าใจเป็นอย่างดี ทั้งทางด้านลักษณะรูปแบบของการล่วงละเมิด สถานการณ์ของปัญหาและความรุนแรงของปัญหาในปัจจุบัน รวมถึงผลกระทบของปัญหาต่อตัวเด็ก ครูมีความตระหนักในบทบาทของครูในเรื่องที่เกี่ยวกับการสอนและการให้ความรู้กับเด็กเพื่อให้เด็กรู้จักปฏิเสธพฤติกรรมและบอกเล่าเรื่องราวให้ผู้อื่นทราบมากที่สุด รวมถึงเห็นถึงความจำเป็นในวิธีการทำงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศ และนอกจากนั้นชุมชนรอบตัวเด็กเป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญซึ่งบุคลากรอื่นๆควรมีบทบาทมากกว่าครูในเรื่องการรณรงค์กับชุมชนซึ่งถือเป็นสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กที่ใกล้ชิดมีความตระหนักถึงปัญหาเด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศ โดยหากเกิดจากบุคคลในครอบครัวเป็นผู้กระทำและตระหนักถึงการบำบัดฟื้นฟูเด็กเป็นกลุ่ม อีกทั้งครูเห็นว่าครูและบุคลากรอื่น วิชาชีพที่เกี่ยวข้องควรมีบทบาทใกล้เคียงกันในเรื่องการสอนวิธีการป้องกันและระมัดระวังตัวเอง การทำงานร่วมกันกับพ่อแม่ผู้ปกครอง การช่วยเด็กเตรียมความพร้อมเพื่อจัดการกับปัญหา เป็นต้น

วาสนา แก้วพรัตน์ (2544) ได้ศึกษาเรื่อง “การคุ้มครองผู้เสียหายกรณีเด็กถูกทารุณกรรมทางเพศ ก่อนและหลังเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา” พบว่า การเข้าไปแก้ไขปัญหาคู่ครองเด็กในกฎหมายอาญาจะเข้าไปมีบทบาทก็ต่อเมื่อเกิดความเสียหายต่อตัวเด็กก่อน และนอกจากนั้นกฎหมายอาญาที่ใช้บังคับกันอยู่ในปัจจุบันก็มุ่งในการลงโทษผู้ทำร้ายเด็ก มิได้มองที่ตัวของเด็กผู้เสียหาย การขาดมาตรการในการเข้ามาคุ้มครองสวัสดิภาพให้แก่เด็ก รวมถึงเมื่อเด็กถูกทำร้ายแล้วจะมีการบำบัดฟื้นฟูร่างกายจิตใจของเด็กนั้นอย่างไร ที่จะสามารถทำให้เด็กสามารถกลับคืนสู่สังคมใช้ชีวิตเหมือนเด็กปกติ นอกจากนั้น จากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ยังให้ความเห็นเพิ่มเติมที่น่าสนใจว่า การปฏิบัติงานสหวิชาชีพมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการช่วยเหลือเด็กที่ถูกกระทำทารุณทางเพศ เนื่องจากการให้ความช่วยเหลือแก่เด็กจำเป็นที่จะต้องให้ความช่วยเหลืออย่างรอบด้านทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์และด้านสังคม รวมถึงการดำเนินคดี ดังนั้นหน่วยงานใดเพียงหน่วยงานเดียวไม่สามารถดำเนินการได้อย่างครบถ้วนทั้งครบและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากข้อจำกัดในหลายๆด้าน เช่น ข้อจำกัดขององค์กร ข้อจำกัดของบุคลากร นอกจากนี้ยังต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางเพื่อให้ความช่วยเหลือได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความต่อเนื่อง โดยมีระบบการคุ้มครองเด็กตั้งแต่ระดับเริ่มต้น การกำหนดให้มีการแจ้งเหตุการณ์ที่พบกรณีเด็กที่ถูกกระทำทารุณ รวมถึงการแยกเด็กชั่วคราวเพื่อการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ซึ่งจะเป็นแนวคิดที่เหมาะสมและทันสมัยในการปกป้องคุ้มครองและดูแลสวัสดิภาพสงเคราะห์และส่งเสริมความประพฤติดีกเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงด้วยวิธีการต่างๆตามที่กฎหมายกำหนดทุกเรื่องอย่างเป็นระบบ เช่น เรื่องหลักการคุ้มครองเด็กจากความรุนแรง และการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน ด้วยวิธีการปฏิบัติต่อดีก ระบบการช่วยเหลือ ระบบการส่งต่อ ระบบการให้คำปรึกษา รวมถึงการสงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพและส่งเสริมความประพฤติดีก โดยมุ่งถึงการปฏิบัติที่让孩子ได้รับประโยชน์สูงสุดอันสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

นอกจากนี้ วาสนา ยังได้ให้ข้อเสนอแนะไว้อย่างน่าสนใจ เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ ในปัญหาทักษะในการปฏิบัติงาน และที่สำคัญคือ ทักษะคดี ต่อปัญหาเด็กถูกทารุณกรรมทางเพศ ของหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีลักษณะต่างคนต่างทำ ดังนั้นควรมีการกำหนดแนวทางร่วมกันในการให้ความคุ้มครองเด็กอย่างมีระบบ นอกจากนี้ชุมชนและสังคมควรมีส่วนในการดูแลเด็กในชุมชน พึงทักษะคุ้มครองในกรณีที่เกิดเหตุกับเด็ก อันเกิดจากบุคคลในครอบครัวเป็นผู้กระทำ โดยแจ้งเหตุให้กับวิชาชีพ องค์กร หน่วยงานที่ดำเนินการในเรื่องนี้ให้เข้ามาคุ้มครองเด็กเป็นต้น

ดารณี นฤตมพงศ์ (2544) ได้ศึกษาเรื่อง “ความพร้อมของนักสังคมสงเคราะห์ ต่อการสืบค้นข้อเท็จจริงจากเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศในชั้นสอบสวนตาม พรบ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ฉบับที่ 20 (วิธีการสืบพยานเด็ก)” พบว่า นักสังคมสงเคราะห์มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานสืบค้นข้อเท็จจริงอยู่ในระดับดี ความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติงาน ทักษะในการสืบค้นข้อเท็จจริง (ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ ทักษะในการสัมภาษณ์ / ทักษะการฟัง / การสรุปเชื่อมโยงประเด็นเพิ่มเติม ทักษะการตั้งประเด็นคำถาม) ในการสืบค้นข้อเท็จจริงในชั้นสอบสวนตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่ระดับค่อนข้างดี (มาก) ซึ่งถ้าพิจารณาในเรื่องของความพร้อมที่จะพบว่่าค่อนข้างพร้อม นอกจากนั้นจากการสังเกตการณ์การปฏิบัติงานสืบค้นข้อเท็จจริงจากเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศในชั้นสอบสวน พบว่า นักสังคมสงเคราะห์ควรจะมีการเพิ่มเติมความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องเป็นอันดับหนึ่ง และรองลงมาคือความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาและพัฒนาการเด็กในวัยต่างๆ รวมทั้งเทคนิค ทักษะในการสัมภาษณ์เด็ก เป็นอันดับต่อมา เพื่อเพิ่มเติมความรู้ ทักษะ และทัศนคติ และทักษะของนักสังคมสงเคราะห์ให้มากขึ้นกว่าเดิม

ดารณี ให้ข้อเสนอแนะในงานศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ควรมีความรู้เพิ่มเติมเฉพาะเรื่องให้กับนักสังคมสงเคราะห์ เช่น กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ความรู้เรื่องพัฒนาการเด็ก และจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับเด็กนอกจากนั้น งานศึกษาของดารณีและ วาสนา ยังมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในเรื่องการทำงานร่วมกันของสหวิชาชีพ ซึ่งควรมีการอบรมร่วมกันในการทำงานด้านเด็กเพื่อวางแผน และหาแนวทางมาตรการแก้ไขปัญหาร่วมกัน ได้แก่ นักสังคมสงเคราะห์ / นักจิตวิทยา / ตำรวจ / หน่วยงาน / อัยการ รวมทั้งการเพิ่มอัตรากำลังของนักสังคมสงเคราะห์ / นักจิตวิทยาให้มากขึ้น เพื่อให้เพียงพอกับปริมาณ โดยเปิดโอกาสให้มี อาสาสมัครที่ทำงานสังคมสงเคราะห์ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนให้ได้เข้ามาทำหน้าที่ตาม พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2542 ทั้งนี้เพื่อปรับระบบการทำงานของนักสังคมสงเคราะห์ที่ทำหน้าที่สืบพยานเด็กให้มีความสอดคล้องและสมดุลกับปริมาณงานที่เพิ่มขึ้น รวมถึงควรมีการจัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานให้กับทีมสหวิชาชีพที่เกี่ยวข้องได้นำไปเป็นแนวทางปฏิบัติ รวมถึงอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับการปฏิบัติงานตาม พรบ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในอนาคต และวางแผนนโยบายในระดับการบริหารได้ต่อไป

สุจิตรา แก้วสินวล (2545) ได้ศึกษาเรื่อง "ประสิทธิผลของสื่อละครสร้างสรรค์ที่มีต่อการสร้างการมองเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กที่ถูกทารุณกรรม" ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังจากที่เด็กได้เข้าร่วมการอบรมละครสร้างสรรค์ ละครที่สร้างสรรค์มีประสิทธิผลในการสร้างการมองเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับเด็กที่ถูกทารุณกรรม ซึ่งจากผลการทำแบบประเมินการมองเห็นคุณค่าในตนเองของคูเปอร์สมิท พบว่า มีเด็กจำนวนมากกว่าที่มีการเปลี่ยนแปลงการมองเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้น และมีเด็กจำนวนน้อยที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ ส่วนผลการสัมภาษณ์เด็กที่เข้าร่วมอบรมละครของตนเองไปในทิศทางที่ดีขึ้นโดยเฉพาะในด้านความผ่อนคลาย ความภาคภูมิใจ และความมั่นใจ ซึ่งเกิดจากการที่ผู้นำกลุ่มได้มีการสื่อสารกันในทางบวก (Positive Stoke) ด้วยการยอมรับและไม่ตัดสินใจ และการเรียนรู้กระบวนการสื่อสารในขั้นตอนต่างๆ ของกระบวนการละครสร้างสรรค์

อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงการมองเห็นคุณค่าในตนเองที่เกิดขึ้นเพียงบางด้านและชั่วคราวเท่านั้นเนื่องจากเด็กกลุ่มนี้ได้ถูกทำลายการมองเห็นคุณค่าในตนเองมาอย่างรอบด้านและยาวนาน ด้วยการสื่อสารในทางลบและการปล่อยปละละเลยจนเกิดการประเมินตนเองในทางลบ (Negative Self Concept) อย่างไรก็ตามการที่จะทำให้เด็กเกิดการมองเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้น ผู้ที่ทำงานกับเด็กที่ถูกทารุณกรรม ต้องพยายามทำให้ครอบครัวและสภาพแวดล้อมในชีวิตประจำวันของเด็ก เช่น โรงเรียน เครือญาติ เข้าใจและใช้การสื่อสารทางบวกกับเด็กซึ่งจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการมองเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มสูงขึ้นอย่างรอบด้านและถาวรได้ ทั้งนี้เพราะรูปแบบการสื่อสารทางบวกได้ทำให้เด็กเกิดการประเมินตนเองในทางบวก (Positive Self Concept) ซึ่งก็คือ การมองเห็นคุณค่าในตนเอง (Self - Esteem) เพิ่มขึ้นนั่นเอง

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

1. ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาระบบการดูแลบำบัดฟื้นฟูเด็กถูกทารุณกรรมทางเพศในครอบครัวที่อยู่ในเครือข่ายบ้านพักเด็ก จังหวัดเชียงใหม่: กรณีศึกษา การเข้าถึงอัตลักษณ์เด็กถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัว” เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งเน้นการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ ขององค์กรบ้านพักเด็ก จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 5 แห่ง คือ

1. บ้านพักเด็กและครอบครัว (บ้านพึงใจ) จ.เชียงใหม่ องค์กรภาครัฐ
2. สถานสงเคราะห์เด็กบ้านเวียงพิงค์ จ.เชียงใหม่ องค์กรภาครัฐ
3. มูลนิธิศูนย์ฮอทไลน์ องค์กรภาคเอกชน
4. มูลนิธิศูนย์ชีวิตใหม่ องค์กรภาคเอกชน
5. มูลนิธิพุทธเกษตร องค์กรภาคเอกชน

โดยวัตถุประสงค์ของการวิจัยมีวัตถุประสงค์หลัก คือ มุ่งเน้นไปที่การให้ความช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศของเครือข่ายบ้านพักเด็กในการที่จะเข้าถึงอัตลักษณ์ของเด็กเป็นสำคัญ

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ คือ ได้เรียนรู้ถึงระบบการทำงาน กระบวนการให้ความช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศของบ้านพักเด็กพร้อมทั้งได้เรียนรู้และเข้าใจใน อัตลักษณ์ของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศอันจะสามารถนำไปสู่ปัญหาและความต้องการของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ มาเสนอต่อเครือข่ายบ้านพัก เพื่อจัดการดูแลบำบัดฟื้นฟูในระยะยาวให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของเด็กต่อไปได้

2. กลุ่มเป้าหมาย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้เน้นกลุ่มเป้าหมายไปที่องค์กรบ้านพักเด็ก ทั้ง 5 แห่งเป็นสำคัญ และได้คัดเลือกกรณีศึกษา (Case Study) เป็นเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัวซึ่งได้รับการช่วยเหลือจาก 5 บ้านพักดังกล่าว

กรณีศึกษาจะเป็นตัวอย่างในการสร้างรูปแบบของ การช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศที่เกิดขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการที่จะนำไปพัฒนาระบบการดูแลบำบัดฟื้นฟูเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศในระยะต่อไป

3. แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล

1) แหล่งข้อมูล

เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่เน้นการปฏิบัติงานของบ้านพักเด็กในการช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ จึงจำเป็นที่จะต้องรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลหลาย ๆ ทาง ซึ่งข้อมูลของการศึกษาแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะดังนี้คือ

1. ข้อมูลจากเอกสาร

เช่น ข้อมูลประวัติของเด็ก ได้แก่ เอกสารสำคัญทางราชการ ใบรับรองผลทางการแพทย์ แบบบันทึกการสอบปากคำเด็ก เป็นต้น

2. ข้อมูลจากการดำเนินการวิจัย

เช่น การสัมภาษณ์กรณีศึกษา, การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม, การลงพื้นที่เยี่ยมบ้านกรณีศึกษา , การประชุม Conference Case เป็นต้น

2) วิธีการเก็บข้อมูล

วิธีการเก็บข้อมูลของทีมวิจัย ได้ตระหนักเห็นบทบาทที่สำคัญของเจ้าหน้าที่บ้านพักเด็กในการเป็นผู้ปฏิบัติงานช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ จึงได้ให้เจ้าหน้าที่บ้านพักเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาวิจัยเพื่อทำความเข้าใจต่อปัญหาเด็กถูกกระทำทารุณกรรมทางเพศที่เกิดขึ้นจริงในสังคม

จากนั้นเพื่อให้เห็นภาพของการปฏิบัติงานของบ้านพักต่อการช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศจากบุคคลในครอบครัวจึงจำเป็นที่จะต้องอาศัยกรณีศึกษาที่ประสบปัญหาและได้รับผลกระทบ เป็นผู้ถูกกระทำได้ให้ข้อมูลถึงเรื่องราวชีวิตของตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอ

การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดเป็นกรอบคิดถึงกระบวนการปฏิบัติงานช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศในการเข้าถึงอัตลักษณ์ของเด็ก ศึกษาเป็นกรณีศึกษา ข้อมูลที่ได้นั้นจะนำมาวิเคราะห์แบบเชิงคุณภาพ โดยจะใช้การนำเสนอเชิงพรรณนาเป็นหลัก

เนื้อหางานวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยเนื้อหาทั้งสิ้น 6 บท กล่าวคือ

- บทที่ 1** บทนำ กล่าวถึงความสำคัญของประเด็นปัญหา วัตถุประสงค์ในการวิจัย และผลที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา
- บทที่ 2** ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง มีเนื้อหาครอบคลุมในประเด็นที่จะศึกษา กล่าวคือ แนวคิดการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก, แนวคิดเรื่องอัตลักษณ์, กระบวนการช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- บทที่ 3** ระเบียบวิธีวิจัย นำเสนอ ขอบเขต, กลุ่มเป้าหมาย, แหล่งข้อมูล, วิธีการเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
- บทที่ 4** ผลการศึกษา นำเสนอกรณีศึกษา 5 กรณีที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ ซึ่งถึงแม้ว่ากรณีศึกษาทั้ง 5 จะมีลักษณะของปัญหาที่คล้ายคลึงกันในการที่ถูกกระทำจากบุคคลภายในครอบครัว ในทางตรงกันข้ามทำให้เห็นถึงรายละเอียดในการที่กรณีศึกษาได้เผชิญปัญหาที่แตกต่างกันไป ตั้งแต่ก่อนถูกทารุณกรรมทางเพศ จนกระทั่งได้รับการบำบัดฟื้นฟูอยู่ที่บ้านพักเด็ก และพร้อมกันนี้ได้นำเสนอข้อมูลเบื้องต้นขององค์กรเครือข่ายบ้านพักเด็กจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 5 บ้านพักเพื่อชี้ให้เห็นถึงพื้นที่ที่มีความสำคัญในการดูแลและคุ้มครองเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศทั้งในระยะสั้น และระยะยาว
- บทที่ 5** วิเคราะห์ผลการศึกษา นำเสนอการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ กระบวนการช่วยเหลือของบ้านพักในการช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ และปัญหาอุปสรรคของเครือข่ายบ้านพักเด็กในการดำเนินงานช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศโดยบุคคลในครอบครัว
- บทที่ 6** บทสรุปและข้อเสนอแนะ นำเสนอความสอดคล้องระหว่างการทำงานของเครือข่ายบ้านพักเด็กกับอัตลักษณ์ของเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศและข้อเสนอแนะอันจะเป็นประโยชน์ในการทำงานของเครือข่ายบ้านพักเด็กที่จะทำให้เด็กคืนสู่สังคมได้

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาระบบการดูแลบำบัดฟื้นฟูเด็กถูกทารุณกรรมทางเพศในครอบครัวที่อยู่ในเครือข่ายบ้านพักเด็ก จังหวัดเชียงใหม่” มุ่งเน้นไปที่การให้ความช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศของเครือข่ายบ้านพักเด็กในการที่จะเข้าถึงอัตลักษณ์ของเด็กเป็นสำคัญ

เป้าหมายของการช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศของเครือข่ายบ้านพักจึงอยู่ที่ตัวเด็กเป็นศูนย์กลางด้วยการทำให้เด็กนั้นสามารถช่วยเหลือตนเองและคืนสู่สังคมได้ในระยะยาว จึงได้มีการร่วมมือกันในการที่จะหาแนวทางปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือเป็นไปในแนวทางเดียวกัน และไม่ขัดกับความเป็นตัวตนของเด็ก และสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

จากการศึกษา “กรณีศึกษา” ซึ่งเป็นเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศและได้รับการช่วยเหลือจากองค์กรเครือข่ายบ้านพักเด็กทั้ง 5 แห่ง การศึกษาเด็กใช้วิธีการที่บ้านพักดำเนินการอยู่แล้ว คือ การสัมภาษณ์ , การให้เด็กเล่าประสบการณ์ของตนเอง , การลงพื้นที่เยี่ยมบ้านกรณีศึกษา และการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานช่วยเหลือเด็กที่ตกเป็นผู้ถูกกระทำ ซึ่งผลที่ได้คือข้อมูลชีวิตเรื่องราวของเด็ก อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงตัวตนของเด็ก

ดังนั้นเพื่อให้เห็นมุมมองของเด็ก และจากการที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละช่วงเวลา อันจะนำไปสู่บทวิเคราะห์ว่าเด็กมีทัศนคติต่อตัวเอง ต่อคนอื่น ๆ อย่างไร รวมทั้งสังคมที่เด็กอยู่คาดหวังอะไรกับเด็กบ้าง และบ้านพักเด็กได้มีแนวทางในการที่จะช่วยเหลือเด็กในระยะยาวต่อไปได้อย่างไร อันจะเป็นทางออกให้กับเด็กคืนสู่สังคมได้

1. กรณีศึกษา : เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ

กรณีศึกษา

1. ขวัญ (นามสมมุติ) : มูลนิธิพุทธรักษา
2. หญิง (นามสมมุติ) : มูลนิธิศูนย์ชอทไลน์
3. ใจ (นามสมมุติ) : มูลนิธิศูนย์ชีวิตใหม่
4. หน่อช (นามสมมุติ) : บ้านพักเด็กและครอบครัว (บ้านพิงใจ)
5. อริสา (นามสมมุติ) : สถานสงเคราะห์เด็กบ้านเวียงพิงค์

ตารางที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของกรณีศึกษา

ชื่อ (สมมุติ)	อายุ (ปี)	การศึกษา	สถานภาพ	ผู้กระทำ	ลักษณะการ ถูกระทำ	ผ่านการช่วยเหลือและ การบำบัด ฟื้นฟูจาก	ที่อยู่ ปัจจุบัน
ขวัญ	16	ม. 6 (กศน.)	โสด	-พี่ชายต่าง มารดา - พ่อเลี้ยง	- อนาคต - ช่มชืด กระทำซ้ำเรา	- โรงเรียน แม่ยาย - โรงพยาบาล แม่ยาย - สถานี ตำรวจ แม่ยาย - ศป.พด. - บ้านพึงใจ - โรงพยาบาล นครพิงค์ - สถาบัน พัฒนาการ เด็กราช นครินทร์ - บ้านเวียง พิงค์ - โรงเรียน ราษฎร์ประ ชานุเคราะห์ - มูลนิธิพุทธ เกษตร	มูลนิธิ พุทธ เกษตร

ชื่อ (สมมติ)	อายุ (ปี)	การศึกษา	สถานภาพ	ผู้กระทำ	ลักษณะการ ถูกกระทำ	ผ่านการช่วยเหลือและ การบำบัด ฟื้นฟูจาก	ที่อยู่ ปัจจุบัน
หญิง	17	ม. 3 (กศน.)	แต่งงาน (ไม่จดทะเบียน)	- อา - พ่อ	- ลวนลาม ทางเพศ - ช่มชู้ กระทำ ชำเรา	- โรงเรียน บ้านปางอ้าย จ.เชียงราย - สถานี ตำรวจ แม่ชะจาน จ.เชียงราย - ศป.พด. - โรงพยาบาล มหาราชนคร เชียงใหม่ - บ้านพึงใจ - มูลนิธิศูนย์ ฮอทไลน์ - ศูนย์บำบัด ยาเสพติด	อยู่กับ ครอบครัว (สามีและ ลูกชาย) ที่ บ้านแม่ ของสามี จ. เชียงใหม่

ชื่อ (สมมุติ)	อายุ (ปี)	การศึกษา	สถานภาพ	ผู้กระทำ	ลักษณะการ ถูกกระทำ	ผ่านการช่วยเหลือและการ บำบัดฟื้นฟู จาก	ที่อยู่ ปัจจุบัน
ใจ	17	ม. 5 (กศน.)	โสด	- พ่อเลี้ยง - แม่ และ พี่สาว	- ลวนลาม ทางเพศ - แสวงหา ประโยชน์ ทาง เพศ(พาไป ขายบริการ ทางเพศ)	- สถานี ตำรวจ จ.เชียงราย - ศป.พด. - โรงพยาบาล มหาราชนคร เชียงใหม่ (จิตเวช) - มูลนิธิศูนย์ ชีวิตใหม่	มูลนิธิศูนย์ ชีวิตใหม่ จ.เชียงใหม่
หน่อช	15	ม.1 (โรงเรียน มัธยมศึกษา ที่ตั้งอยู่ใน ชุมชน)	โสด	- พ่อ	- ช่มชืน กระทำชำเรา	- โรงเรียนมัธยม ที่เรียนอยู่ ใกล้บ้าน - โรงพยาบาล จ.ลำพูน - ศูนย์ สงเคราะห์ ชาวเขา จ.ลำพูน - พัฒนาสังคม และสวัสดิ การ จ. ลำพูน - บ้านพึงใจ - โรงพยาบาล นครพิงค์ - สำนัก พราหมณ์	อยู่กับ ครอบครัว (แม่และ น้องสาว) ที่ จ.ลำพูน

ชื่อ (สมมุติ)	อายุ (ปี)	การศึกษา	สถานภาพ	ผู้กระทำ	ลักษณะการ ถูกกระทำ	ผ่านการช่วยเหลือและการ บำบัดฟื้นฟู จาก	ที่อยู่ ปัจจุบัน
อริสา	7	ประถม ศึกษาปีที่ 1 (โรงเรียน ประถม ศึกษา)	โสด	- ตา - ยายเลี้ยง - ลุง - พระสงฆ์ - เพื่อนบ้าน - เพื่อนที่ บ้านพัก เด็ก	- กระทำ ซ้ำเรา - อนาคต (ใช้มือสอดใส่ ในช่องคลอด) - กระทำ ซ้ำเรา - กระทำ ซ้ำเรา - เล่นผิวเมี่ยง - นอนทับ (แสดงพฤติกรรม ร่วม เพศ)	- โรงพยาบาล จ.พะเยา - มูลนิธิ ศุภนิมิตร - มูลนิธิ รักษ์ไทย - มูลนิธิ YMCA - สถาน สงเคราะห์ เด็กบ้านเวียง พิงค์ - โรงพยาบาล นครพิงค์ - สถาบัน พัฒนาการเด็ก ราชนครินทร์	สถาน สงเคราะห์ เด็กบ้าน เวียงพิงค์

กรณีศึกษาที่ 1: ขวัญ (นามสมมุติ)

ขวัญ มีชีวิตที่เติบโตขึ้นท่ามกลางครอบครัวในสังคมชนบท บริเวณหมู่บ้านแห่งหนึ่งของอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ เธอถูกทารุณกรรมทางเพศจากพ่อเลี้ยง (ข่มขืนกระทำชำเรา) ตั้งแต่อายุ 5 ปี เธอได้ปกปิดเรื่องราวไว้กับตัวเองเนื่องจากถูกข่มขืนจากพ่อเลี้ยงและไม่กล้าบอกให้ใครทราบว่ามันถูกกระทำ กลัวว่าคนอื่นจะรู้เรื่องของเธ

กระทั่งเมื่อขวัญมีอายุ 14 ปี เธอตัดสินใจบอกเล่าความจริงให้กับครูที่โรงเรียนทราบ เนื่องจากเธอมีอาการเครียดและคิดอยากที่จะฆ่าตัวตายเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาจากพ่อเลี้ยงซึ่งเป็นผู้กระทำทารุณกรรมทางเพศกับเธอ

ครูที่โรงเรียนได้แนะนำให้เธอไปพบแพทย์ที่โรงพยาบาลแม่สาย เพื่อรักษาอาการความเครียด ซึ่งส่งผลต่อทางร่างกายของเธอ เธอมักจะมีอาการปวดท้องอยู่บ่อย ๆ

ช่วงที่รักษาอาการทางร่างกายนั้น แม่และแพทย์ได้พยายามที่จะค้นหาสาเหตุอาการเจ็บป่วยของเธอ เธอจึงได้เล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นให้กับแม่และแพทย์ฟัง ว่าเธอถูกพ่อเลี้ยงล่วงเกินทางเพศตั้งแต่อายุ 5 ปี

เมื่อแม่ทราบเรื่องราวทั้งหมด พร้อมทั้งแพทย์ที่โรงพยาบาล ทางโรงพยาบาลได้ประสานงานขอความช่วยเหลือจากศูนย์ประสานงานเพื่อพิทักษ์สิทธิเด็ก จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากว่า ผู้กระทำเป็นบุคคลภายในครอบครัว จะต้องแยกเด็กออกจากผู้กระทำเพื่อป้องกันการถูกกระทำทารุณกรรมทางเพศซ้ำ

ช่วงที่อยู่ในระหว่างกระบวนการยุติธรรม ขวัญถูกแยกออกจากครอบครัวและเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูจากบ้านพักเด็กและครอบครัว (บ้านพิงใจ) ในระยะเบื้องต้นเป็นการชั่วคราว จากนั้นได้ย้ายไปอยู่ที่สถานสงเคราะห์เด็กบ้านเวียงพิงค์จนกระทั่งการดำเนินการทางคดีเสร็จสิ้น พ่อเลี้ยงได้ถูกตัดสินให้จำคุก 25 ปี

ปัจจุบันเธอเข้าสู่วัยแรกรุ่นและมีอายุ 16 ปี ได้รับการบำบัดฟื้นฟูในระยะยาว อาศัยอยู่ที่มูลนิธิพุทธเกษตร (ศูนย์พุทธธรรมหนองฮ้อ) จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเรียนหนังสือให้จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (เรียนการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งคาดว่าจะจบการศึกษาในปี พ.ศ. 2548) แต่อย่างไรก็ตามเธอยังคงไม่สามารถกลับบ้านได้

1.1 ภูมิหลังครอบครัวของขวัญ

พ่อของขวัญ ชื่อ นายแก้ว (นามสมมุติ) ได้แต่งงานกับนางคำ (ผู้เป็นน้ำสาวของขวัญ) ทั้งสองสามีภรรยามีบุตรชาย 1 คน ชื่อเด็กชายบอย

ช่วงที่ใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน ครอบครัวของพ่อ (นายแก้วและนางคำ) มักจะประสบปัญหาการทะเลาะเบาะแว้งกันบ่อยครั้ง จนทั้งสองไม่สามารถอยู่ร่วมกันได้

ช่วงที่เกิดการทะเลาะเบาะแว้งกันนั้น สาเหตุประการหนึ่งเนื่องมาจาก พ่อของเธอ (นายแก้ว) ได้แอบมีความสัมพันธ์ทางเพศกับแม่ของเธอ (นางเรือน) ซึ่งทั้งสองได้ปกปิดเป็นความลับ เนื่องจากว่าพ่อของเธอได้มีภรรยาอยู่ก่อนแล้ว (นางคำ) และแม่ของเธอ (นางเรือน) ก็ยินยอมเพื่อไม่ให้เรื่องราวนี้เกิดความขัดแย้งกันขึ้นระหว่างคนในครอบครัวเดียวกัน (ซึ่งก็คือ นางคำผู้เป็นน้องสาวของตนเองและพ่อแม่ ที่จะต้องรับรู้ว่าลูกของตนเองแย่งสามีน้องสาว)

ต่อมา แม่ของขวัญได้ตั้งครรภ์โดยไม่พึงประสงค์ ครอบครัวและเครือญาติไม่มีใครรู้ว่าสามีของนางนั้นเป็นใคร จนกระทั่งนางคำได้ทราบเรื่องไม่สามารถที่จะยอมรับได้ว่าสามีของตนมีความสัมพันธ์ทางเพศกับพี่สาวและได้ขอหย่าขาดกับพ่อของเธอ (นายแก้ว) เพื่อให้เรื่องราวนี้จบลง

หลังจากนั้นพ่อของขวัญ (นายแก้ว) ได้ย้ายมาอยู่กับแม่ (นางเรือน) จนสามีภรรยาแต่มีได้จดทะเบียนอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และระหว่างที่อยู่กินกันนั้นความสัมพันธ์ระหว่างพ่อของเธอ (นายแก้ว) กับครอบครัวเดิม (นางคำและเด็กชายบอย) ก็ยังคงเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่ตัดขาดกันอย่างสิ้นเชิง ยังคงไปมาหาสู่กันเป็นประจำ เนื่องจากว่า พ่อของเธอนั้นจะต้องรับผิดชอบเลี้ยงดูเด็กชายบอยซึ่งเป็นลูกของตนเองด้วย และบ้านที่แยกออกมานั้นก็อยู่ภายในบริเวณเครือญาติเดียวกัน อันประกอบไปด้วยบ้านของตาภัยยาย บ้านของป้ากับลุงเขย บ้านของน้า (นางคำ) และบ้านของแม่ (นางเรือน)

ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อและแม่ของขวัญจึงไม่มั่นคงแน่นอน และทำให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้งกันบ่อยครั้ง จนกระทั่งพ่อของเธอ (นายแก้ว) ได้กลับไปหาครอบครัวเดิมอย่างถาวรในขณะที่แม่ของเธอ (นางเรือน) ได้ตั้งครรภ์และดูแลตนเองเพียงลำพังจนกระทั่งได้คลอดบุตรเพศหญิง 1 คน (ขวัญ) ในวันที่ 10 กันยายน 2530

ความสับสนที่เกิดขึ้นในชีวิตของขวัญ คือความสัมพันธ์ระหว่างพ่อและแม่ของเธอ เธอไม่รู้ว่าแม่ของเธอนั้นมีเรื่องราวความเป็นมาของชีวิตอย่างไร แม่ไม่เคยบอกให้เธอทราบถึงชีวิตของแม่ที่ว่าทำไมแม่ถึงไปมีความสัมพันธ์กับพ่อซึ่งมีศักดิ์เป็นน้ำเชื้อของตัวเอง และต่อมาเธอก็ต้องเจอเรื่องราวที่สร้างความเจ็บปวดให้กับตัวเธอจากบุคคลรอบข้างท่ามกลางเสียงซุบซิบนินทาว่าใครเป็นพ่อของเธอและทำไมพ่อถึงไม่ยอมรับเธอและแม่ให้อยู่เป็นครอบครัวเดียวกัน

ผู้วิจัยได้ให้ขวัญเขียนบรรยายความรู้สึกเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวของเธอเอง ซึ่งคิดว่าการที่
ให้ขวัญได้เขียนบรรยายความรู้สึกดังกล่าวจะเป็นการช่วยให้ขวัญไม่ยึดติดใจในการที่จะตอบคำ
ถามโดยการนั่งสัมภาษณ์เกี่ยวกับตัวเธอ และไม่มองผู้วิจัยว่าเป็นบุคคลอื่นที่มาสอบถามชีวิตส่วน
ตัวของเธอก็ยังจะช่วยให้เธอได้ระบายความรู้สึกที่เธอได้เก็บกดไว้ในเรื่องราวชีวิตของเธอด้วย

สุดท้ายเธอสมัครใจที่จะเขียนบรรยายความคิด ความรู้สึกที่มีต่อครอบครัวของเธอ ผ่าน
การเล่าเรื่องราวชีวิตครอบครัวที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนี้คือ

27/2/47

วันพฤหัสบดี ที่ 10 เดือน กันยายน พ.ศ. 2530

“วันนี้ผู้หญิงคนหนึ่งได้คลอดเด็กผู้หญิงออกมาตามท้องโลก ผู้หญิงคนนี้ตั้งใจมาก
ที่รู้ว่าตัวเองได้เป็นแม่คน แม้จะไม่ว่าต่อไปเด็กคนนี้จะเป็นอย่างใดในอนาคต แต่ผู้
หญิงคนนี้ก็ยอมที่จะคลอดลูกของตัวเองออกมา ท่ามกลางเสียงนินทาต่าง ๆ นานา ผู้หญิง
คนนี้ก็ทนมาตลอด 9 เดือน เพื่อจะได้มีวันนี้

ผู้หญิงคนนั้นคือแม่ของฉันเอง และเด็กผู้หญิงคนนั้นก็คือฉันในตอนี้ ฉันเกิดมา
ในครอบครัวที่ใคร ๆ ก็คิดว่าดี มีความสุข แต่ฉันก็คิดว่ามันก็เป็นอย่างนั้น ๆ แหละ ออก
จะมีปัญหายุ่งยาก อะไรก็ไม่รู้! อยู่ในครอบครัวเล็ก ๆ อยู่ไหนแหละน่าเบื่อจะตาย

ฉันเกิดมาโดยไม่รู้ว่าใครเป็นพ่อของฉัน แม่ก็จะบอกตลอดว่าพ่อตายไปแล้วตั้งแต่
ฉันอยู่ในท้อง ฉันก็ไม่สนใจ พ่อฉันโตเริ่มรู้อะไรมากขึ้น ก็มีคนมาบอกว่าพ่อฉันคือคนนั้น
คนนี้ ฉันเริ่มคิดว่าฉันยังมีพ่ออยู่ แม่ต้องปิดบังอะไรฉันเอาไว้เลย”

จนกระทั่งเรื่องราวได้ถูกเปิดเผยจากการที่ขวัญได้ตัดสินใจถามคนในเครือญาติว่าใครเป็น
พ่อของเธอแน่ คำตอบที่เธอได้รับฟังเป็นความจริงที่สร้างความสับสนให้กับตัวเธอ เธอได้เล่า
เรื่องราวชีวิตของเธอต่อไปว่า

“.....จนป้าฉันเล่าให้ฟัง แต่ฉันก็ไม่เชื่อ ใครจะไปเชื่อลงล่ะว่าสามีของน้ำสาว ซึ่ง
เป็นน้องแท้ ๆ ของแม่ คือพ่อของฉัน แม้จะมีคนรอบข้างเล่าให้ฟังแต่ฉันก็ไม่เชื่อ จนฉัน
ตัดสินใจถามตากับยาย มันไม่น่าเชื่อว่าสิ่งที่ทุกคนเล่าให้ฉันฟังเป็นเรื่องจริง พ่อฉันถาม
แม่แม่ก็บอกว่าไม่รู้เช่นเดียว ฉันถามแม่ว่าทำไมต้องโกหกฉัน แม่ไม่ตอบ ฉันรู้ว่าแม่ก็มี
เหตุผลของแม่ที่ไม่บอกฉัน แต่ฉันเป็นลูกนะ ควรจะรู้ว่าใครเป็นพ่อของฉัน ตอนนั้นฉัน

เสียใจมากแต่ก็ทำอะไรไม่ได้ ใครจะรับได้ว่าคนที่ใกล้ตัวเองแค่นี้ คือพ่อของตัวเอง แม้แต่เขาก็ไม่มีปฏิกิริยาอะไรกับฉัน ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าฉันคือลูกของเขา ตัวฉันเองก็พยายามทำตัวให้เป็นปกติ แต่มันทรมาณนะ อยากเรียกเขาว่าพ่อจริง ๆ สักที แต่มันทำไม่ได้ เขาก็มีลูกเมียเป็นของเขา อีกอย่างเราก็เกิดมาจากความไม่ตั้งใจของเขา ฉันรู้ว่าฉันไม่มีสิทธิที่จะเรียกร้องอะไรจากเขา ฉันไม่รู้ว่าผู้ใหญ่เล่นอะไรกันอยู่ ฉันสับสนมาก ฉันได้แต่อดทนและคิดอยู่เสมอว่าสักวันหนึ่งเขาจะต้องยอมรับฉันเป็นลูกของเขา บางครั้งฉันก็จินตนาการที่ครอบครัวอื่นอยู่กันพร้อมหน้าพร้อมตา แต่ฉันลืมเพียงแม่กับตา ยาย ทำไมเธอ !....."

สภาพครอบครัวในขณะนั้น พ่อของขวัญมิได้ยอมรับว่าขวัญเป็นลูกสาวของตนเอง และหันกลับไปใช้ชีวิตกับนางคำ (ครอบครัวเดิม) จนกระทั่งมีบุตรเป็นเพศหญิง 1 คน (ปัจจุบันอายุ 10 ปี)

การหันกลับไปหาครอบครัวเดิมของพ่อ การได้พบเห็นพ่อของตนเองไม่สนใจเอาใจใส่ตนเองกับแม่ ทั้ง ๆ ที่พ่อรู้อยู่แล้วว่าขวัญนั้นเป็นลูกของตนเอง ทำให้เธอ โหยหาความสัมพันธ์ที่ตนเองควรจะได้รับ นั่นก็คือ ความรักและการยอมรับจากพ่อของตนเองถึงแม้จะรู้ว่าพ่อของตนเองนั้นมีครอบครัวอยู่ก่อนแล้วก็ตามและไม่สามารถที่จะเรียกร้องอะไรได้

".....บางครั้งก็อยากเรียกเขาว่าพ่อ อยากกอดเขา อยากเล่นกับเขา อยากนั่งตักของเขา เหมือนลูกของเขาบ้าง ถึงจะได้พูดกันก็ตามที แต่ต้องคิดว่าเขาเป็นน้ำเขยนะเป็นสามีของน้ำ ต้องเจียมตัว ฉันทำทุกสิ่งทุกอย่างที่คิดว่าเขาจะยอมรับฉันเป็นลูกของเขา ตอนนั้นฉันคิดอย่างเดียวต้องให้เขายอมรับฉันและแม่ของฉันเหมือนลูกเมียของเขา ถึงเมียลูกเขาจะเป็นน้ำฉันเป็นพี่ชายน้องสาวของฉันก็ตามแต่ ฉันก็อิจฉาเขาทุกครั้ง อยากเป็นเหมือนเขาบ้าง ตอนนั้นฉันทำได้แต่เพียงตั้งใจเรียนหนังสือ ฉันคิดว่ามันเป็นสิ่งที่ดีที่สุดแล้ว แต่มันไม่พอ เขาก็ไม่ยอมรับฉันอยู่ดี....."

หลังจากนั้นชีวิตของขวัญได้เปลี่ยนแปลงครอบครัวใหม่ (ประมาณปี 2540) โดยที่แม่ของเธอได้ตกลงอยู่กับฉันสามีภรรยา กับพ่อเลี้ยง (ลุงเขย) หลังจากที่ยกภรรยา (พี่สาวของแม่) ได้เสียชีวิตลง

ความคิดของขวัญในขณะนั้น เธอคิดว่าพ่อเลี้ยงจะช่วยให้เธอกับแม่ได้รับการยอมรับจากคนอื่น ๆ ว่าเธอก็ยังมีคนที่รักเธออยู่

“.....ต่อมาป้าฉันก็ตาย แล้วแม่ฉันก็แต่งงานกับลุงซึ่งเป็นสามีของป้า ฉันรู้ว่าเพราะเหตุผลอะไรแม่ของฉันต้องแต่งงานกับลุง ฉันไม่รู้จะทำยังไงดี ฉันไม่รู้จะพูดกับใคร ดีก็ได้แต่ยอมรับมัน และคิดว่าเรื่องที่ผ่านมามันคงจะจบต่อไปฉันก็จะมีครอบครัวที่พร้อมหน้าพร้อมตาเหมือนกับคนอื่นสักที.....”

มองดูเหมือนว่าขวัญจะยอมรับและพึงพอใจกับครอบครัวใหม่ที่มีกันอยู่พร้อมหน้าพร้อมตาระหว่างพ่อแม่ลูกโดยที่ไม่ต้องฟังเสียงนินทาจากใครต่อใคร ว่าใครเป็นพ่อของเธออีกต่อไปและอย่างน้อยเธอก็จะได้รับการยอมรับจากพ่อเลี้ยงว่าเธอคือ “ลูกสาวคนหนึ่ง”

การเลือกหันหน้ายอมรับความเป็นจริงว่าตนเองมีพ่อเลี้ยงที่เปรียบเสมือนพ่อจริง ๆ ได้สร้างความรู้สึกอบอุ่นให้กับตัวเธอและปกป้องเธอและแม่ได้ เธอกับแม่จะได้ไม่ต้องอยู่เพียงลำพัง ขณะเดียวกันความรู้สึกสับสนที่เกิดจากความสัมพันธ์ของแม่กับพ่อแท้ (น้ำเชย) ก็ยังคงมีอยู่ เธอพยายามที่จะไม่คิดถึงมัน และเลือกที่จะคาดหวังในตัวพ่อเลี้ยงว่าจะช่วยให้ชีวิตของเธอและแม่มีความสมบูรณ์เหมือนกับครอบครัวอื่น ๆ

1.2 ถูกทารุณกรรมทางเพศ: เรื่องราวที่ปกปิด (นาน 9 ปี)

ช่วงชีวิตที่ขวัญอยู่กับครอบครัวใหม่เธอยังคงทนยอมรับสภาพความเป็นลูกที่ไม่ได้รับการยอมรับจากพ่อแท้ ๆ ของเธออยู่ตลอดเวลา เธอไปมาหาสู่ระหว่างครอบครัวของพ่อและครอบครัวของตนเองอยู่เป็นประจำ เธอมีพี่ชายและน้องสาวต่างมารดาเป็นเพื่อนเล่น และมักจะไปอยู่กับครอบครัวของพ่อเป็นส่วนใหญ่

ย้อนกลับไปประมาณปี พ.ศ. 2535 เธออายุได้ 5 ปี เธอถูกพ่อเลี้ยงกระทำทารุณกรรมทางเพศกับเธอ (พยายามล่วงเกินทางเพศโดยการสอดใส่อวัยวะเพศ และบางครั้งก็มีการสอดใส่ด้วยมือ) ภายในบ้านซึ่งในแต่ละครั้งพ่อเลี้ยงจะเข้าไปหาเธอในห้องนอนโดยที่แม่ไม่ทราบในตอนกลางคืน หรือในวันที่แม่ไม่อยู่บ้าน

พ่อเลี้ยงได้กระทำทารุณกรรมทางเพศ โดยการข่มขืนกระทำชำเราเธอ เธอเล่าว่า ที่บ้านของเธอเป็นห้องโล่ง ๆ ซึ่งลุงก็จะเข้ามาหาเธอได้ง่าย เธอถูกกระทำทารุณกรรมจากพ่อเลี้ยงหลายครั้ง (ประมาณ 10 ครั้ง)

ปัญหาที่เธอกำลังเผชิญอยู่คือการปิดบังว่าตนเองนั้นถูกกระทำทารุณกรรมทางเพศจากพ่อเลี้ยงของเธอเอง เธอไม่สามารถบอกใครต่อใครได้แม้กระทั่งแม่ที่ใกล้ชิดกับเธอ อันเนื่องมาจาก

ว่า เธอถูกข่มขู่จากพ่อเลี้ยงว่าไม่ให้บอกกับใคร เธอได้เล่าความรู้สึกของเธอ (ได้จากการพูดคุย สัมภาษณ์โดยตรง) ให้ผู้วิจัยฟังว่า

“หนูถูกข่มขู่จากลุง หนูบอกใครไม่ได้หรือว่าหนูโดนลุงทำ หนูเลือกที่จะไม่บอกใคร”

“ลุงบอกว่าจะฆ่าแม่ถ้าหากว่าบอกความจริงกับคนอื่น”

“ลุงมีบุญคุณกับหนูถ้าเกิดว่าไม่มีลุงหนูก็อยู่ไม่ได้มาจนถึงทุกวันนี้หรือ”

“หนูไม่อยากให้แม่รู้ กลัวแม่เสียใจ”

ขวัญได้ยอมรับกับสภาพการถูกทารุณกรรมที่ตนเองเผชิญอยู่โดยที่เก็บกด ปกปิดไว้ข้างในใจของตนเองอันเนื่องมาจากว่าถ้าแสดงออก (บอกกล่าวให้กับผู้อื่นได้รับทราบว่าตนเองถูกทารุณกรรมจากพ่อเลี้ยง) ก็จะทำให้ผู้อื่นเดือนร้อนโดยเฉพาะแม่ของเธอ ซึ่งในตอนที่ถูกกระทำครั้งแรก ๆ พ่อเลี้ยงก็จะข่มขู่ว่าจะฆ่าแม่ของเธอ ในช่วงหลัง ๆ เธอก็รู้สึกว่ถ้าแม่รู้แม่ก็ต้องเสียใจมากและคิดว่าตนเองนั้นเป็นลูกอกตัญญูที่มีความสัมพันธ์กับพ่อเลี้ยง

“แต่มันก็ไม่ใช่แค่นี้หรือ มันมีปัญหาต่าง ๆ ตามมามากมาย แต่ใครก็ไม่รู้ ฉันพยายามที่จะปิดมันไว้ เพราะไม่อยากให้ใครต่อใครเสียใจ และฉันก็ไม่อยากให้สิ่งที่ฉันต้องการจบลงไปต่อหน้าฉัน ตัวฉันก็ต้องทนและเก็บสิ่งเหล่านั้นไว้กับตนเอง ตลอดเนาะ บางครั้งก็คิดว่าตัวเองต้องบ้าไปแล้วแน่ ๆ จึงยอมทำอะไรบ้า ๆ บอ ๆ อะไรแบบนี้ ฉันคิดฉันจะลืมพ่อของฉันได้แต่ฉันก็ยังอยากให้เขายอมรับฉันเป็นลูกอยู่ดี ไม่ใช่ว่าลุงฉันจะทำหน้าที่พ่อไม่ได้ดี เขาทำได้ดี จนฉันคิดว่าเขาเป็นพ่อฉัน แต่จะให้ฉันลืมอดีตที่เขาทำกับฉัน ไม่ คงเป็นไปได้ไหม ใจหนึ่งก็รักและเคารพอีกใจหนึ่งก็กลัว ฉันบอกไม่ถูกเหมือนกัน ถึงตอนนี้ฉันก็ยังอยากให้เขายอมรับฉันอยู่ดีถึงแม้ฉันจะมีพ่อคนใหม่แล้วก็ตาม

อีกไม่นานตาฉันก็ตาย ฉันคิดว่าต่อไปฉันจะทำไฉนหรือ ฉันทำอะไรไม่ถูกทั้งนั้น ฉันแทบจะเก็บอารมณ์ไม่อยู่ ต่อจากฉันก็อยู่กัน 3 คน ยังเหลือยายอีกคนฉันยังอุ่นใจ ฉันก็มีชีวิตเหมือนเด็กทั่วไป ไม่มีใครรู้ว่าฉันเจออะไรมาบ้าง ฉันก็ยังปิดบังทุกคน ฉันกลัวถ้าฉันบอกไปฉันต้องเสียทุกอย่างไป ฉันกลัวไปหมด ฉันจึงต้องเก็บไว้คนเดียว มันคือวิธีที่ดีที่สุด ฉันยังไปเรียน เล่น ใช้ชีวิตตามปกติ บางครั้งก็คิดนะว่าตัวเองต้องผิดแน่ ๆ ที่ปิดบังคนอื่นอยู่อย่างนี้คอยโกหกเขาไปทั่ว ฉันต้องกลายเป็นคนชู้โกหก แต่ฉันก็ทำไปเพราะความจำเป็นฉันไม่มีทางเลือกแล้ว.....”

1.3 ถูกทารุณกรรมทางเพศ : เรื่องราวที่ถูกเปิดเผย

ปี พ.ศ. 2544 ขวัญตัดสินใจเล่าความจริงที่เธอถูกกระทำทารุณกรรมทางเพศจากพ่อเลี้ยงด้วยตัวของเธอเองให้กับพยาบาลจิตเวชโรงพยาบาลแม่ข่ายฟัง หลังจากที่เธอได้ปรึกษากับครูที่โรงเรียนอาการเครียด ของเธอไม่ดีขึ้น เธอนอนฝันเห็นภาพหลอนและนอนไม่หลับจึงได้พยายามกินยาฆ่าตัวตาย แม่ของเธอมาพบเห็นจึงได้นำตัวเธอส่งทางโรงพยาบาล

หลังจากที่ทางโรงพยาบาลได้ทำการช่วยเหลือเธอทางด้านร่างกายแล้ว เธอได้พบกับพยาบาลจิตเวชเพื่อทำการสอบถามถึงสาเหตุของการฆ่าตัวตายของเธอ เธอจึงได้เล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นให้กับพยาบาลฟัง

เมื่อพยาบาลได้รับทราบจึงได้ติดต่อไปยังศูนย์ประสานงานเพื่อพิทักษ์สิทธิเด็ก จังหวัดเชียงใหม่เพื่อขอความช่วยเหลือในการที่จะทำการช่วยเหลือเธอ

ขณะเดียวกันแม่น้าของเธอก็เกิดความสงสัยว่าทำไมเธอถึงกินยาฆ่าตัวตาย เธอจึงตัดสินใจเล่าเรื่องที่ที่เกิดขึ้นให้กับแม่น้าฟัง เธอให้เหตุผลของการเปิดเผยเรื่องราวที่เธอปกปิดเอาไว้ว่า

“.....จากนั้นยายก็จากฉันไปอีก ตอนนั้นฉันคิดว่าฉันต้องไม่เหลือใครอีกแล้ว หัวสมองฉันแทบจะระเบิดออกมา ฉันคิดอยู่นานฉันต้องทำอะไรต่อไป ฉันตัดสินใจที่จะเล่าเรื่องทุกอย่างที่เกิดจากฉันให้ทุกคนฟัง แม่และญาติฉันต่างก็ตกใจแต่คนที่เสียใจที่สุดก็คือแม่ ฉันทำให้คนมีพระคุณกับฉันต้องเสียใจ ไซ้ ! การที่ฉันเปิดเผยทำให้พ่อของฉันยอมรับฉัน ณ จุดนี้ฉันก็ตั้งใจและคิดว่ามันไม่คุ้มและคิดว่าตัวเองเนรคุณต่อแม่ต่อลุงคนที่เลี้ยงฉันมา แต่ฉันไม่มีทางเลือกแล้ว ฉันอาจจะเห็นแก่ตัวก็ตามที แม่ฉันต้องเสียใจมาก คนที่มีพระคุณกับฉันต้องติดคุก”

เมื่อเธอเปิดเผยเรื่องราวที่เกิดขึ้นแล้ว ความรู้สึกของเธอในขณะนั้นคือความรู้สึกผิดต่อตนเองที่ทำให้แม่ของเธอต้องเสียใจและต่อมาเมื่อแม่น้าได้ไปแจ้งความกับตำรวจว่าพ่อเลี้ยงของเธอกระทำทารุณกรรมทางเพศต่อเธอ พ่อเลี้ยงของเธอกลายเป็นผู้กระทำผิด

“แม่น้าเป็นคนไปแจ้งความกับตำรวจว่าลุงทำหนู หลังจากที่หนูทนไม่ได้และบอกเรื่องทั้งหมดกับแม่น้าตอนที่อยู่โรงพยาบาล พอกลับมาบ้านคนอื่นก็รู้กันหมด”

เธอไม่สามารถที่จะอยู่ที่บ้านได้เหมือนเดิมเธอรู้สึกผิดที่ทำให้ครอบครัวของเธอแตกแยก แม่ต้องขาดคนพึ่งพา พ่อเลี้ยงของเธอที่ได้กระทำทารุณกรรมทางเพศก็ได้ถูกดำเนินคดีและติดคุก (ปัจจุบันศาลตัดสินให้จำคุก 25 ปี)

1.4 ได้รับการบำบัดฟื้นฟูจากบ้านพักเด็ก: มูลนิธิพุทธเกษตร

ก่อนที่ขวัญจะได้รับ การบำบัดฟื้นฟูจากมูลนิธิพุทธเกษตร เธอได้ถูกแยกออกมาจากครอบครัว และได้ย้ายเข้าไปอยู่บ้านพักเด็กและครอบครัว (บ้านพิงใจ) เป็นการชั่วคราวเพื่อที่จะสอบปากคำเด็กตาม พ.ร.บ.ป.ว.อาญาชั้นสอบสวน ในการดำเนินคดีกับผู้กระทำทารุณกรรมทางเพศกับเธอ (พ่อเลี้ยง)

ช่วงที่อยู่บ้านพักเด็กและครอบครัวนั้นเธอยังคงมีอาการทางด้านร่างกาย เธอได้พูดว่า

"หนูจะชอบปวดหัว ปวดท้อง นอนไม่หลับและยังคงฝันร้ายอยู่ ครุ่นชที่บ้านพักก็จะพาหนูไปหาหมอ พาไปตรวจแล้วก็ให้ยามากิน"

หลังจากนั้นเธอก็ได้มีโอกาสกลับไปบ้านได้ในช่วงที่อาการของเธอดีขึ้น เธอพูดว่า

"หนูก็กลับไปบ้านได้เป็นบางครั้ง ช่วงนั้นก็ทะเลาะกับแม่เหมือนกัน เพราะแม่อยากจะให้หนูถอนแค้นความกับลุง หนูก็สงสารแม่เพราะแม่ก็ไม่มีใคร แต่หนูก็ทำอะไรไม่ได้.."

จากนั้นเธอได้ย้ายไปอยู่ที่สถานสงเคราะห์เด็กบ้านเวียงพิงค์ หลังจากพ่อเลี้ยงถูกตัดสินจำคุก เธอได้เรียนหนังสือที่โรงเรียนราษฎร์ประชานุเคราะห์แต่ก็ไม่สามารถที่จะเรียนได้ เนื่องจากว่าเธอไม่สามารถเข้ากับเพื่อน ๆ ได้ เธอได้พูดให้เหตุผลว่า

"หนูไม่ชอบ ใคร ๆ ก็รู้เรื่องของหนูกัน เขาก็เอามาเล่า "

ขวัญได้เขียนความรู้สึกขณะที่ได้รับการบำบัดฟื้นฟูอยู่ที่สถานสงเคราะห์เด็กบ้านเวียงพิงค์เอาไว้ว่า

ถึงทุกคนที่ขวัญรัก

ขวัญรู้ว่าทุกคนคงรู้ว่าขวัญกำลังทำอะไรอยู่มันไม่ใช่ความผิดของใครทั้งนั้น ขวัญเลือกทางเดินของขวัญเอง ขวัญทุกข์มานานแล้วขวัญอยากพัก ขวัญขอขอบคุณทุกคนที่พยายามช่วยขวัญ ขวัญปลื้มและดีใจมากทั้งเจ้าหน้าที่บ้านพิงใจ บ้านเวียงพิงค์ จนกระทั่งหมอสมัย ครูสอง พี่อ้อ และครูที่โรงเรียน รวมทั้งเพื่อน ๆ ด้วย ขวัญภูมิใจนะที่มีเพื่อนอย่างเน้า คริม หมี พี่ดาว และอีกหลาย ๆ คนที่ไม่ได้เอ่ยชื่อ ทุกคนดีมากในชีวิตนี้ ขวัญไม่

เคยมีเพื่อนแบบนี้เลย ขวัญจะจำคำว่าเพื่อนไว้ตลอดไป ฝากบอกแม่ว่า หนูเหนื่อย หนูขอพักบ้าง หนูได้เห็นทุกคนดีหนูก็พลอยดีไปด้วย บอกพ่อของหนูด้วยหนูภูมิใจนะที่เกิดมายังมีโอกาสได้เรียกพ่อเหมือนคนอื่นเขาอยู่ ถึงพ่อจะติจะร้าย พ่อก็คือพ่อของหนูก็ยังรักเหมือนเก่า ไม่ต้องเป็นห่วง หนูมีบุญหนูกับพ่อคงเกิดมาเป็นพ่อลูกกันจริง ๆ ชาตินี้กรรมน้อยสิ่งที่พ่อเคยทำกับหนูไม่เคยโกรธหนูอโหสิให้

หนูไม่รู้เหมือนกันว่าจะอะไรเกิดขึ้นกับหนู หนูอยากย้อนอดีตอยากกลับไปอยู่อย่างเดิม มีพ่อ มีแม่ มีหนู ถึงแม้จะอะไรจะเกิดขึ้นกับหนูก็ตาม อย่างน้อยหนูยังอุ่นใจว่ายังมีพ่อ มีแม่อยู่เคียงข้างเราอยู่นะ แต่นี่อะไรมีแต่ปัญหากับหนูทุกวัน มองหาคนรอบกายก็ไม่มี (พ่อ, แม่) สาเหตุมันเป็นเพราะหนูมักง่าย เห็นแก่ตัวเกินไป ไม่คิดถึงจิตใจคนอื่น หนูไม่อยากเรียน หนูท้อ คนที่หนูรักที่สุดและเข้าใจหนูที่สุดหนูทำได้อย่างไร หนูไม่มีจิตสำนึกของลูกหลงเหลืออยู่เลย หนูไม่น่าเกิดมาเลยนะ มันน่าจะตาย ๆ ให้พ้นไปเลย โหหน ๆ ก็ไม่มีคนเข้าใจ มันผิดไปแล้วให้มันผิดอีกครั้งจะเป็นไรไป

ไม่ใช่หนูปิดกั้นตนเอง แต่มีใครรู้ไหม มีใครเห็นไหมหนูเปิดมันกว้าง กว้างมาก แต่ทุกคนไม่เห็นเอง หนูพยายามพูดให้ทุกคนเข้าใจ แต่หนูพูดอีกครั้งทุกคนก็ไม่เข้าใจ ต้องให้หนูพูดซ้ำ ๆ เก่า ๆ อย่างนี้อีกนานแค่ไหน หนูต้องการให้แก้ไขไม่ใช่มาฟังหนูนั่งพูด ที่จริงนะหนูอยากบอกว่าปัญหานี้ควรให้หนูเรียนรู้กับมันไม่ใช่ให้หนูหนีปัญหามันมา ถึงหนูหนีปัญหาอีกไม่ช้าก็เร็วหนูก็ต้องกลับไปอยู่ดี สู้หนูอยู่กับมันเรียนรู้กับมันยังดีกว่าอย่างหนูหนูเข้มแข็งขึ้น หนูหนีมันมาอย่างหนู หนูยิ่งอ่อนไหว หนูยิ่งท้อ เพราะหนูไม่มีกำลังใจจาก พ่อ จากแม่ จากญาติพี่น้องจากเพื่อนที่คบกันมานาน หนูรู้ดีถึงพ่อแม่ของหนูไม่รักหนูแต่อย่างน้อยหนูก็เห็นรอยยิ้มของพ่อแม่หนูก็ยังมีความหวังที่จะยืนอยู่ได้ หนูชอบเวลาที่แม่ยิ้ม ดูแม่ปลดปล่อยดูแม่มีความสุข พ่อหนูทุกครั้งที่หนูเห็นแม่เป็นอย่างนี้ หนูก็ลืมทุกข์ไปเลย

ชีวิตนี้หนูมีชีวิตอยู่เพื่อบุคคล 6 คน คือ ตา ยาย ป้า พ่อ แม่ ลุง คนอื่นจะเป็นตาย หนูไม่สน ตอนนี้หนูเหลือแต่ พ่อ แม่ ลุง และก็อยู่กันคนละที่ พ่อก็อยู่ที่ลูก แม่ก็อยู่ที่บ้าน ลุงก็อยู่ลำพูน แล้วหนูจะทำไงดี เมื่อไรมันจะกลับมาเป็นอย่างเดิม อีกกี่ปี ก็เดือน ก็วัน รู้ไหมหนูท้อ หนูเดินไม่ไหวจริง ๆ ไม่มีใครเข้าใจหนูเลย หนูเกลียดมันเพราะมันคนเดียว หนูต้องฟัง การเรียนหนูก็แย่ซึ่งเป็นเรื่องที่หนูยอมรับไม่ได้ และอีกอย่างมันควรไม่เกิดขึ้นกับหนู

ปัจจุบันขวัญใช้ชีวิตอยู่ที่มูลนิธิพุทธรักษาธรรมกับเด็ก ๆ อีกหลายคนซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะเป็นเด็กชาวเขาที่ยากจนต้องการที่จะเรียนหนังสือในศูนย์การศึกษาลูกผู้หญิงเธอได้พูดถึงเพื่อน ๆ ของเธอว่า

"พวกเขาก็ไม่รู้เรื่องราวของหนูว่าหนูเป็นยังไง แม้กระทั่งครูก็ไม่รู้มากนักหรอก"

"อยู่ที่นี้ก็เรียนหนังสือ มีกิจกรรมเข้ากลุ่ม มีเวรร่วมกัน หนูอยู่กลุ่มเห็ด ตื่นเช้ามาก็รดน้ำเห็ด แบ่งเวรกันเอาเห็ดไปขายที่ตลาด"

กิจวัตรประจำวันของขวัญ และเด็ก ๆ ที่มูลนิธิพุทธเกษตร ขวัญเล่าว่า ใน 1 เทอม ครูจะแบ่งเด็ก ๆ ทุกคนออกเป็นกลุ่ม ๆ กลุ่มละประมาณ 10 ถึง 15 คน รวม 5 กลุ่มด้วยกัน แต่ละกลุ่มจะอยู่บ้านเป็นหลัง ๆ มีทั้งหมด 5 หลังด้วยกัน

ในบ้านแต่ละหลังจะรับผิดชอบมีเวรทำความสะอาด และทำอาหาร พวกเด็ก ๆ ที่มูลนิธิจะทานอาหารมังสวิรัตซึ่งถือเป็นธรรมเนียมปฏิบัติของมูลนิธิ

ช่วงแรก ๆ ที่ขวัญเข้ามาอยู่ในมูลนิธิ เธอไม่ชอบอาหารที่เป็นมังสวิรัตมากนัก เธอบอกว่ามันไม่อร่อย แต่อยู่นาน ๆ เข้ามีอย่างไรงี้กินอย่างนั้น เธอเลือกไม่ได้ เพราะคนที่นี้กินกันหมด อาหารที่นำมาใช้ในการประกอบอาหาร ส่วนใหญ่จะได้อาหารจากการบริจาคจากมูลนิธิโครงการหลวง เป็นพวกผักต่าง ๆ และจากการบริจาคจากพุทธศาสนิกชนที่เข้ามาทำบุญที่วัด เป็นประจำ

การเข้ามาอยู่ที่บ้านพักของมูลนิธิพุทธเกษตรของเธอ เธอบอกว่าเป็นการช่วยให้ตัวเธอทำอะไรได้ด้วยตนเองมากขึ้น จากแต่ก่อนที่ทำอะไรไม่เป็น เช่น ทำอาหารก็มักจะให้แม่ทำตลอด แต่ปัจจุบันเธอรับผิดชอบทำอาหารตามเวรที่ได้รับมอบหมายจากบ้านพัก

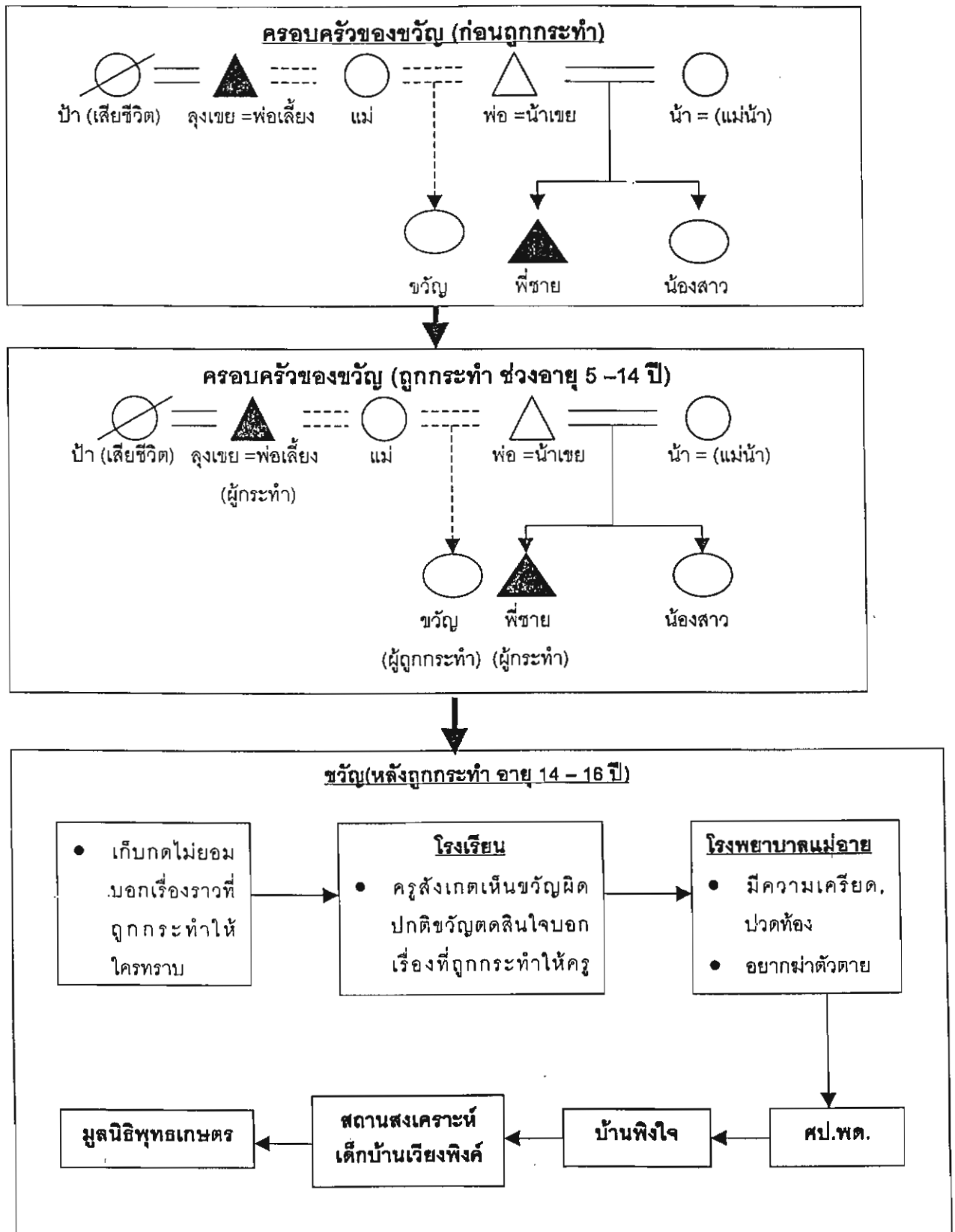
บ้านพักสอนให้เธออยู่ร่วมกับคนอื่น ๆ ได้ ปัจจุบันเธอได้รับเลือกให้เป็นประธานนักเรียน ทำหน้าที่ควบคุมดูแลเพื่อน ๆ ของเธอในบ้านพักซึ่งเธอก็รู้สึกภูมิใจที่ทุกคนเลือกเธอ แต่ก็จะมีหงุดหงิดบ้างในฐานะที่เธอเป็นหัวหน้าซึ่งจะต้องรับผิดชอบทุกอย่าง

เมื่อเดือนธันวาคม 2546 พ่อของเธอได้เสียชีวิตลง ความรู้สึกในขณะที่อยู่บ้านพักขณะนี้ เธอได้เขียนบันทึกไว้ในวรรคสุดท้ายว่า

".....ต่อมามีแต่เรื่องวุ่นวายเข้ามาในชีวิตฉัน ทั้งที่ฉันไม่ต้องการให้มันเป็นแบบนี้ก็ตาม ก็ต้องปล่อยให้มันเป็นไปเลยตามเลย โหเน ๆ ฉันก็ทำอะไรไม่ได้อยู่แล้ว พ่อฉันยอมรับฉันเป็นลูก ฉันยังไม่ทันทำหน้าที่ที่ดีต่อพ่อเลย และพ่อก็ยังไม่ได้ทำหน้าที่พ่อเลย พ่อเคยเล่าเรื่องทุกอย่างจบแล้ว รู้ไหม มันเกิดอะไรขึ้นกับฉันพ่อของฉันตาย ฉันเสียใจมาก ฉันเก็บอารมณ์ไม่อยู่แล้ว พ่อฉันกลับไปบ้านฉันต้องทำสีหน้าให้เป็นปกติที่สุด รู้ไหมมันเจ็บทรมานมาก ตอนนี้ฉันไม่เหลือใครแล้ว มีเพียงแม่คนเดียว แล้วฉันยังไม่รู้อนาคตฉันจะทำยังไงต่อไป ทุกอย่างมันพังเพราะฉัน"

พ่อของขวัญได้เสียชีวิตลงทำให้เธอรู้สึกขาดที่พึ่งมากขึ้น และเป็นห่วงแม่ซึ่งจะต้องอยู่คนเดียวที่บ้าน เธอยังคงรู้สึกว่าตัวเองเป็นคนผิดที่ทำให้เรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิตเธอล้มเหลวลง

ภาพที่ 2 : แสดงเส้นทางชีวิตของขวัญ

กรณีศึกษาที่ 2 : หญิง (นามสมมุติ)

หญิง ถูกทารุณกรรมทางเพศ (ถูกข่มขืน) จากพ่อของเธอ เริ่มตั้งแต่เธออยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (อายุประมาณ 9 ปี) พ่อของเธอได้พยายามที่จะลวนลามทางเพศเธอหลาย ๆ ครั้ง และจนกระทั่งข่มขืนเธอ

ในช่วงแรก ๆ ของเหตุการณ์เธอได้เก็บกดเรื่องราวที่ถูกทารุณกรรมจากพ่อของเธอเพราะพ่อของเธอได้ข่มขู่เธอเอาไว้และพยายามที่จะให้ของตอบแทนเธอหลังจากมีเพศสัมพันธ์กัน จนกระทั่งเธอไม่สามารถที่จะอดทนกับสิ่งที่พ่อกระทำกับเธอได้ ดังนั้นเธอจึงตัดสินใจนำเรื่องราวไปบอกกับย่าของเธอว่าเธอถูกพ่อกระทำ แต่ย่าไม่เชื่อว่าเธอถูกกระทำและมักจะดูต่ำว่าเธอว่าเธอเป็นคนโกหกสร้างเรื่องขึ้นมาเอง

เมื่อย่าไม่เชื่อเธอ เธอจึงได้นำเรื่องราวไปปรึกษากับเพื่อน ๆ ที่โรงเรียน เพื่อนจึงแนะนำให้เธอไปปรึกษาครูที่โรงเรียนอีก จนกระทั่งเธอได้ไปพบครูที่โรงเรียนและได้รับคำปรึกษาจากครู ซึ่งกลัวว่าเธอจะตั้งครรภ์

ครูจึงได้พาหญิง ไปแจ้งความกับตำรวจที่สภ. แม่ชะจาน อ.เวียงป่าเป้า จ.เชียงราย และประสานงานมายังหน่วยงานของศูนย์ประสานงานเพื่อพิทักษ์สิทธิเด็กให้ช่วยเหลือหญิงในเบื้องต้น ซึ่งเกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีกับผู้กระทำซึ่งก็คือพ่อของเธอเอง

ศูนย์ประสานงานเพื่อพิทักษ์สิทธิเด็กจึงได้ประสานงานไปยังมูลนิธิศูนย์ฮอทไลน์ในการให้ที่พักและบำบัดฟื้นฟูจิตใจของหญิงในเบื้องต้น ช่วงระยะเวลาที่เธอพักอาศัยอยู่บ้านพักของมูลนิธิศูนย์ฮอทไลน์

เธอได้พักอาศัยอยู่ที่บ้านพักของมูลนิธิศูนย์ฮอทไลน์ และได้เข้าเรียนหนังสือ ช่วงชีวิตที่อยู่ในบ้านพัก มีทั้งดีและไม่ดี ได้คบเพื่อนชายและถูกรุ่นพี่ในโรงเรียนชักจูงให้ใช้ยาเสพติด ต่อจากนั้นศูนย์ฮอทไลน์ได้เตรียมครอบครัวและคืนเธอสู่ครอบครัวของตายายที่อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

หญิงอยู่กับตายายได้ ประมาณ 15 วันเธอก็ได้ถูกชักชวนให้ไปทำงานที่ร้านอาหาร จ.สมุทรปราการ และขายบริการทางเพศ จากนั้นได้เลิกขายบริการทางเพศโดยโทรศัพท์ขอคำปรึกษาจากมูลนิธิฮอทไลน์

ปัจจุบันเธอ อายุ 16 ปี มีสามีและลูกชาย (ลูกชายอายุ 8 เดือน) เธอได้อาศัยอยู่กับครอบครัวของสามีซึ่งมีแม่และน้องสาวรวมอยู่ด้วย บริเวณหมู่บ้านแห่งหนึ่ง คือบ้านป่าแดด ตำบลป่าแดด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

2.1 ภูมิหลังครอบครัวของหญิง

หญิง ตั้งแต่เกิดเธอได้อาศัยอยู่กับครอบครัวของพ่อ ที่หมู่บ้านแห่งหนึ่ง บริเวณอำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย เธออยู่กับแม่จนถึงอายุ 3 ปี หลังจากนั้นแม่ได้ไปทำงานที่กรุงเทพฯ และมีสามีใหม่ก็ได้หย่าร้างกับพ่อ หญิงจึงได้ย้ายมาอยู่กับตาและยายที่อีกหมู่บ้านหนึ่ง จากนั้นพ่อของเธอก็ได้มาขโมยตัวหญิงออกจากครอบครัวของตาและยายเนื่องจากไม่ยอมให้อยู่ด้วย

เมื่อหญิงอายุได้ 4 ปี แม่ของหญิงได้เสียชีวิตลง ด้วยอาการไส้ติ่งแตก ไปหาหมอไม่ทันตาไม่พอใจที่พ่อของเธอได้นำเธอมาดูแล และได้แบ่งเงินประกันไปครึ่งหนึ่งโดยไม่ได้ช่วยเรื่องงานศพแต่อย่างใด

จากนั้นหญิงจึงได้มาอยู่กับย่า ย่าจะเป็นคนเลี้ยงดูเธอ ส่วนพ่อของเธอนั้นก็จะไปทำงานที่จังหวัดเชียงใหม่ก็จะกลับบ้านมาหาเธอและย่าเป็นระยะ ๆ ความสัมพันธ์ของเธอและพ่อนั้นเธอได้เล่าว่า

"หญิงบ่ได้อยู่ด้วยกัน ป้อหญิงไปะก่านที่เจียงใหม่ จะไปเป็นหวาง เวลาบ่ไ้มีสวน เวลาบ่ยังมีเป็นกะจะมาช่วย เกี้ยวข้าวเป็นกะมาช่วย ปลุกผักเป็นกะช่วย บ่ค่อยได้อยู่ด้วยกันจริง ๆ กะเคยบ่รู้ว่าเป็นเป็นคนอย่างใด แค่ว่าเป็นป้อบ่ตาย" (หญิงไม่ได้อยู่ด้วยกัน พ่อไปทำงานที่เชียงใหม่ จะไปเป็นระยะ ๆ เวลาทำไร่ทำสวน หรือว่าเกี้ยวข้าวพ่อก็จะมาช่วยที่บ้าน ก็ไม่ค่อยอยู่ด้วยกันจริง ๆ ก็เลยไม่รู้ว่าเป็นคนอย่างไร แค่ว่าเป็นพ่อแค่นั้นเอง)

ส่วนความสัมพันธ์ของพ่อและแม่ของเธอนั้น เธอได้เล่าว่า แม่เป็นเมียช้อยของพ่อ ไม่ได้อยู่กินด้วยกัน และแม่ได้ชีวิตไปแล้วด้วยโรคเอดส์ เธอจึงขาดแม่มาตั้งแต่ยังเล็ก ๆ แม่กับพ่อแยกทางกันตั้งแต่เธออายุ 3 ขวบ จากนั้นแม่ได้ไปทำงานที่ภาคใต้ และย้ายมาทำงานต่อที่กรุงเทพฯ

"หญิงเป็นลูกเมียช้อย แล้วเมียหลวงมีลูกสองคนเป็นป้อชาย (ผู้ชาย) อ้าย (พี่ชาย) สองคนอยู่บ้านป้อ (พ่อ)"

2.2 การถูกทารุณกรรมทางเพศ

หญิง ได้เล่าว่าเธอถูกอาลวนลามทางเพศตั้งแต่อยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เธอได้นำเรื่องราวที่ถูกกระทำไปเล่าให้ย่าของเธอฟัง ย่าบอกว่าเป็นเรื่องเหลวไหล และทำการทุบตีเธอเพราะคิดว่าเธอสร้างเรื่อง ทำให้เธอกลายเป็นคนที่เก็บกดมาก เลยไม่กล้าเล่าเรื่องไปเล่าให้ใครฟังอีก

ต่อมาเมื่อ หญิง อายุ 9 ปี เธออยู่ในห้องคนเดียวส่วนย៉านั่งดูทีวีอยู่ข้างนอก เธอได้ถูกพ่อบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ด้วย โดยขู่บังคับว่าไม่ให้บอกใคร ถ้าบอกจะถูกทำร้ายร่างกาย

หลังจากที่เธอถูกพ่อข่มขืน เธอรู้สึกสับสนขัดแย้ง มีอาการหวาดกลัว ไม่ทราบว่าจะไปบอกใครได้ ย่าก็ไม่ได้ปกป้องเธอ จนกระทั่งเธอเครียดมาก และตัดสินใจบอกเรื่องที่เกิดขึ้นให้กับย่าฟังอีกครั้งหนึ่ง แต่ย่าก็ยังคิดว่าเธอสร้างเรื่องขึ้นอีก และย่าก็รู้สึกโกรธที่เธอใส่ร้ายพ่อของเธอเอง

ตอนที่พ่อทำ ใหม่ ๆ แกจะถืออันนั้นอันนี้เส้า เขาเป็นละอ่อนนกะอยากได้ ละเส้ากะบ่มีแม่โดยบ่มีโซฮ้อยเฮงเส้า ครอบครัวยากจะเยฮ้อยเส้า ที่ฟังกะมีกำป้อ" (ตอนที่พ่อทำในช่วงแรก ๆ พ่อก็จะให้ของแก่เธอ เธอเป็นเด็กก็อยากได้ และเธอก็ไม่มีแม่ด้วยไม่มีใครให้ของกับเธอ ครอบครัวของพ่อก็ไม่ให้อะไร ที่ฟังอย่างเดียวที่เธอมีขณะนั้นก็คือพ่อ)

เธอไม่ทราบที่จะไปฟังใครได้ก็ได้แต่เก็บเรื่องราว สะสมความโกรธแค้นของตนเองไว้ ทำให้เครียดมีพฤติกรรมก้าวร้าวกับทุกคน เอาแต่ใจตนเอง มีพฤติกรรมเรียกร้องความสนใจ ทำให้ย่าไม่ชอบเธอมากขึ้น ชอบด่าให้เสียหาย บางครั้งอาทิทำร้ายร่างกายบ้าง

ชีวิตที่เกิดมาเธอก็คิดว่าไม่มีใครรักตนเองเลย ไม่ทราบว่ามีชีวิตอยู่เพื่อใคร เคยมีความคิดฆ่าตัวตายเมื่ออยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ส่งผลให้มีปัญหาสุขภาพจิต อ่อนไหวง่าย ไม่รักตนเอง ขาดรัก ประชดตนเองไปมีความสัมพันธ์ทางเพศกับเพื่อนชายหลายคน

"ช่วงนั้นหญิงกะย้ายไปเรื่อย ๆ บ่สนใจเพราะเส้ากะเป็นวัยรุ่นเนาะ กะย้ายไปอยู่กับคนปู้นคนเพ" (ช่วงนั้นเธอก็ทำตัวเป็นเด็กร้าย ไม่สนใจใครเพราะเธอก็เป็นวัยรุ่น ไปคบกับเพื่อนคนโน้นทีคนนี้ที)

เธอได้พยายามที่จะบอกคนในครอบครัว โดยเฉพาะย่าของเธอ ว่าเธอได้ถูกอาและพ่อกระทำทารุณกรรมทางเพศ แต่ย่าก็ไม่เชื่อเธอและหาว่าเธอบอกกล่าวให้ร้ายกับพ่อของตนเอง เธอจึงถูกพ่อกระทำ มีเพศสัมพันธ์กันอยู่เรื่อยมา

หลังจากที่พ่อกระทำเรื่อยมา เธอกลัวว่าตนเองจะตั้งครรภ์ จึงได้นำเรื่องไปเล่าให้เพื่อนฟัง เพื่อนบอกว่าควรจะบอกครูถ้าเกิดตั้งครรภ์มาจะเดือดร้อน เธอรู้สึกสับสนมากกลัวจะถูกว่าเป็นคนพูดเรื่องไม่เป็นความจริง

จนกระทั่งเธอทนไม่ไหว ได้นำเรื่องที่เกิดขึ้นไปเล่าให้ครูที่สอนภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ฟัง พอครูได้รับฟังเรื่องราวต้องคิดตั้งนาน เพราะว่าการที่ช่วยเหลือเด็ก กลัวว่าครูใหญ่จะเอาเรื่องด้วยหรือไม่ ต้องใช้เวลาในการนำเรื่องไปปรึกษาครูใหญ่ ครูสอนภาษาอังกฤษตัดสินใจนำเรื่องราวของหญิงไปปรึกษาครูใหญ่ จากนั้นครูใหญ่ได้นำหญิงไปแจ้งความที่สถานีตำรวจแม่ชะจาน ลงบันทึกไว้ และจับกุมพ่อของเธอที่จังหวัดเชียงราย

ความรู้สึกที่มีต่อพ่อ หญิงรู้สึกรักพ่อกมาก ต้องการมีพ่อที่ปกป้องเธอได้ เธอสามารถที่จะรักพ่อได้ เก็บความทรงจำที่ดีที่มีต่อพ่อไว้ในหัวใจเราได้ เธอไม่รู้สึกริษยาพ่อ การที่พ่อถูกดำเนินคดีคิดว่า เป็นความผิดของพ่อเองที่เป็นคนกระทำต่อตนเอง ตนเองไม่ผิด คนกระทำควรจะได้รับโทษในสิ่งที่เขากระทำลงไป ส่วนเรื่องการที่พ่อมีเพศสัมพันธ์ด้วย เธอรู้สึกไม่ชอบเลย แต่ไม่ทราบจะทำอย่างไร ต่อสู้ไม่ได้ พ่อบังคับให้เธอเสียบ ๆ ไว้

2.3 ได้รับการบำบัดฟื้นฟูจากบ้านพักเด็ก : มูลนิธิศูนย์ฮอทไลน์ จังหวัดเชียงใหม่

วันเกิดเหตุล่าสุด (19 กุมภาพันธ์ 2542) พ่อได้เข้าไปบังคับข่มขืนเธออีกครั้ง เธอกลัวว่าตนเองจะตั้งท้อง สับสนวุ่นวายจิตใจ

ต่อมาในวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2542 ครูที่โรงเรียนได้นำเรื่องราวของหญิงไปปรึกษาครูใหญ่ จากนั้นครูใหญ่ได้นำเรื่องราวของหญิงไปลงบันทึกไว้ที่สภ. แม่ชะจาน ต่อจากนั้นทางศูนย์ประสานงานได้นำหญิงมาตรวจร่างกาย และพบนักจิตวิทยา ที่โรงพยาบาลมหาราช จ.เชียงใหม่ เธอบอกว่าเธอไม่อยากกลับบ้าน

ทางโรงพยาบาลได้ประสานงานกับประชาสงเคราะห์เพื่อที่จะส่งเธอเข้าบ้านพิงใจ ของประชาสงเคราะห์จังหวัด เธอเข้าพักได้ 2 คืน ปัญหาที่พบคือ บ้านพิงใจอยู่ใกล้สถานที่พักบ้านเด็กชาย ของประชาสงเคราะห์เช่นกัน ในขณะที่เธออยู่บ้านพักจะมีชายวัยรุ่นมาขอเธอหลายคน ทำให้เธอสับสนขัดแย้ง เจ้าหน้าที่ไม่สามารถที่จะควบคุมพฤติกรรมเด็กได้ จึงได้ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ฮอทไลน์ในการส่งเด็กเข้าพักชั่วคราวที่บ้านของวันพรงนี้ เพื่อรับการบำบัดทางด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต ได้รับฟื้นฟูสภาพจิตต่อไป

จากบุคลิกของหญิง เธอไม่ชอบเย็บผ้า ไม่ชอบทำงานบ้าน ไม่ชอบเล่นแบดมินตัน สิ่งที่ชอบคือ อยากเตะฟุตบอล ต้องการเรียนคอมพิวเตอร์ ต้องการเล่นดนตรีไทย ไม่อยากเรียนหนังสือ กลัวว่าจะไม่มีใครสนใจเรื่องการศึกษา ครอบครัวก็พึ่งไม่ได้

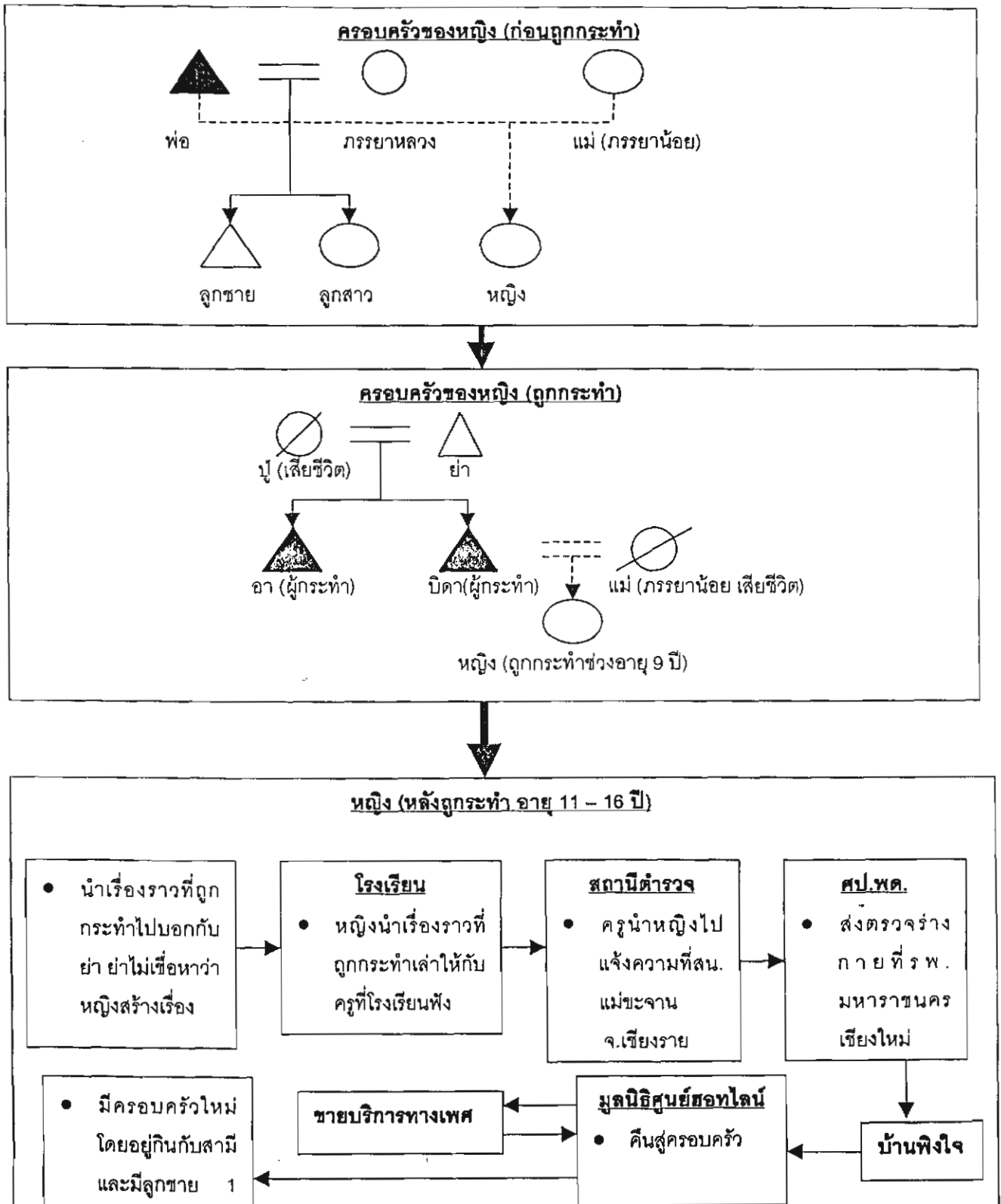
ในช่วงตอนเย็นอยากจะขออนุญาตขี่จักรยานเล่นภายในหมู่บ้านบ้าง (ไม่ชอบอยู่คนเดียว ต้องการมีเพื่อนเล่นเยอะ ๆ เนื่องจากรู้สึกเหงา) ยังต้องการความรัก ความอบอุ่น ต้องการคนที่รัก และเข้าใจ จากพฤติกรรมที่แสดงออก หญิงต้องการที่จะได้พบกับเพื่อนต่างเพศบ้าง ไม่ทราบว่า จะปฏิบัติตนอย่างไร รู้สึกสับสนต่อการดำเนินชีวิต เธอต้องการที่อยู่กับคนมาก ๆ แล้วรู้สึกไม่เหงา รู้สึกมีความสุขมาก ได้แสดงออกในสิ่งที่ตนต้องการ โอกาสเป็นไปได้ที่มีความรู้สึกอยากจะมีคนที่รัก เข้าใจ และเป็นที่พักพิงของตนเองได้

ช่วงเวลากลางคืน ปัญหาที่พบคือ เด็กในบ้านของวันพุ่มนี้ พักอยู่รวมกัน 4 คน หญิง 3 คน ชาย 1 คน เมื่อก่อนต่างคนเลือกนอนคนละมุมห้อง เมื่อหญิงเข้ามาได้สั่งให้เด็กในบ้านพักจัดที่นอนใหม่คือ ให้จัดที่นอนใกล้กันหมดเลย เธอบอกว่าตนเองเป็นคนที่เหงาต้องการนอนใกล้ชิดกัน เธอจะเลือกนอนใกล้ผู้ชายเอง แต่เจ้าหน้าที่บอกว่าไม่ควรนอนใกล้กัน เนื่องจากหญิงจะมีเหาเยอะมาก กลัวว่าจะนำเหามาติดเด็กคนอื่น เพราะมีเด็กเล็ก ๆ ที่ยังช่วยเหลือนตัวเองไม่ได้ ที่สำคัญคือ พึ่งมาเหาของเด็กเหล่านี้ให้หมดไปเมื่อไม่นานนี้เอง สมาชิกในบ้านพักก็ไม่อยากจะนอนใกล้ชิดด้วย เพราะที่ผ่านมาไม่เคยนอนใกล้กันเลย ผูกเด็กจนเคยชินแล้ว ยิ่งทำให้หญิงมีความรู้สึกที่ว่าทุกคนรังเกียจ ทำให้น้อยใจ ไม่มีใครเข้าใจเธอเลย โกรธมาก ออกจากห้องนอนชั้น 2 มานั่งอยู่บนโถ เธอต้องการไปอยู่ที่บ้านพึงใจ เธอบอกว่าจะได้เจอผู้ชายที่รักตนเอง ไม่อยากอยู่ที่นี้แล้ว เพราะไม่ให้นอนใกล้ชิดเด็กชายเสีย การแสดงพฤติกรรมเช่นนี้แสดงให้เห็นว่าหญิงน้อยใจและชอบต่อรอง อยู่เสมอ

เจ้าหน้าที่ได้ปล่อยให้เธอร้องไห้ไปสักระยะหนึ่งก่อน หลังจากนั้นได้อธิบายถึงสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น เธอรู้สึกโกรธมากจนควบคุมอารมณ์ตัวเองไม่ได้ อยากจะทำร้ายผู้อื่น เจ้าหน้าที่ได้อธิบายว่าการที่เรามาอยู่กันเรามีวัตถุประสงค์อะไร และการที่ไม่ให้นอนใกล้ชิดกัน ไม่มีใครรังเกียจเธอแต่ปัญหาคือ ไม่ควรนอนใกล้กันเพราะเธอมีเหามาก สงสารเด็กคนอื่น จะต้องเป็นปัญหาต่อไป การที่มาอยู่ที่นี่ต้องอดทน ต้องเข้าในกฎระเบียบตามที่ตกลงกันไว้ตั้งแต่แรก เข้าใจว่าทุกคนไม่อยากจะอยู่ที่นี้ถ้าไม่จำเป็น ให้คิดเสียก่อนค่อยคุยกันอีกที ถ้าจะไปอยู่ที่บ้านพึงใจขอให้ไปพุ่มนี้ก่อนได้ไหมเพราะมันดีมากแล้ว เธอได้เข้าใจตกลงตามนี้ ค่อยคุยกันต่อไปว่าจะทำอย่างไร สักระยะเธอก็เงียบไป และได้กลับไปนอนตามที่ตกลงกันไว้ตามเดิม

จะเห็นได้ว่า เมื่อเกิดปัญหาความขัดแย้งแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมขึ้น เจ้าหน้าที่จะต้องทำหน้าที่ในการไกล่เกลี่ยเพื่อที่จะให้สถานการณ์นั้นสงบลง หรือดีขึ้น

ภาพที่ 3 : แสดงเส้นทางชีวิตของหญิง

กรณีศึกษาที่ 3 : โจ้ (นามสมมติ)

โจ้ เป็นเด็กหญิงชนเผ่าเย้า (เมี่ยน) อายุประมาณ 17 ปี¹ ชีวิตของเธอเติบโตขึ้นโดยที่ไม่ทราบว่ามีพ่อและแม่ที่แท้จริงของเธอนั้นเป็นใคร ตั้งแต่เธอจำความได้ เธอก็อยู่กับพ่อเลี้ยงและแม่เลี้ยงมาตั้งแต่ยังเป็นเด็กทารกซึ่งพ่อและแม่เลี้ยงของเธอซื้อเธอมาจากพ่อและแม่ที่แท้จริง

เมื่อโจ้โตขึ้น เธอได้เข้าเรียนหนังสือในโรงเรียนภายในหมู่บ้านแห่งหนึ่งในอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ครอบครัวของเธอมืออาชีพรับจ้างทั่วไป พ่อเลี้ยงและแม่เลี้ยงของเธอมักจะสูบบุหรี่และพ่อของเธอก็จะเสพเฮโรอีนเป็นประจำ

กระทั่งเมื่อเธออยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 (อายุ 8 ปี) แม่ของเธอถูกจับเข้าคุกในข้อหาเสพติด (สูบบุหรี่) ส่วนพ่อของเธอนั้นหลบหนีการจับกุมของตำรวจได้ จากนั้นเธอต้องอยู่กับพ่อเลี้ยงเพียงลำพัง 2 คนภายในบ้าน

พ่อเลี้ยงได้พยายามล่อลวงเกินทางเพศกับเธอโดยการให้เธอสัมผัสตามเนื้อตัวของพ่อเลี้ยงเป็นประจำ (ให้นวดตัว) จากนั้นเธอเริ่มที่จะไม่ชอบพ่อเลี้ยงและไม่อยากที่จะกลับบ้าน เธอมักจะหลบหนีไปเที่ยวบ้านเพื่อนคนอื่น ๆ ภายในหมู่บ้านเป็นประจำ

เมื่อแม่เธอออกจากคุก เธอก็ไม่อยากที่จะอยู่บ้านและไม่อยากที่จะเรียนหนังสือ แม่จึงพาเธอไปอยู่กับพี่สาว(พี่สาวของเธอก็เป็นลูกที่ถูกซื้อมาเหมือนกันและได้แยกครอบครัวไปอยู่กับสามีอีกหมู่บ้านหนึ่ง) แม่และพี่สาวของเธอได้บอกกับเธอว่าจะพาไปหางานทำในเมืองในเมื่อไม่ได้เรียนหนังสือแล้วแต่เหตุการณ์กลับไม่เป็นไปอย่างที่เธอคิดไว้ เมื่อพี่สาวของเธอพาเธอเข้าไปในตัวเมืองจังหวัดเชียงราย พี่สาวได้ขายเธอให้กับนายหน้าผู้ค้ามนุษย์ให้เธอเป็นหญิงขายบริการทางเพศ

โจ้ เข้าสู่กระบวนการการกลายเป็นหญิงขายบริการโดยถูกแม่และพี่สาวหลอกว่าจะให้ไปทำงานซึ่งเธอไม่รู้เลยว่างานที่ทำนั้นจะเป็นแบบใด เมื่อเธอถูกพามายังสถานบริการเธอก็ถูกกักขังและถูกบังคับไม่ให้ออกไปไหน จากนั้นนายจ้างก็บังคับให้เธอขายบริการทางเพศ

ช่วงที่ถูกกักขังและถูกบังคับให้ขายบริการทางเพศนั้นช่วงแรก ๆ เธอก็พยายามหลบหนีแต่ก็ไม่สำเร็จเพราะนายจ้างรู้และทำร้ายเธอ จากนั้นเธอก็ไม่กล้าที่จะหลบหนีอีก แต่แม่และพี่สาวสามารถ

¹ โจ้ไม่ทราบว่าตนเองนั้นอายุเท่าใด เนื่องจากเธอเป็นลูกเลี้ยงของพ่อและแม่ ซึ่งพ่อและแม่เลี้ยงก็ไม่ได้รู้วันเกิดของเธอ แต่ในสำเนาทะเบียนบ้านพ่อและแม่เลี้ยงของเธอได้แจ้งว่าเธอเกิดวันที่ 1 มกราคม 2530

มาเยี่ยมเธอได้ที่สถานบริการ เนื่องจากพี่สาวของเธอในอดีตก่อนที่จะแต่งงานก็เคยขายบริการทางเพศมาก่อน เธอได้พยายามบอกกับแม่และพี่สาวว่าไม่อยากทำงานขายบริการต่อไปแต่แม่และพี่สาวไม่สามารถช่วยเธอได้เนื่องจากว่าอิทธิพลของนายจ้างซึ่งถ้าเธอจะออกจากงานจะต้องขอใช้เงินที่ได้ให้พี่สาวของเธอไป

หลังจากเธอขายบริการทางเพศได้ประมาณ 2 ถึง 3 เดือน เธอได้พบกับชาวต่างชาติที่มาซื้อบริการเธอ ชาวต่างชาติได้พาเธอออกไปยังโรงแรมแห่งหนึ่งและบอกกับเธอว่าจะช่วยเธอออกมาจากสถานบริการทางเพศนั้นโดยที่เธอจะต้องไม่บอกใคร

กลางดึกของคืนหนึ่งใจได้รับการช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจและหน่วยงานของศูนย์ประสานงานเพื่อพิทักษ์สิทธิเด็กให้ออกมาจากสถานขายบริการได้พร้อมกับเพื่อน ๆ ที่ขายบริการด้วยกันจำนวนหนึ่ง

ใจ ผ่านการสอบสวนจากเจ้าหน้าที่ตำรวจและผ่านขั้นตอนการช่วยเหลือของศูนย์ประสานงานเพื่อพิทักษ์สิทธิเด็ก และถูกส่งต่อมายังมูลนิธิศูนย์ชีวิตใหม่ให้ช่วยดูแล

ปัจจุบันเธอใช้ชีวิตอยู่ที่บ้านพักเด็กของมูลนิธิศูนย์ชีวิตใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ (บ้านพักหลังที่ 2) เพื่อเรียนหนังสือ (กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่พุทธโสภณ) และได้กลับบ้านบ้างเป็นบางครั้งเพื่อไปเยี่ยมแม่ที่ขณะนี้อาศัยอยู่คนเดียวที่บ้าน

3.1 ภูมิหลังชีวิตครอบครัวของใจ

ใจ ได้เล่าชีวิตภูมิหลังในอดีตที่ผ่านมาของเธอให้กับผู้วิจัยฟังด้วยสำเนียงภาษาที่ไม่ชัดเจนนักปกติแล้วเธอจะคุ้นเคยกับภาษาเมียนของเธอมากกว่า แต่ก็ได้พยายามที่จะพูดคุยกับผู้วิจัยด้วยภาษาไทย ว่า....

พ่อเลี้ยงของเธอชื่อ นายฟง (นามสมมุติ) แม่เลี้ยงของเธอชื่อ นางเพย (นามสมมุติ) เป็นชาวเขาเผ่าเย้าที่อพยพมาจากประเทศพม่า และมาตั้งรกรากอยู่ที่ประเทศไทย ในหมู่บ้านแห่งหนึ่งบริเวณ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เมื่อประมาณ 10 ปีที่แล้ว

เธอเป็นลูกที่ถูกขาย² ซึ่งพ่อและแม่ที่แท้จริงของเธอได้ขายเธอให้กับพ่อเลี้ยงและแม่เลี้ยงตั้งแต่เธอยังเป็นเด็กทารก

"พ่อกับแม่ (พ่อเลี้ยงและแม่เลี้ยงในความหมายของใจ) ซื้อหนูมา 500 บาท แม่เล่าว่าตอนแรกพ่อจริง ๆ ของหนูจะขายหนู 1,000 บาท แม่หนูก็ต่อเหลือ 500 บาท เพราะแม่ก็ไม่มีเงินเหมือนกัน "

"หนูไม่รู้ว่าพ่อกับแม่จริง ๆ เป็นเผ่าไหน แต่ หนูคิดว่าก็คงเป็นเหมือนเหมือนกันแต่อยู่คนละหมู่บ้าน พ่อกับแม่เลี้ยงก็เป็นเมีย หนูก็เลยเป็นด้วยเป็นมาตั้งแต่เล็ก ๆ ก็พูดเหมือนมาตลอด"

ครอบครัวของใจยังมีพี่สาวอีกคนหนึ่ง ซึ่งพี่สาวคนนี้ก็ไม่ได้เป็นลูกที่แท้จริงของพ่อและแม่เลี้ยงเช่นกัน

"หนูมีพี่สาวอีกคนหนึ่ง แต่ก็เป็นลูกเลี้ยงของพ่อกับแม่เหมือนกัน พ่อกับแม่เก็บมาเลี้ยง หนูก็อยู่กับพี่สาวและแม่ พี่สาวโตขึ้นก็ไปทำงาน และมีครอบครัวใหม่ เขาก็ย้ายออกไปอยู่กับพ่อ มีลูก 2 คน เป็นผู้หญิงและก็ผู้ชายยังเด็ก ๆ อยู่"

พ่อเลี้ยงและแม่เลี้ยงของใจ มีอาชีพทำไร่อยู่ภายในหมู่บ้าน บุคคลทั้งสองจะชอบสูบบุหรี่ และส่วนพ่อเลี้ยงของเธอ นั้นจะเสพติดเฮโรอีนด้วย ใจเล่าว่า

"พ่อกับแม่จะชอบสูบบุหรี่ แต่พ่อนี้จะฉีดผงขาวด้วย ที่หมู่บ้านก็มีกันเยอะใคร ๆ เขาก็สูบกัน หนูก็ไม่อยากให้เขาสูบกัน แต่เดี๋ยวนี้ก็ไม่มีแล้ว โดนตำรวจจับไปหมด"

² การซื้อลูกคนอื่นมาเลี้ยงเป็นลูก หรือ อีวเมี่ยนเรียกว่า "อุมมาเลี้ยง" โดยเด็กดังกล่าวจะถือว่าเป็น "ลูกอุม" นั้นเป็นการนำเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงแบเบาะหรือยังเป็นเด็กเล็กอยู่ของผู้อื่นมาชุบเลี้ยงเสมือนเป็นลูกในไส้ ซึ่งส่วนใหญ่นิยมเลือกจากคนที่รู้จักคุ้นเคยกัน เช่น ลูกที่เกิดจากเครือญาติหรืออาจจะเลือกเด็กที่พ่อแม่ยากจน แต่เป็นคนดี โดยไม่จำกัดว่าจะเป็นเชื้อสายอีวเมี่ยน ดังนั้นเด็กที่ถูกซื้อมาเลี้ยงนั้นจึงเป็นอีวเมี่ยนบ้าง ลาหู่บ้าง คนเมืองเหนือบ้าง คนอิสานก็มี ที่นิยมคือเด็กผู้ชายเพื่อเอาไว้สืบผี สืบตระกูลและดูแลพ่อแม่ยามแก่เฒ่าเป็นสำคัญ แต่ก็มีบ้างที่เลือกเด็กผู้หญิง ด้วยเหตุผลอื่น ๆ เช่น เด็กอาจจะน่ารักมาก รู้สึกถูกชะตา เป็นต้น (วิสุทธิ์ เหล็กสมบูรณ์ , การสร้างความหมายว่าด้วยเครือญาติและครอบครัวในเครือข่ายสังคมของผู้หญิงอีวเมี่ยน (เข้า) ภายใต้วิถีการผลิตเชิงพาณิชย์และระบบสังคมที่ให้อำนาจผู้ชายเป็นใหญ่ : กรณีศึกษาแม่ค้าชาวอีวเมี่ยนในตลาดแห่งหนึ่งของชุมชนเมืองเชียงใหม่ , 2544)

ใจไม่ชอบพ่อของเธอเท่าใดนัก เพราะพ่อของเธอจะเสพเฮโรอีน เธอจะเห็นพ่อเสพเฮโรอีนในบ้านบ่อย ๆ เธอบอกว่า

"พ่อก็จะสูบในห้องหนูก็ไม่เข้าไปหรอก ก้าว แต่ถ้าไม่สูบก็ไม่มีอะไรก็อยู่บ้าน"

".....ตอนที่หนูยังเด็ก ๆ (เรียนหนังสืออยู่ชั้น ป.2) ตำรวจมาจับแม่เข้าคุก แม่กำลังสูบฝิ่นอยู่ เขาจับแม่ไปคนเดียวตอนนั้นพ่อไม่อยู่ แม่ติดคุกอยู่ 3 เดือน"

"....หนูก็คิดถึงคิดถึงแม่ อะไรก็ไม่รู้เรียนก็ไม่อยากเรียนแล้ว ก็เลยหนีไม่เรียนหนังสือ"

2.2 การถูกทารุณกรรมทางเพศ

ช่วงเวลาที่แม่ของโจติดคุกเนื่องด้วยความผิดฐานเสพยาเสพติด (ฝิ่น) เธอได้อยู่กับพ่อเพียงลำพัง เพราะพี่สาวของเธอได้แต่งงานและมีครอบครัวใหม่ พ่อมักจะให้เธอเฝ้า และพยายามที่จะลวนลามทางเพศกับเธอหลายครั้งจนเธอไม่อยากจะอยู่ที่บ้านเธอแล้วว่า

"หนูเหงามากเลย ไม่มีใครอยู่บ้าน ช่วงนั้นหนูไม่ชอบอยู่บ้านเลย ชอบไปเที่ยวบ้านคนอื่นแถว ๆ ในหมู่บ้าน หนูไม่ชอบพ่อ พ่อชอบให้เฝ้าอะไรก็ไม่รู้รำคาญ ! "

".....เขาก็จะชอบให้จับ ๆ ตัวอะไรยังงี้ หนูก็เกลียดเกลียด ! " ความรู้สึกที่มีต่อพ่อของเธอในขณะนั้น

หลังจากนั้นพ่อของโจก็ได้เสียชีวิตลงด้วยการฉีดยาเกินขนาด แม่ของเธอออกมาจากคุกแล้ว เธอได้ไปอาศัยอยู่กับพี่สาว เพื่อที่จะทำงาน

".....พ่อฉีดยาเกินขนาดก็เลยตายไป "

".....ตอนนั้นหนูไม่ชอบเรียนหนังสือ หนูเรียนไม่รู้เรื่อง เรียนอยู่โรงเรียนแถวบ้านถึงป.5 หนูก็หนีไปอยู่กับพี่สาว พี่สาวบอกว่าจะพาไปทำงานหาเงินแล้วก็พาหนูไป เสียขายไม่ได้ทำบัตร เพราะที่โรงเรียนบอกว่าให้เรียนให้จบชั้นประถมก่อนแล้วก็จะให้บัตรสีฟ้า"

³ ผู้วิจัยคิดว่าสิ่งที่พ่อของโจพยายามให้โจเฝ้า และให้โจจับตัวนั้น พ่อของเธอได้พยายามที่จะลวนลามทางเพศกับเธอ แต่เธอก็จะป้องกันตนเองโดยการหลีกหนีไปอยู่ที่อื่น ไม่อยู่ใกล้พ่อเลี้ยงของเธอ

⁴ ปัจจุบันเธอต้องการบัตรมากเพราะจะได้กลับไปหาแม่ได้เมื่อเดินทางคนเดียว เธอกลัวว่าจะมีตำรวจมาตรวจบัตรและไม่ให้เธอเข้าเมือง

เมื่อโจ้ไปอยู่กับพี่สาวของเธอได้ประมาณ 2 อาทิตย์ พี่สาวของเธอได้พาเธอไปทำงานขายบริการทางเพศ เธอเล่าให้ฟังว่า

"ตอนแรกที่สาวบอกว่าจะพาไปทำงานขายของตามร้านที่แม่ตาย แต่พอไปแล้วไม่ใช่พาหนูซื้อของแล้วก็ไปเจอผู้ชาย เขาก็มาจับตัว จับเอวหนูแล้วก็พาหนูไป"

"พอหนูไปถึงเขาก็ให้หนูอาบน้ำ และให้ทำงานเลย หนูไม่รู้จะทำยังไง"

จากนั้นโจ้ได้เล่าถึงชีวิตที่อยู่ในสถานบริการ (บริเวณสนามบินเก่า จังหวัดเชียงราย) ว่าตัวเองไม่ได้เงินค่าจ้างเลย แม่และพี่สาวเคยมาเอาเงินจากนายจ้างไปตอนมาเยี่ยม

"ตอนแรกเขาก็จะให้หนูกลับไปกับแม่แต่เขาบอกว่าจะต้องเอาเงินไปให้เขา 1,000 บาทแม่ไม่มีเงินให้เขา หนูเสียใจมากเลย"

เธอได้เล่าต่อไปว่า เธอจะทำงานรับแขกวันละ 6 ถึง 7 คน มีราคาสำหรับแขกคนไทย 500 บาท คนต่างชาติ 1,000 บาท เธอทำงานตั้งแต่เวลา 15.30 น.-05.00 น. ไม่มีวันหยุดเลย ออกไปไหนก็ไม่ได้

สภาพความเป็นอยู่ในขณะนั้นเธอเล่าว่า ที่พักและที่ทำงานเป็นที่เดียวกัน โดยมีห้องส่วนตัวคนละ 1 ห้อง ซึ่งใช้เป็นห้องรับแขก สภาพร่างกายไม่มีโรคประจำตัวเลยเคยได้รับการตรวจเลือดแต่ก็ไม่พบ วิธีการป้องกันการคุมกำเนิดจะใช้การฉีดยาคุมทุก ๆ สามเดือน มีการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ค่าใช้จ่ายในการฉีดยาคุมกำเนิดจะหักจากค่าขายบริการ

"ตอนที่ทำงานก็มีเพื่อนร่วมงานชวนหนีเหมือนกัน แต่หนูไม่กล้าเพราะกลัวถูกจับได้ มันนะตุ้ หนูก็กลัวเลย"

ชีวิตที่อยู่นั้นเธอไม่สามารถออกไปไหนได้เลยนอกจากจะไปกับแขกเท่านั้น เวลาทำอะไรไม่ถูกใจนายจ้างก็จะทุบตี เคยขอออกไปเหมือนกันแต่นายจ้างบอกว่ายังค้างเงินอีก 1,000 บาทถ้าอยากได้ก็ต้องเอาเงินมาจ่าย และแม่ก็บอกว่าไม่มีเงินที่จะต้องคืนและบอกให้เธอหนีไปก่อน

2.3 ได้รับการบำบัดฟื้นฟูจากบ้านพักเด็ก: มุขนิธินุญชีวิตใหม่

หลังจากที่ทำงานได้ประมาณ 2-3 เดือน โจ้ได้พบกับชาวต่างชาติที่เข้าไปขอซื้อบริการจากเธอ และพาเธอออกไปข้างนอกที่โรงแรม เธอเล่าว่า

"มีฝรั่งคนหนึ่งมาพาหนูออกไป ตอนแรกก็คิดว่าจะให้ออกไปทำงานข้างนอก แต่เขาก็ไม่ทำอะไรหนู เขาก็ถามหนูแล้วก็บอกว่าจะช่วยหนู"

"เขาบอกว่าหนูยังเป็นเด็กอยู่ หนูดีใจมากเลย กลับไปก็ไม่ได้บอกใคร"

"แล้วตอนดึกก็มีตำรวจแล้วก็ใครไม่รู้เยอะแยะเข้ามาจับ หนูก็วิ่งเขาก็จับได้ แล้วเขาก็จับนายจ้างไป"

โจ ได้รับการช่วยเหลือให้ออกมาจากสถานบริการของหน่วยงานศูนย์ประสานงานเพื่อพิทักษ์สิทธิเด็ก และเมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2545 เธอได้เข้ามาอยู่ที่มูลนิธิศูนย์ชีวิตใหม่ (บ้านพักหลังที่ 2) ในจังหวัดเชียงใหม่ ก่อนหน้านั้นเธอได้เข้าไปพักที่บ้านพักหลังที่ 4 (จังหวัดเชียงราย) และบ้านพักหลังที่ 1 จังหวัดเชียงใหม่

ในขณะที่อยู่บ้านพักหลังที่ 1 โจได้กังวลเกรงว่าตนจะติดโรคเอดส์หรือไม่ เธอเล่าว่า

"ตอนที่อยู่บ้านหลังที่ 1 หนูกลัวเป็นเอดส์เหมือนกันนะเพราะว่าเขาก็พาหนูไปตรวจ แต่ก็โล่งใจเพราะว่าไม่มีอะไร"

ปัจจุบันโจอยู่บ้านพักหลังที่ 2 และได้รับการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนการศึกษานอกโรงเรียน เธอได้เล่าชีวิตประจำวันของเธอว่า

"หนูก็เข้ากลุ่ม เย็บผ้า มีเวรทำกับข้าวเปลี่ยนกันทำ ตอนเย็นวันจันทร์ถึงศุกร์ก็ไปเรียนหนังสือข้างนอก"

"ตอนนี้ไม่อยากจะเรียนเลยเรียนไปก็ไม่รู้เรื่อง ตอนสอบนะหนูก็พยายามคิดคิดก็ไม่ได้นะหนูนี้เข่งเข่ง !"

"ถ้าเรียนไม่ได้ก็จะไม่เรียนละ อยากไปอยู่ที่บ้านพัก 4 ที่เชียงรายเพราะว่าจะได้ไปหาแม่ได้ใกล้ ๆ "

ความรู้สึกของเธอในขณะนี้เธออยากที่จะกลับบ้านไปดูแม่ที่ป่วยไม่สบายอยู่ เธอเล่าถึงแม่ของเธอในขณะนี้ว่า

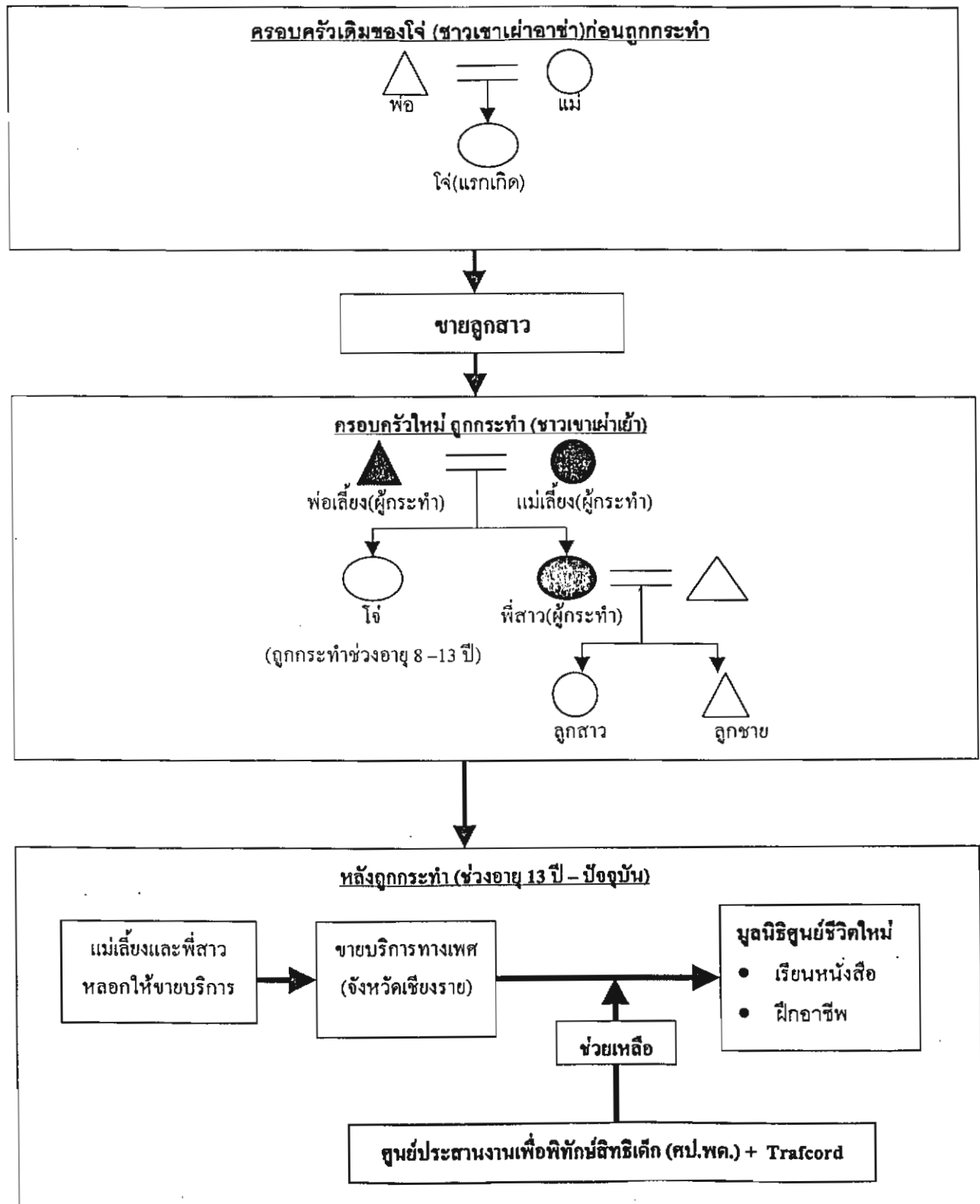
"ตอนนี้แม่อยู่คนเดียว แม่บอกว่าชอบเจ็บปวดตามตัว ไม่มีใครดูแลเลยพี่สาวเขาก็มีครอบครัวของเขา"

"ตอนโทรหาแม่คราวนั้นแม่บอกว่าจะฆ่าตัวตายแต่เขาก็พูดว่าอยากเจอหนูอยู่กับหนู หนูนี้น้ำตาไหลเลย อยากกลับ"

จากที่เกิดเรื่องขึ้นเธอรู้ว่าแม่และพี่สาวของเธอพาเธอมาขาย เธอก็รู้สึกโกรธ แต่เมื่อเวลาผ่านไปความรู้สึกนั้นก็จางลง เธอบอกว่า

"ตอนแรกก็โกรธเหมือนกันที่เขาหลอกหนูแต่ตอนนี้ก็สงสารบอกไม่ถูกเหมือนกัน"

ภาพที่ 4: แสดงเส้นทางชีวิตของโจ

กรณีศึกษาที่ 4: หน่อช (นามสมมุติ)

หน่อช เป็นเด็กสาวชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง เธอเกิดวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2532 อายุ 15 ปี เมื่อปี พ.ศ. 2545 เธอถูกพ่อกระทำทารุณกรรมทางเพศ (ข่มขืนกระทำชำเรา) จนกระทั่งเธอได้ตั้งครรภ์กับพ่อและมีบุตร 1 คน พ่อของเธอได้หลบหนีการจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจไปอยู่ที่อื่นและไม่มีใครทราบจนกระทั่งปัจจุบัน

เมื่อพ่อกระทำทารุณกรรมทางเพศกับเธอ (ข่มขืน) ขณะที่เธอนอนอยู่คนเดียวภายในบ้าน โดยที่แม่และน้องสาวของเธอไม่อยู่บ้าน เธอไม่สามารถป้องกันตัวเองได้ โดยที่พ่อบังคับข่มขืนเธอไม่ให้เธอร้อง หรือตะโกนบอกใคร จากนั้น จึงได้ข่มขืนเธอว่าจะทำร้ายและถ้าหากว่าแม่รู้แม่ก็จะต้องทำร้ายเธอด้วยอีกคน จากนั้นเธอก็ไม่กล้าที่จะเปิดเผยเรื่องราวที่เธอถูกข่มขืนให้กับใครทราบเนื่องจากเกรงกลัวพ่อ

ต่อมา เธอได้ตั้งครรภ์โดยที่ครูที่โรงเรียนสังเกตเห็นความผิดปกติ และแนะนำให้เธอไปพบแพทย์ แพทย์ตรวจพบว่าเธอได้ตั้งครรภ์ หน่อชได้ตัดสินใจเล่าเรื่องที่เธอถูกข่มขืนให้กับแม่ฟังเนื่องจากว่าแม่ซักถามเธอว่าเธอป่วยเป็นอะไร

หลังจากเรื่องราวถูกเปิดเผยขึ้น เธอได้รับการช่วยเหลือจากพัฒนาสังคม จังหวัดลำพูน และส่งตัวเธอมาอยู่ที่บ้านพักเด็กและสตรี (บ้านพิงใจ) เป็นการชั่วคราว

ปัจจุบันเธอได้กลับไปอาศัยอยู่กับแม่และน้องสาว ที่หมู่บ้านเกิด บริเวณอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน เธอได้เล่าเรื่องราวชีวิตครอบครัวของเธอให้ฟังว่า

4.1 ภูมิหลังชีวิตครอบครัวของหน่อช

หน่อช เป็นบุตรสาวคนแรกของครอบครัว สมาชิกในครอบครัวของเธอประกอบไปด้วย พ่อชื่อนาย จันท์ (นามสมมุติ) มีอาชีพเป็น "สล่า" (ช่างก่อสร้าง) และในขณะเดียวกันก็เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ด้วย เธอได้บอกว่า พ่อของเธอนั้นเป็นคนที่ดี แต่ก็ใจดีบ้างเป็นบางครั้ง ซึ่งพ่อนั้นจะเป็นคนหาเลี้ยงครอบครัวทุกอย่าง เพื่อที่จะนำเงินนั้นมาใช้จ่ายภายในครอบครัว

ส่วนแม่ ชื่อนางแก้วตา (นามสมมุติ) มีอาชีพรับจ้างทอผ้าลายวัฒนธรรมชุมชนของชาวกะเหรี่ยง ภายในหมู่บ้าน เธอได้บอกว่าแม่ของเธอนั้นก็จะชอบอยู่กับบ้าน ทอผ้า ขณะที่แม่ของเธอคลอดน้องสาวแม่ก็จะหยุดทอผ้าเพื่อที่จะดูแลน้องเหมือนกับที่เคยดูแลเธอสมัยตอนเด็ก ๆ

หน่อชี่ มีน้องสาวหนึ่งคน ชื่อน้องจิว (นามสมมุติ) อายุ 3 ปี เธอบอกว่าเธอรักน้องสาวคนนี้มาก เพราะมีกันอยู่แค่สองคนพี่น้อง

นอกจากนี้หน่อชี่ยังมีญาติทางพ่อที่เธอเรียกว่าลุง เดิมทีเดิวนั้นไม่ได้อยู่ภายในบ้านเดียวกัน แต่เมื่อประมาณ 2 ปีก่อนตาของเธอได้ให้ลุงเข้ามาช่วยเหลือเลี้ยง"วัวฝ่า"(เป็นการรับจ้างเลี้ยงวัวแบบหนึ่งของชาวล้านนา โดยผู้รับจ้างเลี้ยงวัวจะได้ลูกวัวจำนวนหนึ่ง ที่คลอดจากแม่วัวที่รับจ้างเลี้ยงเป็นค่าตอบแทน) แทนตาซึ่งแก่แล้ว ซึ่งลุงก็จะมาพักอาศัยด้วยกับครอบครัวของเธอ เธอได้มองลุงของเธอว่าเป็นคนไม่ค่อยพูด แต่ถ้าได้ยินเรื่องที่ไม่พอใจ ก็จะดุด่าว่าด้วยเสียงที่ดังมากแล้ว

4.2 การถูกทารุณกรรมทางเพศ: เรื่องราวที่ปกปิด (นาน 1 ปี)

กรณีของหน่อชี่ เธอได้ถูกพ่อกระทำทารุณกรรมทางเพศกับเธอ เธอได้เล่าให้ฟังว่า เหตุการณ์เกิดขึ้นในเดือนเมษายน 2545 ในเวลากลางคืนของวันหนึ่ง ในช่วงที่แม่ของเธอไม่อยู่บ้าน ไปเยี่ยมνά โดยพาน้องสาวของเธอไปด้วย

เธอได้นอนอยู่ที่บ้านคนเดียวและในเวลากลางดึกพ่อก็ได้เข้ามาหาเธอภายในมุ้งและพยายามที่จะทำการหลวนลามทางเพศกับเธอ (ข่มขืน) ขณะนั้นเธอร้องขอความช่วยเหลือแต่ไม่มีใครได้ยิน พ่อได้ปิดปากเธอไว้และข่มขืนเธอว่าถ้าร้องหรือนำเรื่องไปบอกกับใคร พ่อจะทำโทษโดยการไม่ช่วยเหลือปกป้องเธอเนื่องจากว่าถ้าหากว่าแม่รู้เรื่องก็จะต้องทำโทษเธออย่างแน่นอน แต่ถ้าหากว่าเธอเงียบ ปิดปากไม่พูดเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับใครพ่อก็จะซื้อกระเป๋านักเรียนใหม่ให้กับเธอ

ความรู้สึกของหน่อชี่ในขณะนั้นหลังจากที่เกิดเหตุการณ์เลวร้ายกับเธอในครั้งเดียว เธอตกอยู่ในสภาพที่เหมือนตายทั้งเป็น เธอรู้สึกเศร้า กัดฟัน และเครียดเป็นอย่างมาก เธอเล่าให้ฟังว่า

“ช่วงนั้นหน่อชี่ (เธอแทนตัวเองด้วยชื่อของเธอ) ฝันร้าย 2-3 คืนติดกัน ฝันว่าถูกแม่ทำโทษ พ่อก็ยืนดูอยู่ แต่ก็เฉย ๆ ไม่เข้ามาช่วยเหลือ และฝันว่าทุกคนรู้เรื่องที่พ่อทำกับหนู พ่อแม่ทะเลาะกัน”

“.....หน่อชี่จะเครียดมากเลยคะ เพราะโรงเรียนปิดเทอมจะต้องอยู่ที่บ้าน อีก 1 เดือนโรงเรียนก็จะเปิด”

กระทั่งโรงเรียนเปิดเทอม หน่อชี่ได้ขึ้นชั้นเรียนใหม่ จากเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษามาเป็นนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เธอรู้สึกดีใจมากที่ได้กลับไปเรียนหนังสือ และได้เจอเพื่อน ๆ เธอเล่าว่า

“แต่ก่อนหน่อชเป็นหัวหน้าห้อง แต่ชั้นชั้น ม.1 ไม่ได้เป็นหัวหน้าแล้วเพราะเพื่อน ๆ เลือกให้ผู้ชายเป็นหัวหน้าแทน” เธอพูดพร้อมกับหัวเราะ

ในช่วงที่โรงเรียนเปิดเทอม หน่อชก็ยังคงอยู่บ้านหลังเดิมกับพ่อ แม่ ลุงและน้องสาว แต่ก็ยังไม่มีใครทราบถึงเหตุการณ์อันเลวร้ายที่เกิดขึ้นกับเธอนั้น และพ่อก็ไม่ได้กระทำทารุณกับเธออีก (หน่อชยืนยันว่าพ่อได้กระทำการล่วงละเมิดทางเพศกับเธอเพียงครั้งเดียวเท่านั้น)

4.3 ชีวิตที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ: เรื่องราวที่เปิดเผย

เมื่อเวลาผ่านไปประมาณ 5 เดือน หน่อชไม่รู้เลยว่าตนเองกำลังตั้งครรภ์ เพราะเธออยู่ในช่วงวัยรุ่น การที่ประจำเดือนมาไม่ปกตินั้น เป็นเรื่องที่เธอคิดว่าปกติ

“หน่อชว่าคงจะไม่ใช่อะไร ก็ได้ไม่ได้สนใจ”

จนกระทั่งเมื่อครูที่โรงเรียนได้บอกกับหน่อชว่าเธออ้วนขึ้น เธอเล่าว่า

“ครูบอกกับหน่อชว่า ครูรู้สึกว่าเขาอ้วนขึ้นนะ ครูไม่ได้บอกตรง ๆ ว่าหน่อชท้องแต่ให้ไปหาหมอ”

“ตอนนั้นหน่อชกังวลขึ้นมาเหมือนกัน มันบอกไม่ถูก จนแม่จะพาน้องจิวไปโรงพยาบาล หน่อชก็ขอไปด้วยที่โรงพยาบาลอำเภอแม่ทານั้น”

เมื่อหน่อชเข้าไปพบหมอที่โรงพยาบาล หมอได้บอกกับเธอว่าเธอตั้งครรภ์ได้ 5 เดือนแล้ว ขณะนั้นเธอรู้สึกตกใจ เธอเล่าว่า

“หน่อช ช็อค! มากเลย ไม่รู้ว่าจะทำยังไงดี หมอถามว่าจะให้บอกแม่ไหม ตอนนั้นหน่อชไม่ให้บอก หมอก็ไม่บอก แต่บอกกับแม่ว่ามีก้อนเนื้ออยู่ในท้องของหน่อช”

“....พอลกลับไปบ้านแม่ถามหน่อชว่า ก้อนเนื้อนั้นคืออะไร แต่หน่อชไม่ยอมตอบแม่ จนแม่ถามบ่อย ๆ เข้า หน่อชรู้สึกว่ามีแม่ไม่สบายใจว่าหน่อชเป็นอะไรจึงบอกแม่ไปว่าท้อง แม่ตกใจมากและถามว่าท้องกับใคร ตอนนั้นหน่อชไม่ได้ตอบ”

แม่ของหน่อชเป็นกังวลอย่างมาก แม่ของเธอขอให้ต่อน้าเธอ จนหน่อชรู้สึกที่ตนเองนั้นเป็นคนผิดที่ทำให้แม่นั้นต้องร้องไห้เสียน้ำตาไปกับเรื่องของเธอ แม่ของเธอจึงไปปรึกษากับญาติพี่น้อง จนกระทั่งญาติพี่น้องได้เข้ามาซักถามเธออีกครั้งหนึ่ง เธอเล่าว่า

“หน่อชเห็นแม่ร้องไห้ ญาติ ๆ ก็มาถามว่าไปท้องกับใคร ก็ตัดสินใจบอกออกไปว่าท้องกับพ่อ ตอนแรกทุกคนไม่เชื่อว่าพ่อจะทำ”

4.4 ได้รับการบำบัดฟื้นฟูจากบ้านพักเด็ก: บ้านพิงใจ

หลังจากเรื่องราวได้ถูกเปิดเผยขึ้น สร้างความเปลี่ยนแปลงอย่างมากมายในชีวิตของหน่อชิ พ่อพาเธอไปลาออกจากโรงเรียน เพื่อนๆและครูอาจารย์ ก็ทราบเรื่องของเธอทั้งโรงเรียน จนกระทั่งเจ้าหน้าที่จากศูนย์สงเคราะห์ชาวเขาทราบเรื่อง จึงได้รายงานไปยังสำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการ จังหวัดลำพูน และจึงเกิดเป็นคดีความเกิดขึ้น

เจ้าหน้าที่จากสำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการ จังหวัดลำพูน จึงได้แจ้งความดำเนินคดีกับพ่อของเธอ เธอจึงตกอยู่ในฐานะผู้เสียหาย และในช่วงที่เป็นคดีความกันเองนั้น พ่อของเธอได้หนีออกไปจากชุมชน เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงต้องตามจับกุมตัวจนกระทั่งในปัจจุบันยังไม่พบตัว

หน่อชิถูกส่งตัวเข้ามาในบ้านพักเด็กและสตรี (บ้านพิงใจ) เมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2545 ขณะนั้นอายุครรภ์ได้ประมาณ 7 เดือน

"ตอนนั้นหน่อชิท้องได้ประมาณ 7 เดือนมั้ง"

ในช่วงที่พักในบ้านพักเด็กและครอบครัว หน่อชียังคงต้องไปให้ปากคำกับเจ้าหน้าที่ ตามกระบวนการยุติธรรม แม้เธอจะไม่อยากให้เรื่องราวบานปลายออกไป แต่เธอก็ต้องจำยอม เธอให้เหตุผลว่า

"หน่อชิไม่อยากจะให้เป็นเรื่องแค่นี้ก็มากพอแล้ว"

จนกระทั่งในวันที่ 24 พฤศจิกายน 2545 หน่อชิได้คลอดลูกก่อนกำหนด ขณะนั้นอายุครรภ์ได้ 31 สัปดาห์ (7 เดือน 3 สัปดาห์) ลูกของเธอเป็นเพศหญิง ไม่ค่อยแข็งแรงนัก น้ำหนักตอนคลอดคือ 1,650 กรัม ซึ่งถือว่าน้อยกว่ามาตรฐานมาก จนต้องอยู่ในห้องอบเป็นระยะเวลาเกือบ 2 เดือน เธอบอกว่าเธอตั้งชื่อให้ลูกของเธอว่า "พิกุล"

เมื่อหน่อชิคลอดลูกแล้ว เธอก็ได้ยกลูกของเธอให้กับสถานสงเคราะห์เด็กบ้านเวียงพิงค์ เพราะเธอไม่สามารถที่จะเลี้ยงลูกของตัวเองได้ เพราะเธอยังเป็นเด็กต้องเรียนหนังสือ ฐานะทางบ้านก็ยากจนมาก รวมทั้งความรัก ความผูกพันของเธอกับลูกก็มีน้อยเกินไป เธอจึงต้องยกลูกให้กับสถานสงเคราะห์และกลับไปอยู่ที่ชุมชนเดิมของเธอ เธอบอกว่า

"หน่อชิ ยกลูกให้กับบ้านเวียงพิงค์ เพราะว่าหนูยังจะต้องเรียนหนังสือต่อ ที่บ้านก็ไม่มีใครเอา เป็นลูกที่เกิดมาจากพ่อ แต่หนูก็รู้สึกสงสารคิดถึงเหมือนกันนะ มันพูดไม่ถูกนะ"

หลังจากหน่อชิตได้ยกเลิกสาวของตนให้กับสถานสงเคราะห์บ้านเวียงพิงค์แล้ว เธอได้กลับไปที่บ้าน ในชุมชนของเธอ เพื่อกลับไปอาบน้ำสมุนไพร ตามความเชื่อของชุมชนกะเหรี่ยง ว่าต้องอาบน้ำสมุนไพรหลังคลอด เธอต้องพบกับปัญหาอันยิ่งใหญ่มากคือ มีผู้เฒ่าอายุกว่า 90 ปี ซึ่งเคยเป็น"หมอผี" ในชุมชน ตาเฒ่าผู้นี้แก่มากจนไม่สามารถเดินเองได้แล้ว พร้อมกับชาวบ้านอีกจำนวนหนึ่ง ได้ยกขบวนมาปิดทางเข้าบ้านของเธอ ร้องบอกไล่เธอออกไปจากชุมชน กล่าวหาว่าเธอเป็นตัว "ชืด" กระทำการผิดจารีตของชุมชน จะทำให้ชุมชนล่มจม กิจกรรมจะไม่รุ่งเรือง ชุมชนจะเจอแต่เรื่องร้าย ๆ ถ้าหากว่าเธอกลับเข้ามาอยู่ในชุมชนอีก ตาและญาติทางฝ่ายมารดา พยายามที่จะอธิบายให้คนในชุมชนเข้าใจว่า ไม่ใช่ความผิดของเธอเลย เธอไม่ได้เป็นผู้กระทำการเลวร้ายใด ๆ เธอเป็นเหยื่อผู้รับเคราะห์จากเหตุการณ์นี้เท่านั้น แต่ผู้คนส่วนใหญ่ก็ยังไม่เชื่อและยังคงประตັปตราเธอว่าเป็นตัวที่จะนำพาความ"ชืด"มาสู่ชุมชน

หลังจากนั้นแม่ก็ให้หน่อชิตไปอยู่บ้านป้า ที่เป็นพี่สาวของแม่ในอีก ปีกบ้านหนึ่ง ป้ายอมรับเธอได้ และให้เธออยู่ด้วย

และแม้ว่าหน่อชิตจะได้ทำพิธีแก้ชืด เธอบอกว่า

"หน่อชิตเอน้ำขมและส้มป่อย ไปขอขมาผู้เฒ่าคนในหมู่บ้านและไปกราบขมาชาวบ้านในทุก ๆ บ้าน ทุกหลังคาเรือนแล้ว แต่ก็ยังไม่ได้กลับไปอยู่บ้านอยู่ดี"

นอกจากนี้หน่อชิตก็ยังไม่สามารถกลับไปเรียนหนังสือได้ เพราะอาจารย์ที่โรงเรียนมาบอกกับตาและแม่ของเธอว่า ทุกคนทราบเรื่องของเธอหมดแล้ว จะทำให้เป็นแบบอย่างที่ไม่ดีแก่เพื่อน ๆ ถ้าหากว่าเธอยังคงจะกลับไปเรียนที่เดิม แต่เธอยังอยากเรียนหนังสือต่อ เธอบอกว่าเธอชอบเรียนหนังสือ เจ้าหน้าที่จากศูนย์สงเคราะห์ชาวเขาจึงแนะนำให้เธอไปบวช ที่สำนักชีแห่งหนึ่งในอำเภอ ป่าซาง จังหวัดลำพูน เพราะสำนักชีนี้มีการสอนหนังสือให้กับผู้หญิงด้วย เธอสนใจเป็นอย่างมากแม่และญาติทางฝ่ายแม่ก็สนับสนุน เพราะเห็นว่าถ้าหากเธอจะกลับเข้าหมู่บ้าน คนในหมู่บ้านก็อาจจะไม่ยอมรับ จะกลายเป็นตราบาปติดตัวเธอไปตลอด และเห็นว่าการบวชเป็นการชำระล้างความไม่ดีไม่งามให้กับตัวเธอด้วย

หลังจากเธอบวชชีพราหมณ์ได้ 1 ปี เธอได้กลับมาอยู่กับแม่และน้อง กับครอบครัวเหมือนเดิมของเธอ เธอเล่าว่า

"ก็โทรศัพท์คุยกับแม่จนแม่ให้กลับบ้านได้ เพราะครูที่โรงเรียนเป็นคนจัดการให้ว่าให้หน่อชิตเข้ามาเรียนโรงเรียนเดิมได้"

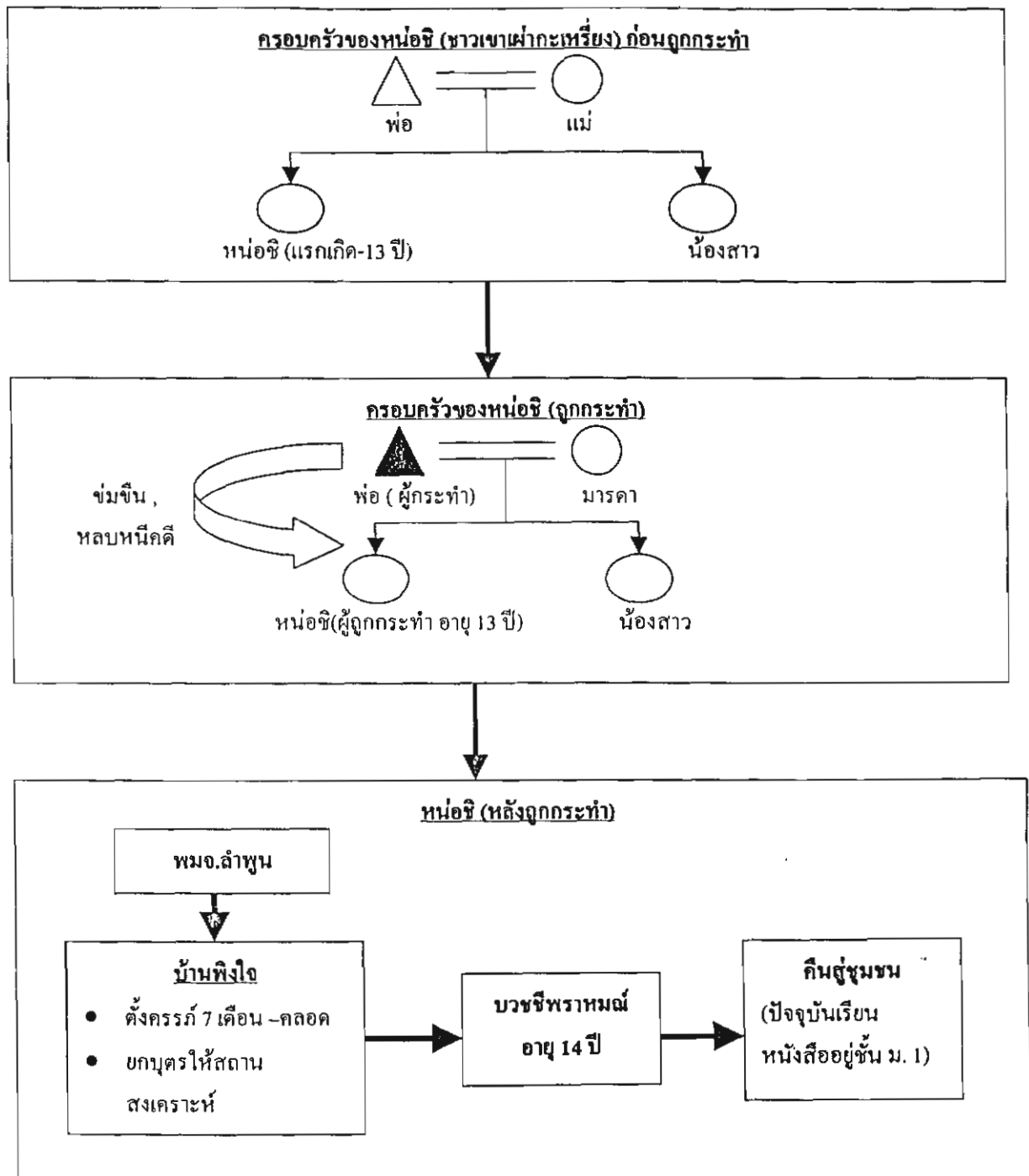
"ช่วงนี้หน่อชาก็สอบอยู่ค่ะ ก็ตั้งใจได้กลับมาบ้าน อยู่ทีโน้น (สำนักชีพราหมณ์) เขาก็สอนให้ทำอะไรหลายอย่าง ถือกีฬ โกงหัวนุ่งขาวห่มขาว เหมือนแม่ชีทุกอย่าง แต่ยังไม่ได้อ่านหนังสือเพราะอายุไม่ถึงเกณฑ์ (จะต้องอายุครบ 15 ปี ถึงจะเข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนได้)"

จากนั้นเธอได้คุยถึงพ่อของเธอว่า "หน่อชาก็ไม่รู้เหมือนกันค่ะ ว่าอยู่ไหน ก็ไม่อยากจะคิดถึง อยู่อย่างนี้ก็ดีค่ะ ทุกคนก็ยังคุยเล่นกับหน่อชเหมือนเดิม ตอนวันเสาร์อาทิตย์ครูที่โรงเรียนก็จะชวนไปทำงานที่บ้านเป็นรายได้พิเศษค่ะ"

สุดท้ายเธอได้พูดถึงลูกของเธอว่า "ตอนหน่อชิไปดูงานที่บ้านกิ่งแก้ว⁵ แม่ชีพาไป มีคนบอกว่าเขาเป็นลูก หน่อชาก็ไปอุ้ม ๆ ดู น่ารักดีค่ะ"

⁵ หลังจากที่หน่อชิได้ยกลูกให้สถานสงเคราะห์เด็กบ้านเวียงพิงค์แล้ว บ้านพักเด็กบ้านกิ่งแก้วก็ได้ขอไปอุปการะเลี้ยงดูเพื่อที่จะให้เด็กนั้นได้มีครอบครัวอุปถัมภ์ต่อไปในอนาคต

ภาพที่ 5: แสดงเส้นทางชีวิตของหน่อจิ

กรณีศึกษาที่ 5: อริสา (นามสมมติ)

ในกรณีของ อริสา เธอเป็นเด็กหญิง ปัจจุบันมีอายุเพียง 7 ปี เธอถูกกระทำทารุณกรรมทางเพศ ทั้งจากบุคคลภายในครอบครัว คือตา ยายเลี้ยง น้ำ และบุคคลในชุมชน คือ พระสงฆ์ และเพื่อนที่โรงเรียนตั้งแต่เธออายุ 3 ปี

เมื่อเทียบกับกรณีศึกษาคนอื่น ๆ อริสาไม่สามารถเล่าเรื่องราวในอดีตที่ผ่านมาได้มากนัก เพราะเธอยังเป็นเด็กอาจจะจำรายละเอียดของเหตุการณ์ไม่ได้มากนัก แต่เมื่อทำการพูดคุยกับเธอ เธอเป็นเด็กที่ช่างพูดคุยร่าเริง และมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นได้ดี จากการบอกเล่าของเจ้าหน้าที่ถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้น พบว่า

สภาพเหตุการณ์เกิดขึ้นเมื่อเธอได้เข้ามาอยู่กับตาดั้งแต่เธออายุ 2 ปี เนื่องจากแม่ของเธอไม่สามารถเลี้ยงดูเธอได้ (แม่มีอาชีพเป็นหญิงขายบริการทางเพศและติดเชื้อ HIV) จึงได้ยกเธอให้ตาของเธอเลี้ยง

ตาและยาย (ยายเลี้ยง) ของอริสากับบุคคลทั้งสองมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในการเลี้ยงดูเด็ก เช่น จะชอบทำร้ายและทุบตีเธอ โดยเฉพาะยายของเธอ และปล่อยปละละเลยไม่เอาใจใส่เด็ก เช่น ไม่ให้เธอใส่เสื้อผ้า ไม่อาบน้ำให้เธอ หรือไม่ดูแลด้านร่างกายของเด็กที่ยังเล็กและช่วยตัวเองไม่ได้ เป็นต้น

ชีวิตปัจจุบันของอริสา เธอได้รับการบำบัดฟื้นฟูอยู่ที่สถานสงเคราะห์เด็กบ้านเวียงพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากขณะนี้เธอและพี่สาว (เด็กหญิงกัน ซึ่งเป็นลูกของป้าและถูกตากระทำทารุณกรรมทางเพศเหมือนกัน) จะต้องเตรียมความพร้อมสำหรับการขึ้นศาลเพื่อให้ปากคำในการดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิด

การดำเนินการทางกระบวนการยุติธรรมต้องใช้เวลาในการสืบเสาะหาข้อเท็จจริงต่อไป แต่ทางด้านการบำบัดฟื้นฟูนั้น ปัจจุบัน อริสาเป็นเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง เธอเป็นเด็กเรียนเก่งและเข้ากับเพื่อน ๆ ได้ดี

พฤติกรรมในช่วงแรก ๆ ของเธอที่เข้ามาในบ้านพัก จะมีการลักขโมยของที่บ้านพัก และที่โรงเรียนบ้าง และมีพฤติกรรมที่ชอบเข้าหาเด็กผู้ชายซึ่งในบ้านพักเด็ก ๆ จะนอนรวมกันและเล่นกันเด็ก ๆ จะถือว่าเป็นเรื่องปกติ

บ้านพักได้ทำการปรับพฤติกรรมของอริสาโดยการให้เธอได้เรียนรู้เกี่ยวกับ พฤติกรรมในการเข้าหาเพศตรงข้ามโดยให้เธอได้เข้าพบนักจิตวิทยาของสถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ จากนั้นพฤติกรรมของเธอก็ดีขึ้น

สำหรับเรื่องราวความเป็นมา และเหตุการณ์ที่เธอถูกกระทำทารุณกรรมทางเพศนั้นมีดังต่อไปนี้คือ

5.1 ภูมิหลังครอบครัวของอริสา

อริสา เป็นเด็กผู้หญิงอายุ 7 ปี อาศัยอยู่กับพ่อและแม่ตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งถึง 8 เดือน เมื่อพ่อของเธอได้เสียชีวิตด้วยโรคเอดส์ แม่ของเธอจึงได้ไปหางานทำยังต่างจังหวัด (แม่ของอริสาทำอาชีพเป็นหญิงขายบริการ) จึงมอบเธอให้ป้า (พี่สาวคนที่ 3 ของแม่) เป็นผู้ดูแลจนถึงอายุ 2 ปี หลังจากนั้นป้าก็ได้ เสียชีวิตลง เมื่อไม่มีใครเลี้ยงดู เธอจึงเข้ามาอยู่ในความดูแลของตา (ผู้กระทำ)

ตา ของอริสา มีบุตรทั้งหมด 7 คน โดยมีบุตรกับภรรยาคนแรก 6 คน เป็นหญิง 5 คน ชาย 1 คน มีบุตรกับภรรยาคนที่ 2 เป็นชาย 1 คน (เด็กชาย บอ ผู้กระทำ) ปัจจุบันอยู่กับภรรยาคนที่ 3 (ผู้กระทำ)

ตาของอริสามีฐานะยากจนมาก มีอาชีพรับจ้างทั่วไปเพื่อหารายได้เลี้ยงตนเอง ภรรยา และอริสา รายได้ส่วนใหญ่ถูกนำมาซื้อเหล้าและบุหรี่ซึ่งตาและยายเสพเป็นประจำ นอกจากนี้ตายังเคยมีประวัติติดคุก 3 ปี เพราะฆ่าภรรยาคนแรกเพื่อเอาเงินประกัน คนในชุมชนมองว่า ครอบครัวเป็นครอบครัวที่น่ารังเกียจ เพราะชอบขอ ไม่ช่วยเหลือสังคม ชอบทะเลาะวิวาทกันเป็นประจำ และเลี้ยงดูอริสาแบบอด ๆ อยาก ๆ ไม่สนใจดูแลสุขภาพอนามัยส่วนบุคคลและสภาพแวดล้อมภายในบ้าน เช่น ไม่ให้เธอสวมกางเกงเวลาอยู่บ้าน ไม่สนใจความสะอาดของเธอ ทั้งผม เล็บมือ เล็บเท้า หน้าตา

นอกจากนี้ตาของเธอยังเคยมีประวัติลงลามทางเพศกับบุตรของตนเองในช่วงที่ลูกเป็นสาว โดยการสัมผัสลูบลำร่างกาย (หยูบนม ตบก้น) และภายในเครือญาติของครอบครัวนี้มักจะเปิดทีวีจอหนึ่ง X ดูด้วยกันทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ทำให้อริสาเรียนรู้พฤติกรรมทางเพศเร็วกว่าเด็กในวัยเดียวกัน นอกจากนี้ตาและยายมักจะมีเพศสัมพันธ์กันโดยไม่สนใจว่าเด็กจะเห็นหรือไม่ และสามารถมีเพศสัมพันธ์กันได้ตลอดเวลาประกอบกับลักษณะบ้านไม่มีการแยกห้องนอนเป็นสัดส่วน และผ้าบ้านเป็นไม้ไผ่มีรู ทำให้เด็กแอบดูได้ และตาของเธอยังเป็นบุคคลที่มีความต้องการทางเพศสูง เห็นได้จาก ตายังคงมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงคนอื่น ๆ ในชุมชน และยายเคยเล่าให้เจ้าหน้าที่มูลนิธิรักษ์ไทยฟังว่า ตามีความต้องการทางเพศสูงและสามารถมีเพศสัมพันธ์ได้วันละหลาย ๆ ครั้ง และมีอารมณ์รุนแรง ทำให้ตนเองยอมรับสภาพไม่ได้ เคยปรึกษาเจ้าหน้าที่ให้ช่วยพูดคุยกับตาเพื่อลดพฤติกรรมทางเพศ นอกจากนี้ยังเคยได้ยินมาว่า ตาของเธอเคยไปขอมีเพศสัมพันธ์กับภรรยาคน

ที่ 2 ตอนภรรยาอนปวยที่โรงพยาบาล และพยายามมีเพศสัมพันธ์ด้วยจนภรรยาต้องร้องขอให้คนมาช่วย

จากประวัติของตาดังกล่าว ผู้วิจัยได้คุยกับอริสาถึงตาของเธอ อริสาบอกกับผู้วิจัยว่า

"ตาชอบลามก หนูไม่ชอบตาหรอก ไม่อยากกลับไปอยู่กับตาด้วย ตอนนี้ตาติดคุกแล้ว"

ส่วนสมาชิกครอบครัวคนอื่น ๆ มีดังนี้คือ

ภรรยาคนแรกของตา เสียชีวิต

ภรรยาคนที่สองของตา เสียชีวิตด้วยการถูกฆาตกรรมจากตา เนื่องด้วยสาเหตุเพราะตาต้องการเงินมาปนกิจและต้องการมีภรรยาใหม่ จึงได้คิดวางแผนฆาตกรรมโดยการจ้างวานผู้อื่นฆ่า ซึ่งก่อนที่จะทำการฆาตกรรมได้มีการวางแผนโดยการสอบถามเส้นทาง การเดินทาง ไปทำงานของภรรยา (โดยปกติแล้วภรรยาจะเข้าป่าไปหาของป่าเพื่อนำมาขาย) โดยละเอียด เมื่อภรรยาเข้าป่าไปจึงให้ผู้จ้างวานตามรอยและทำการฆาตกรรม

ภรรยาคนที่สามของตา เป็นชาวเขาเผ่าเย้า เคยเป็นหญิงขายบริการมาก่อน มีสติไม่สมประกอบ เนื่องจากเคยถูกกระทำทางเพศอย่างทารุณ (เล่าให้ฟังว่า เคยโดนขังห้องมืดที่ประดังเดชาและถูกซ้อมจากผู้คุมขังเป็นประจำ) และไม่มีบุตรด้วยกันกับตา

ป้าคนแรก อายุ 48 ปี เคยเป็นหญิงขายบริการมาก่อนและได้แต่งงานกับสามีซึ่งเป็นคนภายในหมู่บ้าน มีบุตรด้วยกันทั้งหมด 2 คน อายุ 20 ปี และ 17 ปี (ผู้กระทำ)

ป้าคนที่ 2 อายุ 39 ปี เคยเป็นหญิงขายบริการมาก่อนเหมือนกับพี่สาว

ป้าคนที่ 3 อายุ 34 ปี เคยเป็นหญิงขายบริการมาก่อนเหมือนกัน และเป็นผู้เลี้ยงดูอริสาหลังจากที่พ่อของเธอเสียชีวิตลงกระทั่งตนเองได้เสียชีวิตลงเหมือนกัน

แม่ของอริสา อายุ 33 ปี เป็นหญิงขายบริการตั้งแต่ อายุ 12 ปี มีสามี 4 คน

สามีคนแรกของแม่ ทำงานอยู่ที่มาเลเซีย มีบุตรด้วยกัน 2 คน เป็นหญิงทั้งคู่ อายุ 11 ปี และ 10 ปี ปัจจุบันเมื่อเลิกกับสามีบุตรสาวทั้งสองอยู่ในความดูแลของสามีที่มาเลเซีย

สามีคนที่สอง (พ่อของอริสา) เป็นคนในหมู่บ้าน ปัจจุบันเสียชีวิตด้วยโรคเอดส์

สามีคนที่สาม เสียชีวิตด้วยโรคเอดส์เหมือนกัน และมีบุตรชายกับแม่ของอริสา 1 คน ปัจจุบันติดเชื้อ HIV และอยู่กับปู่

สามีคนที่สี่ อายุ 31 ปี ติดเชื้อ HIV ปัจจุบันเป็นผู้ดูแลสุขภาพของแม่อริสาด้วยเนื่องจากว่าติดเชื้อทั้งคู่ และได้ไปทำงานก่อสร้างที่กรุงเทพฯ

น้า (แม่ของเด็กหญิงกัน ผู้ถูกกระทำอีกคนหนึ่ง) ไม่ได้ประกอบอาชีพขายบริการ

สภาพชุมชน

หมู่บ้านที่อริสาอาศัยอยู่นี้ เป็นหมู่บ้านที่ขยายตัวมาจากหมู่บ้านหลัก มีประมาณ 13 หลังคาเรือน ตั้งอยู่บริเวณป่าชุมชน ซึ่งเป็นพื้นที่ป่าและมีภูเขาล้อมรอบ คนที่อาศัยอยู่บริเวณนี้ส่วนใหญ่ย้ายมาจากที่อื่น ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน มีฐานะยากจน การศึกษาดำ มีอาชีพรับจ้างทั่วไปซึ่งมีรายได้น้อยและไม่แน่นอน

วัด

วัด ตั้งอยู่บนภูเขาบริเวณวัดกว้างเป็นป่าทึบ ภูมิพระแต่ละหลังจะห่างกัน และมีป่าล้อมรอบ เป็นวัดที่มีชื่อเสียงมีศรัทธามากมายทั้งในและต่างจังหวัดรวมถึงกรุงเทพฯ ด้วย แต่ละปีวัดจะได้รับบริจาคมากมาย และวัดมีบทบาทต่อชุมชนสูงเพราะพระในวัดสามารถประกอบพิธีกรรมทางศาสนาได้ เช่น สะเดาะเคราะห์ เจิมรถ รักษาผู้ป่วยด้วยสมุนไพร ทำให้คนนับถือ นอกจากนี้ยังบริจาคเงินช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ทางสาธารณะประโยชน์แก่หน่วยงานต่าง ๆ เช่น กลุ่มผู้ติดเชื้อ โรงพยาบาล เป็นต้น

ในกรณีการถูกทารุณกรรมทางเพศของอริสา มีผู้กระทำให้เป็นพระเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ซึ่งพระได้กระทำการทารุณกรรมทางเพศกับเธอ หลายครั้ง

โรงเรียน

โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่อริสาและสุเรียนภายในชุมชน และมีผู้กระทำให้เป็นเด็กชาย ที่เรียนอยู่โรงเรียนเดียวกัน ได้กระทำการล่วงละเมิดทางเพศกับอริสาด้วย

5.2 การถูกทารุณกรรมทางเพศ: เรื่องราวที่ถูกเปิดเผย

เกิดเหตุขึ้นในวันที่ 24 ตุลาคม 2545 เนื่องจากตาของอริสา ได้ออกลูกสาวซึ่งเป็นบุตรคนที่ 5 (แม่ของเด็กหญิงก้น/น้ำของอริสา) ของตนซึ่งอาศัยอยู่บ้านใกล้เคียงกัน ว่าเธอมีอาการอักเสบที่อวัยวะเพศและให้พาไปตรวจที่โรงพยาบาล แม่ของเด็กหญิงก้นได้ปรึกษาแม่ของเธอ

เวลาประมาณ 10.00 น. ทั้งคู่ได้พาอริสามาตรวจที่โรงพยาบาลในเช้าวันที่ 25 ตุลาคม 2545 ผลการตรวจแพทย์ระบุว่า "เยื่อหุ้มจรรยมีลักษณะฉีกขาดและเก่ามาก รอยแผลมีขอบว่า"

แหง ปากของคลอดกว้าง น่าจะมีการสอดใส่หรือการกระแทกเข้าในช่องคลอดเป็นระยะเวลา นาน"

หลังตรวจร่างกายเสร็จแม่ของเด็กหญิงกันและแม่ของอริสาได้พาเธอกลับบ้าน ก่อนกลับ บ้านได้ไปแวะหาเจ้าหน้าที่มูลนิธิรักไทยที่ศูนย์สุขใจ (สถานที่พบกลุ่มประจำเดือนของผู้ติดเชื้อ ระดับอำเภอ) เพราะแม่ของเธอเป็นสมาชิกของศูนย์ และมีความสนิทคุ้นเคยกันเป็นอย่างดีกับเจ้าหน้าที่มูลนิธิรักไทย เพราะได้รับการเยี่ยมบ้าน และการให้คำปรึกษาด้านการดูแลสุขภาพอย่างต่อเนื่องจากมูลนิธิ แต่เจ้าหน้าที่ติดประชุม เมื่อไม่พบจึงได้ฝากข้อความไว้กับสมาชิกศูนย์คนหนึ่ง ว่ามีเรื่องอยากปรึกษาเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับลูกที่ถูกละเมิด สมาชิกคนนี้ก็ได้รับเรื่องไว้

ในขณะเดียวกับโรงพยาบาลได้ประสานกับเจ้าหน้าที่มูลนิธิศุภนิมิตร์ และแจ้งผลการตรวจร่างกายของอริสาให้เจ้าหน้าที่ทราบ เนื่องด้วยเธอเป็นเด็กที่ได้รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิศุภนิมิตร์ เมื่อเจ้าหน้าที่รับทราบจึงโทรติดต่อกับครูที่ทำหน้าที่ดูแลเด็กที่รับทุนการศึกษาในโรงเรียนให้รับทราบ หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่มูลนิธิศุภนิมิตร์ได้ประสานกับตำรวจสปอ.จุน ให้รับทราบเหตุ และขอเชิญร่วมปรึกษากรณีที่เธอถูกละเมิด

จากนั้น พยาบาลผู้ช่วยแพทย์ 2 คน เจ้าหน้าที่มูลนิธิศุภนิมิตร์ 3 คน ครู 1 คน และตำรวจ 1 คน (เป็นตำรวจชุดมวลชนสัมพันธ์) ได้ร่วมปรึกษากันเพื่อหาแนวทางนำอริสามาพูดคุยเพื่อหาข้อเท็จจริง และมีการวางแผนให้ครู กับเจ้าหน้าที่มูลนิธิศุภนิมิตร์ที่เป็นผู้หญิง 2 คน ไปหาตาของเธอ บอกว่าจะนำเธอมาถ่ายรูปเพื่อทำประวัติที่เด็กได้รับทุนการศึกษาโดยขอใบเกิดของเธอ ทะเบียนบ้าน และบัตรประชาชนของตามาด้วย ตาจึงให้หลักฐานและอนุญาตให้นำเธอมา โดยมีเด็กหญิงกันซึ่งเป็นลูกพี่ลูกน้อง แม่ของเด็กหญิงกัน และแม่ของอริสาดำเนินการด้วย

ทั้งหมดได้พากันมาที่สำนักงานของมูลนิธิศุภนิมิตร์ เพื่อได้พูดคุยกับเธอทั้งสอง อริสาได้เล่าว่า ตนเองถูกละเมิดทางเพศ บอกว่า

"มีคนเยอะ 5 คน คือ อัยถอ (ตา) หลวงพ่อหลอ อัยฟอ (ยายเลี้ยง) น้อยหลอ (ลูกของป้า) และเด็กชายตอ" หลังจากได้ฟังเรื่องราว ผู้ใหญ่ที่อยู่ในเหตุการณ์ทั้งหมด เห็นว่าควรนำเด็กชายตอ มาสอบถาม เพื่อหาข้อเท็จจริงและไปหาผู้ปกครองของเด็กชายตอ และขอนำเด็กชายตอซึ่งเป็นนักเรียนทุนเหมือนกัน มาที่มูลนิธิศุภนิมิตร์ เด็กชายตอได้บอกว่า ได้เล่นผัวเมียกับอริสาจริง และเล่นเป็นประจำ เมื่อตนเองอยู่ชั้น ป. 3 (พ.ศ. 2544) และช่วงหลัง ๆ ได้เล่นผัวเมียกับเด็กหญิงกันด้วยหลายครั้งเมื่อตนเองอยู่ ป.4 (พ.ศ. 2545)

เมื่อทั้งหมดทราบข้อมูล ครูได้ประสานผู้นำชุมชน เพื่อสอบถามข้อเท็จจริงร่วมกัน เพราะคนที่อริสาอ้างถึงล้วนแล้วอยู่ในบริเวณหมู่บ้านเดียวกันซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่ปกครองผู้นำชุมชน

หลังจากพูดคุยกับอริสาแล้ว เจ้าหน้าที่มูลนิธิมิตรได้พูดคุยกับเด็กหญิงกันอีกคน เด็กหญิงกันบอกว่า "หลวงพ่อลอได้จับและบีบนมกับจิมของน้องอริสาหลายครั้งแล้ว และวันนี้ก็ได้ยะแหม" บอกว่า หลวงพ่อลอได้กระทำกับตนเองมาตั้งแต่ต้นเดือนตุลาคม 2545 จำได้ว่า 11 ครั้ง โดยทุกครั้งจะใช้ขนม ข้าวต้ม หลอกล่อ ให้ขึ้นไปหาที่กุฎิ ตนเองได้ขึ้นไปหาหลวงพ่อกับอริสาทุกครั้ง และหลวงพ่อกับอริสาจะกระทำกับอริสาเหมือนกับทำตนเอง

มีการพูดคุยกันถึงเวลาประมาณ 17.00 น. แม่ของอริสา และแม่ของเด็กหญิงกัน ไม่ยอมแจ้งความ บอกว่าจะกลับบ้านไปจัดการเรื่องเอง ทางมูลนิธิศุภนิมิตรจึงได้ให้ทุกคนกลับบ้านตามความต้องการของมารดาของเด็กทั้งสอง

เวลา 13.15 น. ในวันเดียวกัน เจ้าหน้าที่มูลนิธิรักษไทยได้รับแจ้งเหตุจากเจ้าหน้าที่ของศูนย์สุขใจว่ามารดาของอริสา อยากพบและอยากปรึกษาเรื่องลูก เจ้าหน้าที่รับทราบแต่ติดประชุมไม่สามารถเดินทางไปขณะนั้นได้

เวลา 18.45 น. หลังเสร็จประชุม เจ้าหน้าที่มูลนิธิรักษไทยได้ติดตามเหตุโดยเดินทางไปสอบถามครู และเจ้าหน้าที่มูลนิธิศุภนิมิตร และประเมินสถานการณ์ว่า อริสาอยู่ในภาวะเสี่ยง เพราะทั้งตาและนายลอ ติดเชื้อ HIV ทั้งคู่ ไม่ควรปล่อยให้อยู่ในบ้านหลังนั้นอีก อาจถูกตาและนายลอ กระทำเหมือนเดิม ควรมีการนำอริสาออกมาจากบ้านและชุมชนนั้นโดยด่วน จึงได้คิดวางแผนและหาคนช่วย และได้ดำเนินการให้ เจ้าหน้าที่ศูนย์สุขใจ และนาย ส (ซึ่งเป็นผู้ติดเชื้อที่ทำงานร่วมกัน) ไปตามมารดาของอริสา และป้า (พี่สาวคนที่หนึ่งของแม่) มาพบที่โรงพยาบาล เพื่อพูดคุยกัน ทั้งคู่ได้ตกลงให้เจ้าหน้าที่มูลนิธิรักษไทยดำเนินการพาอริสาออกมาจากตา โดยเจ้าหน้าที่มูลนิธิรักษไทยได้ปรึกษาผู้อำนวยการโรงพยาบาล และพยาบาลวิชาชีพที่ทำงานร่วมกัน ให้นำรถโรงพยาบาลออกไปรับอริสาที่บ้านโดยอ้างกับตาของเธอกว่า จะนำตัวเธอมาตรวจสุขภาพซ้ำอีกครั้ง ตาของเธอจึงอนุญาตให้นำเธอออกมา การไปครั้งนี้มีการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจไปคุ้มครองด้วย

เวลาประมาณ 21.15 น. เจ้าหน้าที่มูลนิธิรักษไทยและคณะได้ประสานงานกับเจ้าหน้าที่มูลนิธิศุภนิมิตร และ YMCA เพื่อติดต่อให้รับตัวอริสาไปพักที่ YMCA เป็นการชั่วคราว และประสานงานกับนักสังคมสงเคราะห์ของสำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัดพะเยา และนัดหมายให้มาพบกันที่ สภ.จุน เวลา 09.00 น. ในวันที่ 26 ตุลาคม เพื่อดำเนินการแจ้งความและหาทางดำเนินการให้ความช่วยเหลือต่อไป

วันที่ 26 ตุลาคม 2545 เวลา 09.00 น. เจ้าหน้าที่มูลนิธิศุภนิมิตร์ ได้ไปปรับตัวแม่ของอริสา และเด็กหญิงกัน และปรับตัวอริสาและเด็กหญิงกัน มาที่สภอ.จุน โดยมีนักสังคมสงเคราะห์ เจ้าหน้าที่มูลนิธิรักษไทย เจ้าหน้าที่มูลนิธิศุภนิมิตร์ และตำรวจ 1 คน (เจ้าพนักงานสอบสวน) มาสมทบด้วย และได้พยายามพูดคุยให้แม่เข้าใจถึงปัญหาการละเมิดสิทธิทางเพศของเด็กและหน้าที่ของแม่ในการปกป้องคุ้มครองบุตร โดยต้องแจ้งความเพื่อเอาผิดกับผู้กระทำผิดกับเด็ก แต่แม่ของเด็กทั้งสองไม่ยินยอม เพราะกลัว ไม่อยากมีเรื่อง อีกอย่างหนึ่งเพราะผู้กระทำผิดเป็นพ่อของตนเอง และไม่เชื่อว่าทั้งพ่อและพระจะกระทำกับบุตรของตนเอง บอกว่า

"ถ้าทำจริงก็ช่างมันเถอะ เรื่องมันแล้วไปแล้ว ไม่อยากมีปัญหา" บอกว่า **"ลูกของตนเองผิดที่ขึ้นไปหาพระที่กุฎ ไม่ใช่ความผิดของพระ"** และไม่ยอมแจ้งความเอาผิดผู้กระทำผิด

เจ้าหน้าที่มูลนิธิรักษไทย และนักสังคมสงเคราะห์ ได้สอบถามเรื่องราวจากปากของอริสา และกัน โดยมีมารดาของเด็กทั้งคู่อยู่ด้วย โดยเจ้าหน้าที่มูลนิธิรักษไทยและนักสังคมสงเคราะห์ ได้สอบถามและอริสาบอกว่า

"มีคนกระทำตนเองจริง ทั้งหมด 7 คน คือ ตาถอ ยายฟอ ลุงลอ (เพื่อนบ้านซึ่งเป็นชายอายุประมาณ 40 ปี) น้าลอ (น้าชายลูกของป้า) เด็กชายบอ (น้องของแม่) เด็กชายตอ และพระหลอ โดย

- ตาถอ อายุ 70 ปี ติดเชื้อ HIV จะกระทำโดยมีเพศสัมพันธ์กับอริสาตอนกลางคืน ที่บ้านของตนเองโดยมียายฟอ รู้เห็นเหตุการณ์ด้วยทุกครั้ง
- ยายฟอ (ยายเลี้ยง) อายุ 29 ปี ชอบทุบตีทำร้ายร่างกายอริสาบ่อย ๆ และเลี้ยงดูแบบอด ๆ อยากร ๆ ไม่ค่อยให้อริสาได้กินข้าว นอกจากนี้ยังชอบให้นิ้วสอดใส่ เข้าไปในอวัยวะเพศของอริสาแบบรุนแรงและเธอจะร้องไห้ทุกครั้งที่ถูกกระทำ โดยมีตาถอ อยู่ในเหตุการณ์ด้วยและไม่มี การดูแลช่วยเหลือ
- ลุงลอ อายุประมาณ 40 ปี เป็นเพื่อนบ้าน กระทำโดยมีเพศสัมพันธ์กับอริสาละหว่างวันตอนที่ตาและยายไม่อยู่บ้าน โดยจะให้เธอไปหาตนเองที่บ้าน ทราบว่ากระทำตั้งแต่ปี 2544 ขณะที่เธออายุได้ 4 ปี และบุคคลนี้ได้เสียชีวิตไปแล้วก่อนทราบเหตุ
- น้าลอ (ลูกของป้า) อายุ 23 ปี ติดเชื้อ HIV และติดยาเสพติด กระทำโดยมีเพศสัมพันธ์ทั้งกลางวันและกลางคืน และมีการทำร้ายร่างกายอริสาก่อนจะมีเพศสัมพันธ์ โดยกระทำต่อเนื่องหลายครั้ง

- เด็กชายบอ (น้องของมารดา) อายุ 14 ปี กระทำโดยมีเพศสัมพันธ์กับอริสาหลายครั้งที่บ้าน ขณะที่ตาและยายไม่อยู่บ้าน
- เด็กชายตอ อายุ 11 ปี กระทำโดยมีเพศสัมพันธ์กับอริสา โดยเธอเป็นผู้กระทำกับเด็กชายตอ ก่อน โดยพยายามลวนลามและสัมผัสเนื้อตัวของเด็กชายตอ จน เด็กชายตอ เริ่มคุ้นเคย และเป็นผู้กระทำเธอในช่วงหลัง
- พระหลอ อายุ 73 ปี เป็นพระซึ่งบวชอยู่ในวัดในชุมชนที่เด็กอาศัยอยู่ ได้กระทำอริสาโดยมีเพศสัมพันธ์ด้วย โดยน้องเธอและเด็กหญิงกัน มักจะไปหาพระที่กุฏิในวันหยุดเสาร์- อาทิตย์ และไปบ่อยในช่วงปิดเทอม โดยขึ้นไปในเวลาประมาณก่อนพระฉันเพล เธอและเด็กหญิงกันจะขึ้นไปด้วยกัน โดยเด็กหญิงกันจะเข้าไปหาพระเป็นคนแรก และพระจะหาแบ่งที่เนื้อตัวของเด็กหญิงกันให้หอม หลังจากนั้นกระทำลวนลามโดยจับหน้าอกและอวัยวะเพศจนเกิดอารมณ์ หลังจากพระเกิดอารมณ์ทางเพศเด็กหญิงกันก็จะออกมานอกห้องและให้เธอเข้าไปแทน และพระก็จะมีเพศสัมพันธ์กับเธอ พระจะกระทำแบบนี้ทุกครั้งที่เด็กทั้งคู่ไปหา เมื่อเสร็จแล้วพระก็จะให้ขนม สิ่งของ หรือเงินเล็ก ๆ น้อย ๆ เป็นของตอบแทน ทุกครั้งที่พระกระทำเสร็จเธอจะร้องไห้และเจ็บอวัยวะเพศ บางครั้งมีเลือดไหล เด็กหญิงกันก็จะเป็นผู้ปลอบใจและล้างทำความสะอาดอวัยวะเพศให้น้องเธอ จนเธอหยุดร้องไห้ ทั้งคู่จึงพากันกลับบ้าน

ส่วนเด็กหญิงกัน ได้บอกว่า มีผู้กระทำตน 3 คน คือ พระ เด็กชายบอ และเด็กชายตอ โดยพระได้ลวนลามทางเพศ ส่วนเด็กชายบอและเด็กชายตอได้มีเพศสัมพันธ์กับตน

แม่ของเด็กทั้งสอง ไม่เชื่อว่า พ่อของตน พระ และหลานชาย จะกระทำอริสา และเด็กหญิงกัน จริง และไม่ยอมแจ้งความ

เวลาประมาณ 13.00 น. เมื่อไม่มีใครดำเนินการแจ้งความ เจ้าหน้าที่ทั้งหมดได้ปรึกษากัน และพยายามให้มารดาของเด็กเซ็นชื่อ โดยบอกทั้งสองให้ลงชื่อในใบบันทึกข้อความเพื่อเอาไว้เป็นหลักฐาน โดยบอกแม่เด็กทั้งคู่ว่า "ไม่แจ้งความไม่เป็นไร แต่ให้ทั้งสองลงชื่อลงใบบันทึกข้อความเพื่อเอาไว้เป็นหลักฐานก่อน เพราะว่าบุคคลที่เด็กกล่าวถึงอาจจะมากระทำกับอริสาและเด็กหญิงกันอีก" โดยมารดาของเด็กทั้งสองไม่รู้ทั้งคู่ได้ลงชื่อในใบแจ้งความ

เวลาประมาณ 13.30 น. - 18.30 น. ตำรวจซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนในวันนั้นเริ่มสอบปากคำผู้เกี่ยวข้องและบันทึกการให้ปากคำของแต่ละคน และให้ทุกคนเซ็นชื่อในใบบันทึกข้อความ โดยอริสาและกัน เซ็นชื่อในฐานะผู้เสียหายและผู้ให้ปากคำ เจ้าหน้าที่มูลนิธิรักประเทศไทยลงชื่อในฐานะพยาน นักสังคมสงเคราะห์เซ็นชื่อในฐานะนักสังคมสงเคราะห์ร่วมสอบปากคำเด็ก มารดาเด็กเซ็น

ชื่อในฐานะผู้แจ้งความ (ซึ่งมารดาของเด็กทั้งสองเข้าใจว่าเป็นแค่ใบบันทึกข้อความ และไม่มีผลในการดำเนินคดี)

การสอบปากคำในวันนี้ยังไม่เสร็จสมบูรณ์ ตำรวจได้สอบปากคำต่อในวันที่ 27 ตุลาคม 2545 (ตำรวจได้สอบปากคำเป็นเวลา 2 วัน)

หลังจากนั้นได้มีการดำเนินการสอบปากคำอริสา และเด็กหญิงกัน ที่ศาลอีก 2 วัน (ในอาทิตยเดียวกัน) ตามกระบวนการยุติธรรม ประกอบด้วย อัยการ (วันแรก กับวันที่สองเป็นคนละบุคคล) พนักงานสอบสวน นักสังคมสงเคราะห์ ผู้ที่เด็กร้องขอ คือ เจ้าหน้าที่มูลนิธิรักประเทศไทยและเจ้าหน้าที่มูลนิธิศุภนิมิตร และมีการบันทึกวิดีโอด้วย

5.3 ได้รับการบำบัดฟื้นฟูจากบ้านพักเด็ก: สถานสงเคราะห์เด็กบ้านเวียงพิงค์

ในระหว่างที่เรื่องราวของน้องอริสาและเด็กหญิงกันอยู่ในขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม เธอทั้งสองได้ย้ายเข้ามาอยู่ที่สถานสงเคราะห์เด็กบ้านเวียงพิงค์เพื่อรอการพิจารณาคดี และทำการบำบัดฟื้นฟูพฤติกรรมของเธอเนื่องจากว่าเธอถูกกระทำทารุณกรรมทางเพศจากบุคคลหลายคน

อริสาได้เข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนใกล้สถานสงเคราะห์เด็กบ้านเวียงพิงค์ พฤติกรรมของเธอนั้น ภายนอกเธอเป็นเด็กที่ร่าเริง ช่างพูดคุย แต่จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อผู้กระทำ เธอมักจะพูดว่า

"ตาลามก หนูไม่ชอบ"

และพูดถึงพี่บอยว่า **"พี่บอยขี้ใจ (ขี้เหนียว)"**

เมื่อพูดถึงครอบครัวของเธอ เธอจะเล่าว่า

"เมื่อก่อนหนูอยู่กรุงเทพ แล้วย้ายมาอยู่ที่พะเยามาอยู่กับตา "

"ตอนนี้แม่หนูตายไปแล้ว ! เป็นเอดส์ตาย"⁶

⁶ เธอพยายามที่จะไม่พูดถึงครอบครัวของเธอ โดยตอบว่าแม่ของเธอตายแล้วทั้ง ๆ ที่ความจริงแล้วแม่ของเธอยังไม่ตายและได้ย้ายไปอยู่กรุงเทพกับสามีคนใหม่ที่ช่วยกันรักษาตัวเนื่องจากว่าติดเชื้อ HIV ทั้งคู่